

20260280393

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 48 став 1 точка 2 од Законот за Народната банка на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10, 123/12, 43/14, 153/15, 6/16 и 83/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 110/21, 74/24 и 16/25) и точка 7 од Одлуката за начинот на доставување, формата и роковите за доставување податоци и информации од банките и штедилниците („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 147/25), гувернерот на Народната банка на Република Северна Македонија донесе

УПАТСТВО ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА НАЧИНОТ НА ДОСТАВУВАЊЕ, ФОРМАТА И РОКОВИТЕ ЗА ДОСТАВУВАЊЕ ПОДАТОЦИ И ИНФОРМАЦИИ ОД БАНКИТЕ И ШТЕДИЛНИЦИТЕ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со ова упатство се пропишува спроведувањето на Одлуката за начинот на доставување, формата и роковите за доставување податоци и информации од банките и штедилниците („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 147/25, во понатамошниот текст: Одлуката).

II. НАЧИН И ПОСТАПКА НА ДОСТАВУВАЊЕ ПОДАТОЦИ И ИНФОРМАЦИИ

2. Приемот на податоците за одреден извештаен датум во Народната банка се врши најдоцна до роковите пропишани согласно Одлуката.

3. Во периодот до истекот на пропишаниот рок, известувачот може да ги избрише или да ги промени веќе поднесените податоци и да поднесе нови податоци, без да побара дозвола за промена на податоците.

4. По истекот на пропишаниот рок за известување, но најдоцна до датумот на доставување податоци за следниот извештаен датум, известувачот може да ги избрише или да ги промени веќе поднесените податоци и да поднесе нови податоци само за последниот извештаен датум, врз основа на доставено и одобрено електронско барање за поднесување нови коригирани податоци во кое задолжително ќе го наведе периодот на кој се однесуваат податоците коишто треба да се коригираат и ќе даде објаснување за причините поради кои треба да се направи промената.

5. Лицата одговорни за прием на податоците во Народната банка, откако ќе го разгледаат барањето, повратно по електронски пат, најдоцна во рок од два работни дена, ќе го информираат известувачот за тоа дали барањето е одобрено или одбиено и доколку е одобрено, до кој датум ќе биде отворен рокот за поднесување на податоците.

6. Ако барањето е одобрено, известувачот ќе ги достави податоците до доделениот рок. Известувачите треба да достават објаснување за корекцијата до Народната банка.

7. Корекцијата и бришењето на личните податоци ги врши известувачот кај кого е утврдена грешка, со претходно одобрување од страна на лицата одговорни за прием на податоците во Народната банка. Бришење на податоците од страна на вработените во Народната банка не е овозможено. Доколку се утврди дека одредени лични податоци се внесени погрешно, известувачот кој треба да ја изврши исправката ја врши со претходно одобрение за отворање на базата за исправки дадени од страна на Народната банка, во согласност со регулативата на Народната банка за содржината и начинот на функционирање на Кредитниот регистар.

8. Стандардите коишто се однесуваат на доставувањето податоци се следниве:

- Известувачите треба да именуваат лица (лице) за контакт за системот за известување Исидора;
- Известувачите треба да ја почитуваат Одлуката за поврзувањето со информатичкиот систем на Народната банка при доставувањето на податоците;
- Податоците мора да бидат во формат којшто е во согласност со техничките барања за известување утврдени од Народната банка;
- Доставените податоци треба да бидат во согласност со барањата за секое поле дадени во ова упатство;
- Податоците мора да бидат точни и притоа известувачите треба да ги почитуваат формалните и логичките контроли на системот за известување Исидора за доставување податоци; и
- Податоците мора да бидат целосни.

III. ФОРМА И СОДРЖИНА НА ПОДАТОЦИТЕ И ИНФОРМАЦИИТЕ КОИШТО СЕ ПРЕДМЕТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

9. Основниот предмет за кој се известува е износот, којшто треба да се опише преку карактеристиките пропишани со ова упатство, групирани во следниве групи:

- група карактеристики А – со кои се овозможува да се идентификува известувачот и видот на известувањето;
- група карактеристики Б – со кои се овозможува да се идентификува договорната страна;

- група карактеристики В – со кои се овозможува да се идентификува позицијата и специфичностите на позицијата;
- група карактеристики Г – со кои се овозможува да се идентификува видот на износот;
- група карактеристики Д – со кои се овозможува да се обезбедат дополнителни податоци и информации за потребите на Кредитниот регистар.

10. За податоците за позициите се известува на ниво на:

- одделна сметка / партија / договор, за секоја позиција, дадени во помошната табела 1: „Известување за договорните страни резиденти и нерезиденти – одделна сметка/партија/договор“; или
- агрегат, согласно определените нивоа на агрегација за секоја позиција, дадени во помошната табела 2: „Известување за договорните страни резиденти и нерезиденти – агрегати“.

11. Податоците и информациите се доставуваат со користење на следниве шифрарници и помошни табели:

- шифрарник – Вид на известување;
- шифрарник – Фреквенција на известување;
- шифрарник – Тип на договорната страна;
- шифрарник – Тип на документот за идентификација;
- шифрарник – Општини;
- шифрарник – Земји на договорната страна и меѓународни институции;
- шифрарник – Сектор;
- шифрарник – Дејности;
- шифрарник – Големина на договорната страна;
- шифрарник – Позиција;
- шифрарник – Намена на кредитите и депозитите;
- шифрарник – Револвинг кредит;
- шифрарник – Валуты;
- шифрарник – Оригинална рочност на достасување;
- шифрарник – Отказан рок со најава;
- шифрарник – Субординиран, хибриден или капитален инструмент;
- шифрарник – Статус на ограничениот износ;
- шифрарник – Вграден дериват;
- шифрарник – Релативна променлива;
- шифрарник – Идентификатор на хартија од вредност;
- шифрарник – Котација;
- шифрарник – Вид на износот;

- шифрарник – Припадност кон извештај;
- шифрарник – Вид портфолио;
- шифрарник – Статус на достасаниот износ;
- шифрарник – Тип на отплата на кредитот;
- шифрарник – Тип на каматната стапка според склучениот договор;
- шифрарник – Тип на промената;
- шифрарник – Вид на исправката;
- шифрарник – Намена на кредитот во девизи;
- шифрарник – Вид на обезбедувањето;
- шифрарник – Жирант и кокредитобарател;
- шифрарник – Намирување на обврските во месецот за кој се известува;
- шифрарник – Усогласена девизна позиција на клиентот;
- шифрарник – Нова кредитна изложеност;
- шифрарник – Зелени кредити и проектно финансирање;
- шифрарник – Ненаплатена кредитна изложеност на физичко лице;
- шифрарник – Неможност за наплата;
- шифрарник – Реструктурирани нефункционални кредитни изложености;
- помошна табела 1 – Известување за договорните страни резиденти и нерезиденти – одделна сметка/партија/договор;
- помошна табела 2 – Известување за договорните страни резиденти и нерезиденти – агрегати;
- помошна табела 3 – Припадност на позициите кон одреден извештај;
- помошна табела 4 – Известување за позициите по одделни карактеристики од групата В за кои треба да се извести (со исклучок на карактеристиките за Кредитниот регистар);
- помошна табела 5 – Поврзување на позициите со видовите на износот, статусот на достасаниот износ и износите во денари и во оригинална валута;
- помошна табела 6 – Поврзување на позициите со видовите на портфолиото;
- помошна табела 7 – Поврзување на видот на износот со припадноста кон извештајот;
- помошна табела 8 – Поврзување на видот на износот со видовите на портфолиото;
- помошна табела 9 – Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции;
- помошна табела 10 – Известување за намената на депозитите и кредитите по типот на договорната страна;
- помошна табела 11 – Начин на доставување на податоците.

Шифрарниците од ставот 1 на оваа точка се дадени во прилог 1 кон ова упатство и се негов составен дел.

Помошните табели од ставот 1 на оваа точка содржат подетални објаснувања за правилата и вградените контроли за известување, коишто Народната банка ги одржува во рамките на апликацијата од точка 5 од Одлуката.

Групи карактеристики на податоците за кои се известува

12. Карактеристиките на податоците се групирани во пет групи прикажани во следнава табела:

Табела 1: Групи карактеристики

Реден број	Назив на податокот	Ознака на полето	Содржина на полето
Група карактеристики А: Известувач и вид на известување			
1	Известувач	IzvMatBr	Единствениот број за идентификација - матичен број на известувачот.
2	Вид на известувањето	IzvVidIzv	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Вид на известување“ се известува дали известувањето се однесува на: месечни податоци или податоци по неревидираниот годишен финансиски извештај.
3	Извештаен датум	IzvDatum	Единствена идентификација на датумот на извештајот и се однесува на последен календарски ден за периодот за кој се известува.
4	Фреквенција на известувањето	IzvFrekf	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Фреквенција на известување“ се известува колку често (во кој временски интервал) се доставуваат податоците.
Група карактеристики Б: Договорна страна			
5	Реден број на договорната страна	DgrStrRbr	Редниот број на групата карактеристики Б во известувањето
6	Тип на договорната страна	DgrStrTip	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Тип на договорната страна“ се известува дали договорната страна е резидент или нерезидент и дали е правно лице, физичко лице или самостоен вршител на дејност.
7	Идентификациски код на договорната страна	DgrStrMatBr	Единствениот идентификатор за договорната страна, и тоа: – матичниот број за домашни физички лица, правни лица и самостојни вршители на дејност; – за резидентен инвестициски или пензиски фонд, идентификацискиот број од регулаторот; – кодот за нерезиденти правни лица, самостојни вршители на дејност нерезидент и физичко лице; – кодот за странски банки.
8	Национален број на нерезидентот	DgrStrMatBrNr	Националниот број за идентификација на нерезидентите правни и физички лица и самостојните вршители на дејност.
9	Даночен број на договорната страна	DgrStrDanBr	Даночниот број за правното лице резидент или самостојниот вршител на дејност.
10	Меѓународен број за идентификација	DgrStrLei	Кодот ЛЕИ (Legal Entity Identifier) за договорната страна нерезидент правно лице.

11	Тип на документот за идентификација	DgrStrDocTip	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Тип на документот за идентификација“ за нерезидентите правни лица, физички лица и самостојни вршители на дејност, се внесува шифрата за типот на документот за идентификација согласно кој известувачот ја регистрирал договорната страна во својата евиденција.
12	Назив/фирма	DgrStrNaziv	Називот на правниот субјект за резидент самостоен вршител на дејност и за нерезиденти. За домашни правни лица не треба да се извести.
13	Име на физичкото лице	DgrStrIme	Името на физичкото лице од документ за идентификација. Ова поле се пополнува за резиденти и нерезиденти – физички лица и самостојни вршители на дејност.
14	Презиме на физичкото лице	DgrStrPrez	Презимето на физичкото лице од документ за идентификација. Ова поле се пополнува за резиденти и нерезиденти – физички лица и самостојни вршители на дејност.
15	Адреса за нерезиденти	DgrStrAdresa	Адресата од документот за идентификација. Ова поле се пополнува за договорните страни нерезиденти правни лица и самостојни вршители на дејност.
16	Општина	DgrStrOpst	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Општини“ се внесува шифрата за општината на седиштето/живеалиштето на договорната страна резидент физичко лице, правно лице или самостоен вршител на дејност.
17	Земја	DgrStrZem	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Земји на договорната страна и меѓународни институции“ се внесува шифрата за земјата на седиштето/живеалиштето на договорната страна, односно на меѓународната институција.
18	Сектор	DgrStrSektor	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Сектор“ се внесува шифрата за секторизација на договорната страна нерезидент, како и за сите типови договорни страни за кои се известува на ниво на агрегат.
19	Дејности	DgrStrNKD	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Дејности“ се внесува шифрата за дејноста.
20	Големина на договорната страна	DgrStrGolemina	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Големина на договорната страна“ се внесува шифрата за големината на договорната страна утврдена во согласност со закон. Ова поле задолжително се пополнува за типот на договорна страна резиденти и нерезиденти, правни лица и самостојни вршители на дејност.
Група карактеристики В: Позиција и специфичности на позицијата			
21	Реден број на позицијата	InstRbr	Реден број на групата на карактеристики В во известувањето.
22	Позиција	InstPozicija	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Позиција“ се внесува шифрата на позицијата. Ова поле задолжително се пополнува.
23	Број на сметка/партија/ договор	InstBr	Бројот на одделната сметка, договор или партија (пример: број на депозитната, број на кредитната партија и сл.). Ова поле се пополнува за оние позиции за кои се известува на ниво на одделна сметка / партија / договор.

24	Намена на кредитите и депозитите	InstNamena	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Намена на кредитите и депозитите“ се внесува шифрата за намената на кредитните и депозитните производи. Ова поле се пополнува само за позициите кои се однесуваат на побарувањата за кредитите и обврските за депозитите за договорните страни – резиденти и нерезиденти, кога се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор, како и за обврските врз основа на депозити за кои се известува на ниво на агрегати.
25	Револвинг кредит	InstRev	Полето „Револвинг кредит“ се пополнува согласно помошната табела 4 за кредитните производи со избирање на шифрата „1“, доколку позицијата се однесува на револвинг кредит или „0“ доколку не се однесува на револвинг кредит.
26	Валута	InstVal	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Валути“ се внесува нумеричката ознака на шифрата на валутата за сите позиции, според валутата во која се номинирани. Ова поле се пополнува задолжително за сите позиции за кои се известува на ниво на сметка/партија/договор и на ниво на агрегат, во денари и во која било странска валута.
27	Валутна клаузула	InstValKZ	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Валути“ се внесува нумеричката ознака на шифрата на валутата за сите позиции за коишто се известува на ниво на сметка/партија/договор и на ниво на агрегат и коишто се номинирани во македонски денари или во која било странска валута.
28	Оригинална рочност на достасување	InstORD	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Оригинална рочност на достасување“ се внесува шифрата за рочниот блок во кој припаѓа позицијата, согласно првично договорениот рок на достасување. Ова поле се пополнува за позициите за кои се известува на ниво на агрегати.
29	Датум на склучување на договорот/датум на купување/продавање на хартиите од вредност	InstDatDogovor	Датумот на склучување на договорот (на пример: за кредит, за депозит, за позајмица или заем, или слично), односно во случај кога нема форма на договор тоа е датумот кога е склучен/преземени се права и обврски (на пример: датум на тикер, заклучница, фактура или друг сличен документ со кој се потврдува склучената трансакција помеѓу договорните страни). Кај хартиите од вредност датумот одговара на датумот на вложување/купување или продавање на хартијата од вредност. Ова поле се пополнува за позициите за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор.
30	Датум на иницијално издавање на хартијата од вредност	InstDatumIzd	Датумот на иницијално издавање на хартиите од вредност кои се купени или се издадени. Ова поле се пополнува за вложувањата во хартии од вредност (на страната на средствата), како и за издадените хартии од вредност (на страната на обврските), и тоа само за позициите за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор.
31	Датум на одобрување/порамнување	InstDatSett	Датумот на првиот излез на пари, односно датумот на кој должникот за првпат повлекува средства врз основа на одреден инструмент/производ, или кога средствата за првпат му се исплаќаат на должникот. Ова поле се пополнува за позициите за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор.

32	Датум на достасување	InstDatDosp	Крајниот датум на достасување на средството/обврската, согласно договорот, односно последната договорена исплата или датумот пред којшто не може предметот на договорот да се откупи (пример: должнички хартии од вредност), или пред којшто може да се откупи, но со плаќање казна (на пример некои видови депозити). За изложеноста врз основа на гаранции, акредитиви, кредитни картички, платежни сметки и слични производи, во оваа поле се внесува рокот на важноста. При ануитетска отплата, односно наплата на рати, се внесува датумот на достасување на последниот ануитет/рата. Ова поле се пополнува за позициите за кои се известува на ниво на одделна сметка /партија /договор.
33	Отказан рок со најава	InstDOtkazRok	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Отказан рок со најава“ се внесува шифрата за рочниот блок и се однесува на договорниот период помеѓу поднесеното барање за располагање со депозитот и моментот во кој средствата од депозитот се расположливи.
34	Субординиран, хибриден или капитален инструмент	InstDSubHibKap	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Субординиран, хибриден или капитален инструмент“ се внесува шифрата за тоа дали позицијата е субординиран, хибриден или капитален инструмент.
35	Статус на ограничениот износ	InstDOgIznSts	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Статус на ограничениот износ“ се внесува податокот за статусот на обврската врз основа на ограниченост и/или блокада врз основа на закон, регулатива или политика на известувачот. Ова поле се пополнува само за одредени позиции на страната на обврските.
36	Вграден дериват	InstDVgDer	Во шифрарникот „Вграден дериват“ се внесува шифрата „1“ доколку позицијата има вграден дериват или шифрата „0“ доколку нема.
37	Релативна променлива	InstDRelProm	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Релативна променлива“ се внесува шифрата со која се известува за релативната променлива на вградениот дериват или на дериватниот финансиски инструмент. Ова поле се пополнува за оние позиции за кои во полето „Вграден дериват“ е внесена вредноста „1“, како и за позициите за дериватни финансиски инструменти.
38	Идентификатор на хартијата од вредност	InstHoVTip	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Идентификатор на хартија од вредност“ се известува за тоа дали хартијата од вредност се идентификува преку бројот ИСИН или друг идентификациски број. Ова поле се пополнува само за вложувањата во хартии од вредност (на страната на средствата) и за обврските врз основа на издадени хартии од вредност.
39	Алфанумеричка ознака на хартијата од вредност	InstIDHoV	Алфанумеричка ознака на хартијата од вредност, согласно видот на идентификаторот на хартијата од вредност.
40	Котација	InstHoVKotacija	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Котација“ се внесува шифрата со која ќе се означи дали хартијата од вредност или финансискиот дериват котира на берзата или не и дали доколку котира, е со тикер.

41	Алфанумеричка ознака на тикерот на хартијата од вредност или финансискиот дериват	InstIDTicker	Алфанумеричката ознака на тикерот на хартијата од вредност или финансискиот дериват се пополнува доколку во полето „Котација“ е означено дека тие котираат на берзата со тикер (шифра „КТ“).
Група карактеристики Г: Вид на износ			
42	Реден број на износ	IznVRbr	Редниот број на групата на карактеристики Г во известувањето.
43	Вид на износот	IznViznosVid	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Вид на износот“ се внесува шифрата со која се означува податокот за состојбата, промените во состојбата помеѓу два датуми на известување, приходот, расходот и преостанатите пропишани видови износ. Во ова поле се внесува вредност кај сите означени позиции согласно помошната табела 5: „Поврзување на позициите со видовите на износот, статусот на достасаниот износ и износите во денари и во оригинална валута“.
44	Припадност кон извештај	IznVizv	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Припадност кон извештај“ се внесува шифрата за припадноста на износот за кој се известува на одделен извештај. Ова поле задолжително се пополнува.
45	Вид на портфолиото	IznVPortfolioVid	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Вид на портфолио“ се внесува шифрата за сметководствената категорија на која ѝ припаѓа износот за кој се известува, согласно сметководствената евиденција на известувачот. Ова поле се пополнува за позициите согласно помошната табела 8: „Поврзување на видот на износот со видовите на портфолиото“, како и помошната табела 6: „Поврзување на позициите со видовите на портфолиото“.
46	Кредитна изложеност	IznVKrIzl	Се внесува вредноста „1“ доколку износот претставува кредитна изложеност или „0“ во спротивен случај. Ова поле се пополнува само за одредени позиции коишто претставуваат изложеност на кредитен ризик согласно „Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик“ и за кои банките и штедилниците доставуваат податоци до Народната банка согласно „Одлуката за содржината и начинот на функционирање на Кредитниот регистар“.
47	Статус на достасаниот износ	IznVDostIznStatus	Со избирање на шифрата од шифрарникот „Статус на достасаниот износ“ се внесува шифрата за достасаноста на побарувањето/обврската, како и статусот на нефункционалното побарување на страната на средствата. Вредноста на ова поле се внесува само за одредени позиции.
48	Износ во денари	IznViznosDen	Полето задолжително се пополнува во апсолутни износи во денари и го содржи податокот за износот на секој вид на износот по позицијата за која се известува.
49	Износ во оригинална валута	IznViznosOrig	Полето се пополнува условно и се известува износ на позицијата во оригинална валута во кој таа е деноминирана на денот на известувањето на податоците. Полето се пополнува во апсолутни износи и го содржи податокот за износот на секоја состојба, промена, за позициите деноминирани во странска валута.

Група карактеристики Д: Дополнителни полиња за доставување податоци и информации за потребите на Кредитниот регистар			
50	Тип на промената	KRPrIznTip	Полето се пополнува условно и се внесува шифрата согласно шифрарникот „Тип на промената“. Доколку не е извршено реструктурирање, продолжување на рокот на достасување, промена на договорните услови или излез од реструктурирани, ова поле не се пополнува.
51	Број на РПЦ	KRBrRPC	Полето задолжително се пополнува со бројот на продолжувања на рокот на достасување/бројот на реструктурирања/бројот на промени на договорните услови. Доколку не е извршено ниту едно продолжување на рокот на достасување/реструктурирање на кредитната изложеност/промена на договорните услови согласно точката 58-б од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик и за изложеностите кои се прикажуваат на збирна основа (во полето: Кредитна партија вклучена во збилен износ (KRKPvoZbir)) е внесено „0“, во ова поле се внесува вредноста „0“.
52	Датум на реструктурирање, продолжување на рокот на достасување, промена на договорните услови или датум на кој кредитната партија престанала да ги исполнува условите за реструктурирана	KRDatRPC	Полето условно се пополнува и се внесува датумот на реструктурирањето, продолжувањето на рокот на достасување, промената на договорните услови, или датум на кој кредитната партија престанала да ги исполнува условите за реструктурирана.
53	Износ при промената	KRIznosRPC	Полето условно се пополнува и се внесува износот на кредитната изложеност на датумот на реструктурирањето, продолжувањето на рокот на достасување или промената на договорните услови.
54	Нов датум на достасување на изложеноста при РПЦ	KRDatDospNov	Полето се пополнува условно со новиот датум на достасување согласно правилата за пополнување од полето InstDatDosp. Овој податок се внесува само доколку е променет датумот на достасување на кредитната изложеност (во спротивно, ова поле останува празно). Во ова поле се внесува новиот датум на достасување само доколку има промена, односно ако е извршено реструктурирање, продолжување на рокот на достасување или промена на договорните услови за означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност.
55	Број на старите кредитни партии	KRKPStari	Полето се пополнува условно. Доколку при реструктурирањето, продолжувањето на рокот на достасување или промената на договорните услови, банката одобрува кредитна партија со нов број, во тој случај во ова поле се наведуваат броевите на кредитните партии коишто се опфатени со тоа реструктурирање, продолжување на рокот на достасување или промена на договорните услови.

56	Кредитна партија вклучена во збирен износ	KRKpvoZbir	Полето задолжително се пополнува, согласно помошната табела 9. Во полето се известува за тоа дали партијата е дел од збирниот износ за кој е известно во Кредитниот регистар во периодот на паралелно известување, и тоа се внесува вредноста „1“ доколку партијата е дел од збирниот износ или „0“ во спротивен случај.
57	Тип на кредитот	KRKreditTip	Во полето се внесува начинот на отплаќање на кредитот согласно шифрарникот „Тип на отплата на кредитот“: - А – ануитетски; - Е – еднократен (се вклучуваат и изложеностите коишто произлегуваат од една кредитна партија, на пример: провизија); - К – кредитни картички и платежни сметки. Полето задолжително се пополнува согласно помошната табела 9.
58	Износ на ануитетот	KRIznosAn	Полето се пополнува условно и се внесува износот на ануитетот на датумот на известувањето.
59	Одобрен износ на изложеноста	KRIznosIzl	Се внесува одобрениот износ на изложеноста врз основа на кредит, гаранција, акредитив, рамковен кредит, кредитна картичка и слично, во согласност со договорот. Ова поле не се пополнува во случај на консолидација на повеќе кредитни партии. Ова поле не се пополнува доколку изложеноста се состои само од други побарувања и/или камата. Ова поле не е задолжително доколку изложеноста се состои само од средства по видување и депозити преку ноќ кај банки.
60	Датум на првото достасување на главницата	KRDatDospGlav	Датумот на достасување на првата обврска за плаќање на главницата (првиот ануитет или датумот на истекување на грејс- периодот). Ова поле условно се пополнува за кредитните изложености одобрени од 1 декември 2014 година за кои полето „Тип на кредитот“ (KRKreditTip) е „А“ или за кои е одобрено одложено плаќање на главницата.
61	Максимален број денови на доцнење за главницата на датумот на известување (макДДГ)	KRDDenDocGMax	Полето задолжително се пополнува и се внесува максималниот број денови на доцнење за главницата на датумот на известување. Полето се пополнува со „0“ доколку нема доцнење.
62	Износ на кој се однесува максималниот број денови на доцнење за главницата на датумот на известување (износ ДДГ)	KRDIznGDoc	Полето задолжително се пополнува и се внесува износот на кој се однесува максималниот број денови на доцнење за главницата, на датумот на известување. Полето се пополнува со „0“ доколку нема износ на кој се однесува максималниот број денови на доцнење.
63	Максимален број денови на доцнење за каматата на датумот на известување (макДДК)	KRDDenDocKMax	Полето задолжително се пополнува и се внесува максималниот број денови на доцнење за каматата на датумот на известување. Полето се пополнува со „0“ доколку нема доцнење.
64	Износ на кој се однесува максималниот број денови на доцнење за каматата на датумот на известување (износ ДДК)	KRDIznKDoc	Полето задолжително се пополнува и се внесува износот на кој се однесува максималниот број денови на доцнење за каматата, на датумот на известување. Полето се пополнува со „0“ доколку нема износ на кој се однесува максималниот број денови на доцнење.

65	Максимален број денови на доцнење за други побарувања на датумот на известување (макДДД)	KRDDenDocDMax	Полето задолжително се пополнува и се внесува максималниот број денови на доцнење за други побарувања на датумот на известување. Полето се пополнува со „0“ доколку нема доцнење.
66	Износ на кој се однесува максималниот број денови на доцнење за други побарувања на датумот на известување (износ ДДД)	KRDIznDDoc	Полето задолжително се пополнува и се внесува износот на кој се однесува максималниот број денови на доцнење за други побарувања, на датумот на известување. Полето се пополнува со „0“ доколку нема износ на кој се однесува максималниот број денови на доцнење.
67	Тип на каматната стапка според склучениот договор	KRKamStTip	Полето задолжително се пополнува согласно шифрарникот „Тип на каматната стапка според склучениот договор“. Пополнувањето на ова поле не е задолжително доколку изложеноста се состои само од други побарувања, вонбилансни ставки или нефункционална камата.
68	Каматна стапка	KRKamStapka	Полето се пополнува условно и во полето се внесува процентот на номиналната каматна стапка (на годишно ниво), важечка на датумот за кој се доставуваат податоците, претставен до четири децимални места. Ова поле не се пополнува за вонбилансните ставки и за другите побарувања.
69	Процент на извршената исправка на вредноста и издвоената посебна резерва	KRIspravkaPr	Полето задолжително се пополнува со процентот на извршената исправка на вредноста и издвоената посебна резерва и се внесува децимален број од 0 до 100 до четири децимални места.
70	Вид на исправка	KRIspravkaVid	Полето задолжително се пополнува со шифрата согласно шифрарникот „Вид на исправката“.
71	Намена на кредитот во девизи	KRDevNamena	Полето условно се пополнува и се внесува шифрата согласно шифрарникот „Намена на кредитот во девизи“.
72	Вид на обезбедувањето	KRObezvVid	Полето задолжително се пополнува преку соодветно избирање на шифрата од шифрарникот „Вид на обезбедувањето“.
73	Ред на обезбедувањето	KRObezvRed	Полето се пополнува условно и се внесува редот на обезбедувањето. Ова поле не е задолжително за шифрите на обезбедувањето од 001 до 005 и од 014 до 017.
74	Износ на обезбедувањето	KRObezvIzn	Полето задолжително се пополнува и се внесува износот на обезбедувањето. Во случај кога видот на обезбедувањето за кредитната изложеност има шифра 014, 015 и 017, во согласност со полето „Вид на обезбедувањето“, се внесува вредноста „0“.
75	Општина во која се наоѓа обезбедувањето	KRopObezv	Полето условно се пополнува. Ова поле се пополнува согласно шифрарникот „Општини“, за кредитните партии коишто се целосно или делумно обезбедени со обезбедување според шифрите 006, 007, 008, 009, 010 или 011 од шифрарникот „Вид на обезбедувањето“.
76	Жирант и кокредитобарател	KRZirantTip	Полето се пополнува условно преку соодветно избирање на шифрата согласно шифрарникот „Жирант и кокредитобарател“. Доколку полето „Матичен број/ЕМБГ на правното/физичкото лице жирант/ кокредитобарател“ (KRZirantID) не е пополнето, ова поле не се пополнува.

77	Матичен број/ЕМБГ на правното/физичкото лице жирант/кокредитобарател	KRZirantID	Се пополнува со матичниот број/ЕМБГ на правното/физичкото лице жирант/кокредитобарател. Доколку нема жирант/кокредитобарател, ова поле не се пополнува.
78	Даночен број на жирантот/кокредитобарателот	KRZirantDanBr	Полето условно се пополнува. Во полето се внесува даночниот број на жирантот/кокредитобарателот. Доколку полето „Матичен број/ЕМБГ на правното /физичкото лице жирант/кокредитобарател“ (KRZirantID) не е пополнето, ова поле не се пополнува.
79	Назив на жирантот/кокредитобарателот	KRZirantNaziv	Полето се пополнува условно. Во полето се внесува називот на жирантот/кокредитобарателот при што за домашни правни субјекти не е потребно да се пополни. Доколку полето „Матичен број/ЕМБГ на правното/физичкото лице жирант/кокредитобарател“ (KRZirantID) не е пополнето, ова поле не се пополнува.
80	Име на жирантот/кокредитобарателот	KRZirantIme	Полето условно се пополнува со името на физичкото лице – жирантот/кокредитобарателот. Доколку полето „Матичен број/ЕМБГ на правното/физичкото лице жирант/ кокредитобарател“ (KRZirantID) не е пополнето, ова поле не се пополнува.
81	Презиме на жирантот/кокредитобарателот	KRZirantPrezime	Полето условно се пополнува со презимето на физичкото лице – жирантот/кокредитобарателот. Доколку полето „Матичен број/ЕМБГ на правното/физичкото лице жирант/ кокредитобарател (KRZirantID)“ не е пополнето, ова поле не се пополнува.
82	Намирување на обврските	KRNamObvrski	Полето условно се пополнува и се внесува шифрата за намирувањето на обврските во месецот за кој се известува, согласно шифрарникот „Намирување на обврските во месецот за кој се известува“.
83	Усогласена девизна позиција на клиентот	KRDevPozUs	Полето условно се пополнува и се внесува шифрата за усогласената девизна позиција на клиентот, согласно шифрарникот „Усогласена девизна позиција на клиентот“.
84	Нова кредитна изложеност	KRNKredIzl	Полето условно се пополнува и се внесува шифрата за новата кредитна изложеност, согласно шифрарникот „Нова кредитна изложеност“.
85	Показател ДСТИ	KRDsti	Полето условно се пополнува со процентот на ДСТИ и се внесува процент со едно децимално место. Ова поле се пополнува во случаите кога полето „Нова кредитна изложеност“ (KRNKredIzl) е пополнето со ознаките B1 или B2.
86	Показател ТДТИ	KRTdti	Полето условно се пополнува со процентот на ТДТИ и се внесува процент со едно децимално место. Ова поле се пополнува кога е пополнето полето „Показател ДСТИ“ (KRDsti).
87	Датум на пресметка на показателите ДСТИ и ТДТИ	KRDatDstiTdti	Полето условно се пополнува со датумот на пресметка на показателите на ДСТИ и ТДТИ. Ова поле се пополнува само доколку се пополнети полињата „Показател ДСТИ“ (KRDsti) и „Показател ТДТИ“ (KRTdti).
88	Показател ЛТВ	KRLtv	Полето условно се пополнува со процентот на ЛТВ и се внесува процент со едно децимално место. Ова поле се пополнува само доколку е пополнето полето „Нова кредитна изложеност“ (KRNKredIzl).

89	Датум на пресметка на показателот ЛТВ	KRDatLtv	Полето условно се пополнува со датумот на пресметка на показателот ЛТВ. Ова поле се пополнува само доколку е пополнето поле „Показател ЛТВ“ (KRLtv).
90	Зелени кредити и проектно финансирање	KRZKPF	Полето се пополнува согласно шифарникот „Зелени кредити и проектно финансирање“. Доколку кредитната партија нема третман на зелен кредит и/или доколку не е одобрена за проектно финансирање, полето не се пополнува.
91	Датум на првото одобрување станбен кредит или друг кредит на физичко лице обезбеден со недвижност	KRdatPRV	Полето условно се пополнува и се внесува датумот на договорот врз основа на кој е извршено првото одобрување на изложеноста врз основа на станбениот кредит или друг кредит само на физичко лице обезбеден со недвижност. За станбен кредит или друг кредит на физичко лице обезбеден со недвижност одобрени пред 1 јули 2023 година, во ова поле се внесува „01.07.2023“.
92	Ненаплатена кредитна изложеност на физичко лице	KRParKliFL	Полето условно се пополнува согласно шифарникот „Ненаплатена кредитна изложеност на физичко лице“.
93	Праг на значајност	KRpragZnac	Во полето се внесува износот на неплатените обврски, доколку е надминат прагот на значајност. Полето задолжително се пополнува, и тоа со „0“ доколку не е надминат прагот на значајност.
94	Број на денови откако е надминат прагот на значајност	KRBDpragZnac	Полето задолжително се пополнува со бројот на последователните денови откако е надминат прагот на значајност.
95	Неможност за наплата	KRnemNapлата	Полето се пополнува согласно шифарникот „Неможност за наплата“ за кредитните изложеност за кои банката оценува дали постои неможност за наплата од клиентот.
96	Датум на исклучувањето од категоријата на реструктурирана нефункционална кредитна изложеност	KRdatIRNKI	Се внесува датумот кога биле исполнети условите за исклучување на кредитната изложеност од категоријата на реструктурирана нефункционална кредитна изложеност.
97	Реструктурирани нефункционални кредитни изложености	KRRNKI	Полето условно се пополнува. Ова поле се пополнува само доколку полето „Тип на промената“ (KRPriznTip) има ознака „R“. Полето се пополнува согласно шифарникот „Реструктурирани нефункционални кредитни изложености“.

Група карактеристики А: Известувач и вид на известување

13. Со оваа група карактеристики се утврдува известувачот и видот на известувањето, односно извештајот.

14. Извештајниот датум и видот на известувањето овозможуваат да се утврди периодот на кој се однесуваат доставените податоци и групирањето на доставените податоци.

15. *Поле 1: **Известувач (IzvMatBr)*** – матичниот број на известувачот, којшто задолжително се внесува. Ова поле овозможува единствена идентификација на известувачот. Се внесува матичниот број на известувачот доделен од Државниот завод за статистика, даден во документот за регистрација на деловниот субјект.

16. *Поле 2: **Вид на известувањето (IzvVidIzv)*** – видот на известувањето задолжително се внесува со избирање на една од опциите од шифрарникот „Вид на известување“.

17. Месечните податоци се однесуваат на редовните податоци на крајот на месецот, коишто се доставуваат согласно роковите пропишани со Одлуката.

18. Известувачот го изработува известувањето по неревидираниот годишен финансиски извештај за извештајниот датум 31 декември и е должен да го достави во рокот пропишан со Одлуката.

19. Секое известување мора да ги вклучува сите деловни активности коишто настанале до крајот на последниот календарски ден на извештајниот период.

20. Подружниците на странски банки коишто имаат деловни активности на територијата на Република Северна Македонија врз основа на одобрување од Народната банка доставуваат само неконсолидирано известување.

21. *Поле 3: **Извештаен датум (IzvDatum)*** – задолжително се внесува последен календарски датум на извештајниот период за кој се известува. Ова поле овозможува единствена идентификација на датумот/периодот на известување.

22. Полето се пополнува во датумски формат којшто го означува датумот на кој се однесуваат поднесените податоци (на пример последниот (календарски) ден од извештајниот месец или последниот (календарски) ден од извештајниот период).

23. *Поле 4: **Фреквенција на известувањето (IzvFrekf)*** – задолжително се внесува фреквенцијата на известувањето и се однесува на периодичноста во поднесувањето на податоците согласно шифрарникот „Фреквенција на известување“.

24. Во шифрарникот се дадени неколку опции за фреквенцијата за доставување податоци, при што се избира шифрата во зависност од тоа колку често треба да се внесуваат одделни податоци, согласно Одлуката.

Група карактеристики Б: Договорна страна

25. Карактеристиките на договорната страна се опишани преку групата карактеристики Б.

26. Известувачите треба да ги идентификуваат, на поединечна и на збирна основа, договорните страни – резиденти правни лица, физички лица и самостојни вршители на дејност, како и нерезидентите договорни страни – правни лица, физички лица и самостојни вршители на дејност. Договорните страни, на поединечна и на збирна основа, треба да се идентификуваат и според секторот на кој му припаѓаат и според земјата на седиштето или престојувалиштето.

27. Правилата за известување за договорните страни резиденти и нерезиденти на поединечна и на збирна основа по одделни позиции се дадени во помошната табела 1: „Известување за договорните страни резиденти и нерезиденти – одделна сметка/партија/договор“ и во помошната табела 2: „Известување за договорните страни резиденти и нерезиденти – агрегати“.

28. **Поле 5: Реден број на договорната страна (DgrStrRbr)**. Се евидентира единствениот, последователен реден број на пополнетиот ред/внесената договорна страна во рамките на едно известување. Во случај на промени и корекции на податоците за договорната страна/пополнетиот ред коишто се веќе доставени до Народната банка, преку повикување на овој атрибут од ова поле за даден датум, ќе се утврди редот којшто се менува или коригира. Овој податок задолжително се внесува и треба да биде поголем од нула.

29. **Поле 6: Тип на договорната страна (DgrStrTip)**. Преку избирање опција од шифрарникот „Тип на договорната страна“, се внесува податокот за идентификување на договорната страна како резидентно/нерезидентно правно лице, физичко лице или самостоен вршител на дејност. Полето задолжително се пополнува при известувањето на ниво на одделна сметка/партија/договор согласно помошната табела 1 и при известувањето на ниво на агрегати согласно помошната табела 2.

30. **Поле 7: Идентификациски код на договорната страна (DgrStrMatBr)**. Се внесува идентификацискиот код/број на известувачот за договорната страна и се пополнува кога се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор согласно помошната табела 1. За позициите коишто не преставуваат кредитна изложеност за договорната страна физичко лице резидент/нерезидент, ова поле не се пополнува.

31. Во ова поле, како идентификациски код се внесува:

- за резидент правно лице или резидент самостоен вршител на дејност – матичен број кој што на правниот субјект или на физичкото лице коешто извршува дејност или слободно занимање (самостоен вршител на дејност) му го има доделено надлежна институција на Република Северна Македонија или бројот на заедничкиот носител на матичен број на носителот на заедничка економска дејност или слободна професија којашто ја остварува во име на деловниот субјект кога повеќе физички лица заеднички вршат стопанска дејност или слободна професија;
- за резидент физичко лице - матичен број на граѓанинот;
- за нерезидент правно лице или нерезидент самостоен вршител на дејност – идентификацискиот код којшто се состои од кодот на државата (првите два знака) и единствениот матичен број во матичната држава, без специјалните знаци (пример: IT4064488);
- нерезидент за физичко лице – идентификацискиот код којшто се состои од кодот на државата (првите два знака) и бројот на пасошот, без специјалните знаци (пример: IT235617G8).

32. По исклучок на точка 31 алинеја 1, ако договорната страна е резидентен инвестициски или пензиски фонд, во ова поле се внесува идентификацискиот број доделен од соодветниот регулатор. По исклучок на точка 31 алинеја 3, ако договорната страна е странска банка, во ова поле се внесува идентификацискиот код којшто се состои од кодот на државата (првите два знака) и кодот СВИФТ на странската банка.

33. *Поле 8: **Национален број на нерезидентот (DgrStrMatBrNr)***. Полето се пополнува доколку типот на договорна страна е нерезидент правно лице/самостоен вршител на дејност и физичко лице и известувањето за позицијата е на ниво на одделна сметка/партија/договор согласно помошната табела 1. За позициите коишто не преставуваат кредитна изложеност за договорната страна физичко лице нерезидент, ова поле не се пополнува.

34. Во полето се внесува единствениот националниот број за идентификација доделен од матичната држава, од приложениот документ за идентификација согласно полето „Тип на документот за идентификација“.

35. *Поле 9: **Даночен број на договорната страна (DgrStrDanBr)***. Полето се пополнува доколку типот на договорната страна е резидент правно лице или самостоен вршител на дејност (доколку е со регистрирана дејност) и известувањето за позицијата е на ниво на одделна сметка/партија/договор.

36. Во полето се впишува единствениот даночен број којшто на правното лице или на самостојниот вршител на дејност (физичкото лице коешто извршува дејност или слободно занимање) му го има доделено надлежна институција на Република Северна Македонија или единствениот даночен број на заедничкиот носител на заедничка економска дејност или слободна професија којашто ја остварува во име на деловниот субјект кога повеќе физички лица заеднички вршат стопанска дејност или слободна професија.

37. **Поле 10: Меѓународен број за идентификација (DgrStrLei)**. Незадолжително поле доколку е расположлив податок, а се внесува за типот на договорната страна нерезидент правно лице и известувањето за позицијата е на ниво на одделна сметка/партија/договор. Овој податок се внесува доколку известувачот го има податокот или може да го обезбеди на лесен и едноставен начин.

38. Код LEI (код за идентификација на правни лица) – претставува непроменлив светски идентификатор на правните лица и на самостојните вршители на дејност. Целта на овој идентификатор е да овозможи податоци коишто се достапни на едно место, за регулаторните органи и агенции во земјите членки на ЕУ. Кодот LEI е код од 20 знака и правното лице е обврзано да го стекне доколку тргува со хартии од вредност на нерезидентни пазари. Кодот LEI е јавно достапен на интернет-страницата leinumber.com.

39. **Поле 11: Тип на документот за идентификација (DgrStrDocTip)**. Полето се пополнува за типот на договорната страна нерезидент правно лице, физичко лице и самостоен вршител на дејност, согласно шифарникот „Тип на документот за идентификација“.

40. Во полето се внесува типот на документот којшто го применил известувачот за идентификување и евидентирање на договорната страна нерезидент како свој клиент.

41. **Поле 12: Назив/фирма (DgrStrNaziv)**. Полето се пополнува за типот на договорната страна за резиденти самостојни вршители на дејност и за нерезиденти правни лица и самостојни вршители на дејност.

42. За нерезидентните правни лица и самостојните вршители на дејност се впишува скратениот назив на правниот субјект, односно самостојниот вршител на дејност како што е наведено во приложениот документ за идентификација.

43. **Поле 13: Име на физичкото лице (DgrStrIme)**. Полето се пополнува за типот на договорната страна физичко лице и самостоен вршител на дејност, резидент и нерезидент и само за оние позиции за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор согласно помошната табела 1. За позициите коишто не преставуваат кредитна изложеност за договорната страна физичко лице резидент/нерезидент, ова поле не се пополнува.

44. Се внесува името на физичкото лице или самостојниот вршител на дејност согласно документот за лична идентификација или друг валиден документ.

45. **Поле 14: Презиме на физичкото лице (DgrStrPrez)**. Полето се пополнува за типот на договорната страна физичко лице и самостоен вршител на дејност, резидент и нерезидент и само за оние позиции за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор согласно помошната табела 1. За позициите коишто не преставуваат кредитна изложеност за договорната страна физичко лице резидент/нерезидент, ова поле не се пополнува.

46. Се внесува презимето на физичкото лице или самостојниот вршител на дејност согласно документот за лична идентификација или друг валиден документ.

47. *Поле 15: **Адреса за нерезиденти (DgrStrAdresa)***. Полето се пополнува за типот на договорната страна нерезидент правно лице и самостоен вршител на дејност и само за оние позиции за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор согласно помошната табела 1. Известувачот треба да ги внесе податоците во ова поле во согласност со барањата од Одлуката за начинот и условите за отворање и водење сметки на нерезиденти.

48. За правен субјект, се впишува адресата на седиштето на правното лице од решението за упис во соодветниот регистар или од друг валиден документ.

49. *Поле 16: **Општина (DgrStrOpst)***. Преку избирање на опцијата од шифрарникот „Општини“, се внесува кодот на населеното место во кое е регистрирано седиштето на правниот субјект, односно живеалиштето на физичкото лице и самостојниот вршител на дејност. Ова поле задолжително се пополнува за:

- позициите за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор согласно помошната табела 1, за типот на договорната страна резиденти физички лица и самостојни вршители на дејност, и
- позициите за кои се известува на ниво на агрегат согласно помошната табела 2, за типот на договорната страна резидентни правни лица, самостојни вршители на дејност и физички лица.

50. За позициите за кои се известува на ниво на агрегати, се врши групирање на договорните страни со исто седиште или живеалиште коешто се наоѓа на територијата на Република Северна Македонија врз основа на идентификација на општината во која се наоѓа седиштето или живеалиштето на договорната страна.

51. *Поле 17: **Земја (DgrStrZem)***. Преку избирање на опцијата од шифрарникот „Земја на договорната страна и меѓународни институции“, се внесува кодот на земјата, односно на меѓународната институција во која се наоѓа седиштето, односно живеалиштето на договорната страна.

52. Кај известувањето на ниво на агрегати и кај известувањето за одделна сметка/партија/договор, земјата се одредува според географската идентификација на договорната страна којашто има седиште, односно живеалиште на подрачјето на Република Северна Македонија или друга држава, односно идентификација на одредена меѓународна институција во согласност со посебни прописи. Согласно избраната шифра кај типот на договорната страна, кај нерезидентите коишто не се меѓународни институции се внесува двоцифрена шифра на земјата од шифрарникот „Земји на договорната страна и меѓународни институции“, додека кај нерезидентите меѓународни институции се внесува двоцифрената шифра за институцијата од истиот шифрарник.

53. *Поле 18: Сектор (DgrStrSektor).* Преку избирање на опцијата од шифрарникот „Сектор“ се внесува кодот на секторот на договорната страна нерезидент, како и за сите типови договорни страни за кои се внесуваат позиции на ниво на агрегат. Шифрарникот е пропишан во согласност со Националната класификација на институционални сектори на Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија.

Во случаите каде што има поделба на шифрите на две хиерархиски нивоа (пример C.122/C.12201, C12202, C12203), известувачот треба да го извести секторот преку шифрата од второто хиерархиско ниво на шифри, а доколку не располага со бараните информации, може да достави податок за секторот и од првото хиерархиско ниво (со исклучок на секторот „домаќинства“ и „домаќинства – самостојни вршители на дејност“).

54. Ова поле задолжително се пополнува за позициите за кои се известува на ниво на агрегати, согласно помошната табела 2 и при известувањето на ниво на одделна сметка/партија/договор согласно помошната табела 1, кога договорната страна е нерезидент.

55. При секторизацијата разликуваме домашна (вкупна) економија и странство:

55.1 Домашна (вкупна) економија:

- Нефинансиски друштва;
- Финансиски друштва;
- Држава;
- Домаќинства (физички лица и самостојни вршители на дејност);
- Непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

55.2 Странство

56. Трансакциите на резидентните институционални единици со нерезидентните единици се прикажуваат во секторот „Странство“, што претставува посебен сектор надвор од домашната економија.

57. За позициите за кои се известува на ниво на агрегат и кога типот на договорна страна е резидент правно лице, физичко лице или самостоен вршител на дејност, известувачите треба да ги групираат податоците во сектори и потсектори и да им доделат една од шифрите од шифрарникот „Сектори“.

58. При определувањето на секторот на секоја институционална единица којашто работи како резидентна институционална единица и не е дел од секторот „домаќинства“, се поставуваат три основни прашања:

58.1 Дали институционалните единици се пазарни или непазарни производители?

Доколку поголемиот дел од производството на институционалната единица се нуди на пазарот по економски пазарно исплатливи цени, единицата е пазарен производител, во спротивно, таа се третира како непазарен производител.

58.2 Дали институционалната единица непазарен производител е контролирана од страна на државата или не?

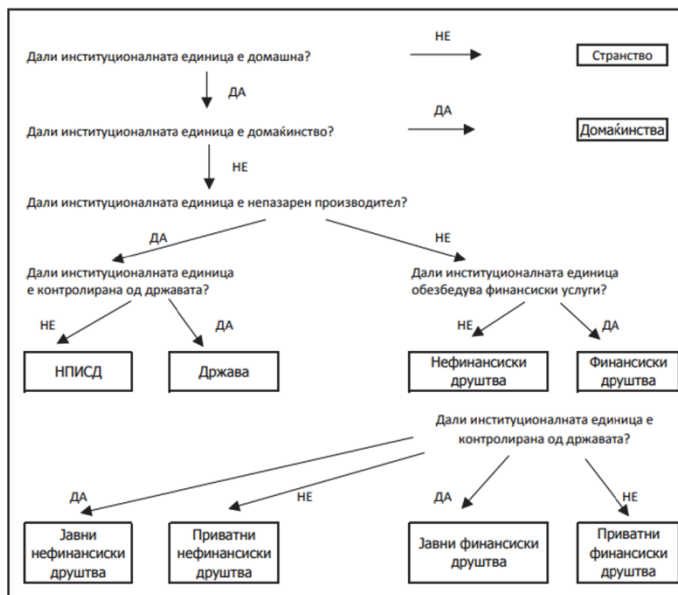
Овој критериум е најважен при класифицирањето на институционалната единица во секторот „држава“. Доколку институционалната единица е непазарен производител, но не е контролирана од страна на државата, тогаш таа се класифицира во секторот „непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата“.

58.3 Дали институционалната единица пазарен производител обезбедува финансиски услуги или не?

Доколку институционалната единица обезбедува финансиски услуги, се класифицира во секторот „финансиски друштва“, во спротивно се класифицира во секторот „нефинансиски друштва“.

Наведените критериуми се прикажани во дијаграмот 1.

Дијаграм 1: Распределба на институционалните единици по сектори

Извор: ECC 2010

59. За позициите за кои се известува на ниво на агрегат, како и за оние за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор, а кога типот на договорната страна е нерезидент правно лице, физичко лице или самостоен вршител на дејност, известувачите треба да ги групираат податоците во секторите и потсекторите и да им доделат една од шифрите од шифрарникот „Сектори“.

60. Изборот на соодветната шифра на секторот/потсекторот на резидентот/нерезидентот се врши според класификацијата на индивидуален резидент/нерезидент во согласност со следниов детален опис на опфатот на институционалните сектори/потсектори:

Домашна (вкупна) економија

Нефинансиски друштва

Секторот „нефинансиски друштва“ ги вклучува институционалните единици коишто се независни правни субјекти – пазарни производители, чијашто основна дејност е производство на добра и нефинансиски услуги. Тие се основани со правна постапка, во согласност со закон, за производство на добра и услуги за продажба на пазарот по економски значајни цени.

Овој сектор се дели на следниве потсектори:

– Шифра **„11001“ – Јавни нефинансиски друштва**

Овој потсектор ги опфаќа јавните претпријатија, како и трговските друштва коишто во одреден дел се во сопственост на државата чијашто основна функција е задоволување на потребите од општ јавен интерес, а главно се финансираат од сопствени приходи.

– Шифра **„11002“ – Домашни приватни нефинансиски друштва**

Овој потсектор ги опфаќа трговските друштва коишто се независни правни субјекти – пазарни производители и коишто не се под контрола на државни единици или нерезиденти.

– Шифра **„11003“ – Нефинансиски друштва контролирани од странство**

Овој потсектор ги опфаќа трговските друштва коишто се контролирани од нерезиденти.

Финансиски друштва

Секторот „финансиски друштва“ ги содржи сите институционални единици чијашто основна дејност е давање финансиски услуги. Овој институционален сектор го сочинуваат сите друштва коишто примарно се занимаваат со:

- а) Финансиско посредување (финансиски посредници) и/или
- б) Помошни финансиски активности (помошни финансиски институции).

Финансиското посредување претставува дејност во којашто институционалните единици се стекнуваат со финансиски средства или создаваат финансиски обврски за своја сметка, преку тргување со финансиски инструменти на отворените финансиски пазари. Во процесот на

финансиско посредување, овие средства и обврски на финансиските посредници може да се појават со различен рок на достасување, обем, степен на ризик и сл. Процесот на финансиско посредување ги канализира паричните средства помеѓу субјектите со вишок финансиски средства и оние со недостиг на овие средства. Финансиските посредници не дејствуваат само како агент на другите институционални единици, туку преку стекнувањето финансиски средства и создавањето финансиски обврски за своја сметка го преземаат врз себе и ризикот од своите активности.

Помошните финансиски институции вршат активности поврзани со процесите на финансиското посредување, т.е. нивните активности го олеснуваат финансиското посредување. Основна разлика во однос на финансиските посредници е дека помошните финансиски институции не го преземаат врз себе ризикот при стекнувањето финансиски средства или преземањето финансиски обврски.

Потсектори на финансиските друштва

Со исклучок на централната банка, сите потсектори од секторот „финансиски друштва“ понатаму се делат на јавни финансиски друштва, домашни приватни финансиски друштва и на финансиски друштва контролирани од странство.

- Шифра **„121“ Централна банка**

Централната банка е национална финансиска институција којашто извршува активности на емисија на пари, ја одржува внатрешната и меѓународната вредност на националната валута и ги чува сите или дел од меѓународните резерви во земјата. Централна банка во Република Северна Македонија е Народната банка.

- Шифра **„122“ Друштва коишто прибираат депозити, освен централната банка**

Потсекторот „друштва коишто прибираат депозити, освен централната банка“ го сочинуваат сите финансиски друштва каде што при финансиското посредување главна активност е примање депозити и/или супститути слични со депозитите, давање кредити, и/или вложување во хартии од вредност. Во овој потсектор во Република Северна Македонија спаѓаат деловните банки и штедилниците.

- Шифра **„123“ Фондови на пазарот на пари**

Потсекторот „фондови на пазарот на пари“ (во понатамошниот текст: парични фондови), е составен од сите финансиски друштва чијашто основна дејност е издавање акции/удели на инвестициски фондови, како супститути на депозитите (за институционалните единици и за сопствена сметка), потоа вложувања во акции/удели во други парични фондови, во краткорочни должнички хартии од вредност и/или во депозити.

- Шифра **„124“ Инвестициски фондови на непаричен пазар**

Овој потсектор ги опфаќа сите колективни инвестициски шеми коишто се главно ангажирани во финансиското посредување (освен оние класифицирани како парични фондови). Тие издаваат акции/удели коишто не се слични на депозитите и инвестираат главно во долгорочни финансиски средства и во нефинансиски средства. Инвестициските фондови може да бидат отворени, затворени и приватни инвестициски фондови.

– Шифра **„125“ Други финансиски посредници освен осигурителни друштва и пензиски фондови**

Овој потсектор ги опфаќа сите финансиски друштва чијашто основна дејност е финансиско посредување преку создавање обврски различни од готовина, депозити или акции на инвестициски фондови, или поврзани со осигурување, пензиски и стандардизирани гарантни шеми од институционалните единици. Тука спаѓаат финансиските посредници чијашто главна дејност е долгорочно финансирање. Токму временскиот рок на пласманите е она што овој потсектор го издвојува од другите потсектори. Вообичаено, овие финансиски посредници се специјализирани за кредитирање преку специјални финансиски аранжмани како што се лизинг, операциите со финансиските деривати и сл. Листата на финансиски посредници е многу долга, при што како позначајни би се издвоиле: финансиски компании за лизинг, финансиски компании коишто основно се занимаваат со давање кредити на нефинансиските претпријатија и домаќинствата (финансиски друштва), специјализирани финансиски посредници коишто вклучуваат дилери коишто работат за своја сметка и се специјализирани за работи на пазарот на хартии од вредност, друштва коишто вршат финансирање на извозот и увозот на стоки (т.н. финансиски друштва за факторинг) и сл.

– Шифра **„125К“ – КИБС: Клириншки интербанкарски системи АД Скопје (КИБС)**

„Клириншка кука – Клириншки интербанкарски системи“ АД Скопје е оператор на платен систем за мали меѓубанкарски плаќања. Платниот систем го сочинуваат КИБС и носителите на платен промет во Република Северна Македонија. Покрај услугите на платен систем, даваат и платежни услуги, услуги од дигитална доверба, како и други ИКТ-услуги.

– Шифра **„126“ Помошни финансиски институции**

Потсекторот „помошни финансиски институции“ ги опфаќа сите правни лица коишто главно се занимаваат со помошни финансиски дејности, односно дејности сродни на финансиското посредување, но коишто самите по себе не претставуваат финансиско посредување. Нивната функција е да го олеснат финансиското посредување. Тука спаѓаат: осигурителните брокерски друштва, агенциите за застапување во осигурувањето, инвестициските советници, брокерите и дилерите кои работат за сметка на други, друштвата за управување со пензиските фондови, друштвата за управување со инвестициските фондови, менувачниците, друштвата и регулаторните тела коишто ја обезбедуваат целокупната инфраструктура на финансискиот пазар како што се: берзата, институциите регулатори на работењето со хартии од вредност, клириншките куќи, сметководствените и другите финансиски здруженија, супервизорските агенции и сл.

– Шифра **„127“ Затворени финансиски институции и позајмувачи на пари**

Потсекторот „затворени финансиски институции и позајмувачи на пари“ (кредитори) ги опфаќа оние институционални единици коишто даваат финансиски услуги (но не и финансиско посредување, ниту помошни финансиски активности), при што најголемиот дел од нивните средства/обврски не се тргуваат на отворените финансиски пазари. Тука спаѓаат: институционалните единици или правните субјекти како што се трустовите, холдинг друштвата коишто поседуваат контролен пакет од сопственичкиот капитал на група подружници и чијашто основна дејност е сопственост над групата, без никакво дополнително администрирање или управување со единиците од самата група подружници, друштвата со посебна намена или СПЕ (англ. Special Purpose Entities) коишто ги зголемуваат средствата преку отворените финансиски пазари со цел тие да бидат искористени од страна на нивната фирма мајка, институционалните единици коишто даваат финансиски услуги исклучиво од сопствени средства или од спонзори на одредена група клиенти, при што ризикот од неплаќање на должникот го преземаат врз себе и др. Во овие единици спаѓаат позајмувачите на пари (кредитори), кредитните друштва (на пр. за давање студентски кредити, кредити за поддршка на увозот/извозот и сл.), при што средствата ги обезбедуваат од спонзори, од државата или од непрофитни институции, заложувалници и сл.

– Шифра **„128“ Осигурителни друштва**

Потсекторот „осигурителни друштва“ ги вклучува сите финансиски друштва чијашто основна дејност е финансиско посредување во осигурувањето, главно во форма на директно осигурување или реосигурување. Осигурителните друштва даваат услуги за животно и неживотно осигурување, како и за реосигурување од евентуални загуби кај други осигурителни друштва. Неживотното осигурување вклучува разни форми на осигурување на индивидуалните институционални единици или група институционални единици, и тоа од: пожар (на деловен и приватен имот), од одговорност (незгоди), автоодговорност, транспорт (бродски, авионски и сл.), од болест и повреди, финансиско осигурување (обезбедување гаранции или осигурителни обврзници) и сл.

– Шифра **„129“ Пензиски фондови**

Потсекторот „пензиски фондови“ ги вклучува приватните задолжителни и доброволни пензиски фондови коишто се формирани со цел да им даваат пензиски придобивки на специфична група вработени. Овде се вклучени само оние пензиски фондови коишто имаат сопствени средства и обврски и извршуваат финансиски трансакции за сопствена сметка.

Држава

Овој сектор ги опфаќа сите институционални единици формирани со цел да ја спроведуваат политиката на државата преку инструменти на економска регулација. Институционалните единици од секторот „држава“ претставуваат непазарни производители чие производство е наменето за индивидуална и колективна потрошувачка и коишто главно се финансираат преку задолжителни плаќања од страна на другите сектори. Овој сектор, исто така, ги опфаќа и нефинансиските и финансиските друштва, како и непрофитните институции коишто им служат на домаќинствата (НПИСД) коишто вршат непазарно производство контролирано од страна на владините единици или фондовите за социјално осигурување.

Секторот „држава“ ги опфаќа следниве потсектори:

– Шифра **„1311“ Централна влада**

Овој потсектор ги опфаќа сите административни единици на државата, како и другите централни органи чиешто надлежности вообичаено се протегаат на целата економска територија, со исклучок на управувањето со фондовите за социјално осигурување. Исто така, тука се вклучуваат и оние непрофитни институции коишто се контролирани и главно се финансирани од страна на централната влада и чиешто надлежности се протегаат врз целата економска територија. Во овој потсектор спаѓаат оние институционални единици коишто се финансираат од Буџетот на Република Северна Македонија (буџетски корисници), како на пример: Владата, Собранието, министерствата, судовите, националните заводи финансирани од државата, музеите, Државниот архив, националните библиотеки, затворите и казнено-поправните установи, државните студентски и старски домови, државните средни училишта, агенциите основани од страна на државата, Фондот за осигурување депозити (ФОД), јавните претпријатија коишто се финансирани од државата со повеќе од 50% и сл.

– Шифра **„1313“ Локална самоуправа**

Овој потсектор ги вклучува оние видови јавни служби чиешто надлежности се протегаат само на локални делови од економската територија, т.е. во рамките на единиците на локалната самоуправа, освен органите на фондовите за социјално осигурување на локално ниво. Овој потсектор ги вклучува и оние непрофитни институции и нефинансиски друштва коишто се основани, контролирани и финансирани главно од страна на локалните управи и чиешто надлежности се ограничени на економската територија на локалните единици на самоуправа. Тука спаѓаат општините и советите на општините, општинските основни и средни училишта, општинските градинки, општинските комунални претпријатија, меѓуопштинските центри за социјална работа, месните заедници, домовите на култура, општинските старски домови и сл.

– Шифра **„1314“ Фондови за социјално осигурување**

Во овој потсектор припаѓаат: Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Република Северна Македонија, Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија и Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија. Тие претставуваат специјални институционални единици коишто функционираат на централно или на локално ниво, како посебни (независни) правни лица, бидејќи располагаат со сопствени фондови, имаат сопствени средства и обврски и извршуваат финансиски трансакции за своја сметка. Тука се вклучени и јавните здравствени установи (болници, здравствени домови, заводи за рехабилитација и бањско лекување и сл.).

– Шифра **„14“ – Домаќинства (физички лица без самостојни вршители на дејност)**

Во овој сектор се вклучени физичките лица како и групите лица како потрошувачи. Опфатени се домаќинствата – физички лица чијшто најголем извор на доход претставуваат платите и другите видови надоместоци и коишто се приматели на доход од сопственост (имот), приматели на пензии, како и приматели на други трансфери за кои треба да се извести под шифрата С.14 „домаќинства (физички лица без самостојни вршители на дејност)“.

- Шифра **„141“ – Домаќинства – самостојни вршители на дејност**

Во овој сектор се вклучени претприемачите коишто произведуваат стоки наменети за пазарот и/или даваат финансиски и нефинансиски услуги. Исто така, овој сектор ги вклучува лицата и групите лица кои произведуваат стоки и нефинансиски услуги исклучиво за сопствена употреба, односно домаќинствата чијашто најголема доходна категорија се состои од доход којшто сопствениците на домаќинствата го остваруваат со вршење на своите активности како производители на стоки и услуги наменети за пазарот. Тие можат да бидат работници за своја сметка или работодавачи, односно да имаат свои вработени. Тука се вклучени: самостојните вршители на дејност со личен труд и трговците поединци (занајтчии, адвокати, нотари, слободни уметници и сл.).

За позициите за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор, а кога типот на договорната страна е резидент самостоен вршител на дејност, во ова поле ќе се внесе секторот 141 „домаќинства – самостојни вршители на дејност“.

- Шифра **„15“ – Непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата**

Секторот „непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата“ (НПИСД) се состои од непрофитни институции коишто се независни правни субјекти (вклучувајќи ги и оние коишто се финансирани, но не и контролирани од државата). Нивни главни извори на средства се придонесите и доброволните прилози во пари или во стока од страна на членовите. Овие институции главно обезбедуваат стоки и услуги на домаќинствата или на заедницата бесплатно или по цени коишто се економски незначајни (и на тој начин се класифицираат како непазарни производители). Овој сектор вклучува: синдикати,

професионални и стручни здруженија, фондации, асоцијации на потрошувачи, политички партии, цркви и религиозни, културни и рекреативни здруженија, спортски клубови, добротворни и хуманитарни организации и сл.

Странство

Секторот „странство“ ги опфаќа нерезидентните единици коишто се ангажирани во трансакции со резидентни институционални единици или имаат други економски врски со резидентните единици. Нивните сметки обезбедуваат целосен приказ на економските врски на националната економија со странство. При класификацијата на секторот „странство“ соодветно се применуваат насоките и критериумите од оваа точка од Упатството коишто се однесуваат на секторот „домашна (вкупна) економија“.

Во рамките на секторот „странство“ припаѓаат и сите меѓународни институции коишто се распределуваат во потсектори согласно природата на нивната активност. Во случај кога договорната страна е меѓународна финансиска институција, за известување на ниво на одделна сметка/партија/договор или на ниво на агрегат, во полето за секторот ќе се внесе С.26 – „меѓународни финансиски институции“.

61. По исклучок, при известување за позицијата F29-L03 „Обврски за неизвршени исплати по наплати од странство“, во ова поле ќе се внесе потсекторот/секторот С.11002 „нефинансиски друштва“ и соодветно за физичките лица С.14, додека за позициите F29-L04 „Обврски за нераспределени приливи во пресметковна валута“ и F29-L05 „Обврски во странска валута за привремени уплати од домашни и странски лица за основање трговски друштва во Република Северна Македонија“, во ова поле ќе се внесе потсекторот/секторот С.11002 или С.21 „нефинансиски друштва“.

62. **Поле 19: Дејности (DgrStrNKD)**. Преку избирање на опцијата од шифрарникот „Дејности“ се внесува податокот за дејноста. Ова поле се пополнува за оние позиции за кои се известува на ниво на агрегат и за типот на договорната страна резидент правно лице и самостоен вршител на дејност, како и за позициите за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор, а кога типот на договорната страна е резидент самостоен вршител на дејност.

63. Економската дејност на договорната страна претставува статистичка класификација на договорните страни според нивните економски активности и се одредува согласно Националната класификација на дејности (НКД) на Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија.

64. Ова поле задолжително се пополнува кога се известува на ниво на агрегати за типот на договорната страна резидент правно лице и самостоен вршител на дејност, согласно помошната табела 2, како и кога се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор, а кога типот на договорната страна е резидент самостоен вршител на дејност, согласно помошната табела 1. Ова поле не се пополнува за типот на договорната страна нерезидент.

65. Известувачот треба да извести за економската дејност преку шифрата дадена на петтото ниво на кодот „НКД“.

66. Економската дејност секогаш се однесува на институционалната единица, а не на правното лице чиј дел е.

67. Доколку договорната страна е ангажирана во повеќе економски дејности, се зема предвид претежната дејност при определувањето на економската активност за којашто треба да се извести.

68. **Поле 20: Големина на договорната страна (DgrStrGolemina)**. Преку избирање на опцијата од шифрарникот „Големина на договорната страна“ се внесува податокот за големината на договорната страна утврдена во согласност со закон. Ова поле се пополнува за оние позиции за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор за резиденти и нерезиденти, правни лица и самостојни вршители на дејност, согласно помошната табела 1.

V.3 Група карактеристики В: Позиција и специфичности на позицијата

69. Со оваа група карактеристики се дефинираат одделните позиции и нивните специфичности.

70. **Поле 21: Реден број на позицијата (InstRbr)**. Се евидентира единствениот, последователен реден број на пополнетиот ред во рамките на едно известување. Во случај на промени и корекции на податоците коишто се веќе доставени до Народната банка, преку повикување на овој атрибут од ова поле за даден датум, ќе се утврди редот којшто се менува или коригира. Овој податок задолжително се внесува и треба да биде поголем од нула.

71. **Поле 22: Позиција (InstPozicija)**. Полето задолжително се пополнува за сите позиции согласно шифрарникот „Позиција“.

72. Дефинициите за категориите средства и обврски, вонбилансни ставки, приходи и расходи, комисионото работење, интерните односи и другите карактеристики за потребите на Кредитниот регистар вклучени во извештаите ги земаат предвид карактеристиките на различните билансни ставки, позициите од билансот на успех и други извештаи.

73. При известување за одделна сметка/партија/договор кај којашто на датумот на известување истовремено има износи од билансната и од вонбилансната евиденција, известувачот ќе ги внесе сите износи преку избирање една позиција од шифрарникот „Позиција“. Износите од вонбилансната евиденција ќе се утврдат преку избирање на соодветната шифра од шифрарникот „Припадност кон извештај“, како и преку соодветната шифра од шифрарникот „Вид

на износот". Следствено, целокупната изложеност од една одделна сметка/партија/договор треба да се прикаже во иста позиција. Известувачот ќе ги применува следниве насоки при избирањето шифра за позицијата: доколку се известува за кредитна изложеност за којашто на датумот на известување има износи и од билансна и од вонбилансна евиденција (на пример договор за пречекорување, неотповиклив кредитен лимит или слично), тие ќе се прикажат во некоја од позициите F29-A04 – „Побарувања за извршени плаќања врз основа на дадени гаранции и акредитиви“, F4-A01 – „Побарувања за кредити“, F4-A02 – „Побарување за удели во синдицирани кредити“ и слично. Во случај кога изложеноста се состои само од вонбилансна изложеност и евентуално од побарувања врз основа на провизии и надоместоци и/или побарувања врз основа на камата и/или други побарувања поврзани со таа изложеност, тие ќе се прикажат во некоја од позициите VE-01 – „Издадени непокриени гаранции (вонбилансна евиденција)“, VE-03 – „Неискористени неотповикливи кредитни лимити (вонбилансна евиденција)“ и слично.

74. **Поле 23: Број на сметка/партија/договор (InstBr).** Задолжително се внесува бројот на сметката/партијата/договорот за сите позиции за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор. Ова поле не се пополнува за позициите за кои се известува на ниво на агрегати.

75. Секоја банка го прикажува бројот на кредитната партија по сопствен формат. Доколку во рамките на иста кредитна партија постојат побарувања изразени во различна валута или дел од кредитната партија е обезбеден со паричен депозит којшто ги исполнува условите за првокласен инструмент за обезбедување определени со регулативата на Народната банка за методологијата за управување со кредитниот ризик, тогаш се пријавува истиот број на кредитната партија со додавање на ознаката „/X“.

Пример 1 – за главница во денари со девизна клаузула ќе се пријави „број на кредитната партија/1“, за провизијата во денари ќе се пријави „број на кредитната партија/2“ итн.

Пример 2 – за кредитна партија којашто делумно е обезбедена со паричен депозит, за делот обезбеден со паричниот депозит ќе се пријави „број на кредитната партија/1“, а за необезбедениот дел од кредитната партија со паричен депозит ќе се пријави „број на кредитната партија/2“ итн.

76. За депозитите, хартиите од вредност, финансиските деривати, за обврските врз основа на кредити, заеми, како и за сите останати позиции од средствата и обврските, во ова поле секоја банка го внесува бројот по сопствен формат, во согласност со кој го утврдува средството/обврската во својата евиденција.

77. **Поле 24: Намена на кредитите и депозитите (InstNamena).** Се внесува за позициите за побарувањата врз основа на кредити и обврските врз основа на депозити. Ова поле се пополнува согласно шифрарникот „Намена на кредитите и депозитите“. Во случај кога еден кредит има различни намени за користење, известувачот ја пријавува намената којашто преовладува. Ова поле се пополнува за побарувањата врз основа на кредити и за обврските за депозити за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор, како и за обврските врз основа на депозити за кои се известува на ниво на агрегати.

78. Побарувањата врз основа на кредити и удели во синдицирани кредити, како и депозитите за кои се известува во позициите чекови, покриени акредитиви, покриени гаранции и други средства за документарно работење се прикажуваат во соодветно пропишаните намени со примена на следниве шифри:

- Шифра „**F22-L0401**“ – **Депозити за порамнување на отворените акредитиви во домашниот платен промет.** Со оваа намена се сите оние депозити коишто известувачот ги примил од своите клиенти со цел да служат за порамнување на нивните отворени акредитиви во домашниот платен промет.
- Шифра „**F22-L0402**“ – **Депозити за порамнување на отворените гаранции во домашниот платен промет.** Со оваа намена се сите оние депозити коишто известувачот ги примил од своите клиенти со цел да служат за порамнување на нивните отворени гаранции во домашниот платен промет.
- Шифра „**F22-L0403**“ – **Депозити за плаќање налози и дознаки во странство.** Со оваа намена се сите оние депозити коишто известувачот ги примил од своите клиенти со цел да служат за плаќање налози и дознаки во странство.
- Шифра „**F22-L0404**“ – **Депозити за покрите за акредитиви во странство.** Со оваа намена се сите оние депозити коишто известувачот ги примил од своите клиенти со цел да служат како покрите за акредитиви во странство.
- Шифра „**F22-L0405**“ – **Депозити за покрите за гаранции во странство.** Со оваа намена се сите оние депозити коишто известувачот ги примил од своите клиенти со цел да служат како покрите за гаранции во странство.
- Шифра „**F22-L0406**“ – **Депозити за покрите за акредитиви во земјата.** Со оваа намена се сите оние депозити коишто известувачот ги примил од своите клиенти со цел да служат како покрите за акредитиви во земјата.
- Шифра „**F22-L0407**“ – **Депозити за покрите за гаранции во земјата.** Со оваа намена се сите оние депозити коишто известувачот ги примил од своите клиенти со цел да служат како покрите за гаранции во земјата.
- Шифра „**F22-L0408**“ – **Депозити за купување странски парични средства.** Со оваа намена се сите оние депозити коишто известувачот ги примил од своите клиенти за купување странски парични средства.

- Шифра **„F22-L0409“ – Депозити кај НБРСМ по вредноста на увозот на одредени стоки и услуги и користење странски кредити.** Со оваа намена се сите оние депозити кај Народната банка по вредноста на увозот на одредени стоки и услуги и користење странски кредити.
- Шифра **„F22-L0410“ – Депозити за покрите за чекови.** Со оваа намена се сите оние депозити коишто известувачот ги примил од своите клиенти како покрите за чекови.
- Шифра **„F22-L0411“ – Депозити за покрите за кредитни писма.** Со оваа намена се сите оние депозити коишто известувачот ги примил од своите клиенти како покрите за кредитни писма.
- Шифра **„OD“ – Други намени на депозитите.** Оваа шифра ги опфаќа депозитите со различни намени од наведените.
- Шифра **„F4AP“ – Потрошувачки кредити со дефинирана намена** - Потрошувачките кредити со дефинирана намена им се одобруваат на физичките лица. Овие кредити се наменети за лична потрошувачка на физичките лица и ги опфаќаат кредитите за финансирање активности коишто не се поврзани со професијата и деловното работење на физичките лица и самостојните вршители на дејност. За еден кредит да се означи како потрошувачки кредит со дефинирана намена, неопходно е во склучениот договор за кредит да биде дефинирана конкретната намена на потрошувачкиот кредит. Вообичаено, станува збор за посебно структурирани кредитни производи коишто известувачите ги нудат како потрошувачки кредити со конкретно дефинирана намена (пр. потрошувачки кредити за финансирање школување, здравствени потреби, купување апарати за домаќинство, ИТ-опремување на домаќинството, годишни одмори и слично). Оттука, доколку конкретната намена на потрошувачкиот кредит не е наведена во склучениот договор за кредит или во договорот за потрошувачки кредит не се прави повикување на посебно структуриран потрошувачки кредит со дефинирана намена, тогаш таквиот потрошувачки кредит не може да се опфати во оваа категорија, дури и во случаите кога известувачот има неформална информација околу намерата на домаќинството со која ќе се користат средствата од одобрениот потрошувачки кредит.
- Шифра **„F4ANP“ – Потрошувачки кредити без дефинирана намена** – Потрошувачките кредити без дефинирана намена им се одобруваат на физичките лица. Овие кредити се наменети за лична потрошувачка на физичките лица и ги опфаќаат кредитите за финансирање активности коишто не се поврзани со професијата и деловното работење на физичките лица и самостојните вршители на дејност. Оваа група кредити ги опфаќа општите потрошувачки кредити на физичките лица, за коишто во склучениот договор за кредит не е дефинирана намената на потрошувачкиот кредит, ниту се прави повикување на посебен потрошувачки кредитен производ со дефинирана намена.

- Шифра „**F4A21**” – **Автомобилски кредити**. Автомобилските кредити се кредитите одобрени на физичките лица коишто се користат за купување автомобили и други превозни средства.
- Шифра „**F4B-1**” – **Кредити за купување, изградба и реновирање станбен простор**. Со оваа намена се кредитите за купување, реновирање и изградба на објекти за домување, како и други инвестирања во станбени единици. Корисници на овие кредити се физичките лица, самостојните вршители на дејност, нефинансиските друштва и непрофитните институции коишто им служат на домаќинствата.
- Шифра „**F4B-2**” – **Кредити за купување, изградба и реновирање деловен простор**. Со оваа намена се кредитите за купување, реновирање и изградба на деловни објекти, како и други инвестирања во деловни единици. Корисници на овие кредити се сите типови на договорната страна.
- Шифра „**F4C-57**” – **Кредити врз основа на издадени кредитни картички**. Кредитите врз основа на кредитни картички се однесуваат на кредитите искористени од сите типови на договорната страна, преку кредитни картички.
- Шифра „**F4C-58**” – **Пречекорување на платежни сметки**. Пречекорувањето на платежните сметки претставуваат негативни долговни салда на платежните сметки на клиентите (сите типови на договорната страна) без разлика дали пречекорувањето е во рамките или над лимитот договорен помеѓу известувачите и клиентите.
- Шифра „**F4C-2**” – **Кредити за обртни средства**. Кредитите за обртни средства се наменети за финансирање на потребите за дополнителни обртни средства, плаќање на обврските кон добавувачите, како и за одржување на тековната ликвидност. Корисници на овие кредити може да бидат правните лица и самостојните вршители на дејност.
- Шифра „**F4C-52**” – **Кредити за купување други недвижности**. Во рамките на кредитите за купување други недвижности се пријавуваат кредитите одобрени на сите типови на договорната страна за купување недвижен имот различен од станбени и деловни објекти, како на пример земјиште. Доколку земјиштето е купено со цел да се искористи во градежни активности за изградба на станбен или деловен објект, тогаш за нив се известува во категориите под шифрата „**F4B-1**” или под шифрата „**F4B-2**”.
- Шифра „**F4C-53**” – **Кредити за купување опрема**. Кредитите за купување опрема им се одобруваат на правните лица и самостојните вршители на дејност, а се наменети за купување опрема и машини потребни за извршување на нивните деловни активности.

- Шифра „**F4C-54**“ – **Кредити за други основни средства**. Кредитите за други основни средства се одобруваат за набавка на други основни средства потребни за извршување деловни активности, различни од недвижности (станбен, деловен објект или други недвижности) и опрема, коишто се опфатени во погорните категории. Овие кредити се наменети за правните лица и самостојните вршители на дејност.
- Шифра „**F4C-55**“ – **Кредити за финансирање на извозот**. Во рамките на кредитите за финансирање на извозот се опфаќаат кредитите што им се одобрени на правните лица и самостојните вршители на дејност за покривање на нивните потреби за финансирање продавање, размена и/или подароци на стоки и услуги помеѓу резиденти и нерезиденти.
- Шифра „**F4C-56**“ – **Кредити за финансирање на увозот**. Во рамките на кредитите за финансирање на увозот се опфаќаат кредитите што им се одобрени на правните лица и самостојните вршители на дејност за покривање на нивните потреби за финансирање купување, размена и/или подароци на стоки и услуги помеѓу нерезиденти и резиденти. Во случај кредитот да се користи истовремено и за извозни и за увозни потреби, за него ќе се извести во рамките на кредитите за обртни средства под шифрата „**F4C-2**“.
- Шифра „**F4C-1**“ – **Други кредити**. Во категоријата други кредити спаѓаат сите оние кредити одобрени на сите типови на договорните страни за намени различни од споменатите.

79. *Поле 25: **Револвинг кредит (InstRev)***. Ова поле се пополнува за позициите за „Побарување/обврски за кредити“, согласно помошната табела 4 и шифрарникот „Револвинг кредит“. Се внесува „1“ доколку позицијата се однесува на револвинг кредит или „0“ доколку не се однесува на револвинг кредит.

80. „Револвинг кредити“ се договорите склучени помеѓу известувачите и клиентите, коишто им овозможуваат на клиентите да земат кредит во текот на одреден временски период и до одреден износ и да го отплатат кредитот по своевидување најдоцна до крајниот договорен рок. Револвинг кредити ги имаат следниве карактеристики: а) клиентите може да ги користат или да повлекуваат средства до износот на претходно одобрениот кредитен лимит без обврска да му дадат претходна најава на известувачот; б) износот на одобрениот кредит може да се зголемува или да се намалува, како што се користат или се враќаат средствата; в) кредитот може да се користи и да се отплаќа повеќе пати; и г) не постои обврска за регуларна отплата на кредитот. Револвинг кредитите не ги опфаќаат кредитите коишто се одобрени преку кредитни картички.

81. *Поле 26: **Валута (InstVal)***. Задолжително се внесува троцифрената нумеричка шифра од шифрарникот „Валутѝ“ (на пример 978 за евро, 036 за австралиски долар и слично).

82. Ова поле се пополнува за валутите во кои се деноминирани позициите.

83. Ова поле се пополнува за сите позиции за коишто се известува на ниво на сметка/партија/договор и на ниво на агрегат и коишто се номинирани во македонски денари или во која било странска валута, во согласност со помошната табела 4: „Известување за позициите по одделни карактеристики од групата В за кои треба да се извести (со исклучок на карактеристиките за Кредитен регистар)“. Известувачите треба да ја утврдат валутната структура на сите позиции од средствата и обврските за периодот за кој треба да се извести.

84. *Поле 27: **Валутна клаузула (InstValKZ)***. Полето задолжително се пополнува со избирање на шифрата од шифрарникот „Валутѝ“, согласно помошната табела 4.

85. Ова поле се пополнува за сите позиции за коишто се известува на ниво на сметка/партија/договор и на ниво на агрегат и коишто се номинирани во македонски денари или во која било странска валута, согласно помошната табела 4: „Известување за позициите по одделни карактеристики од групата В за кои треба да се извести (со исклучок на карактеристиките за Кредитниот регистар)“. Доколку партијата има валутна клаузула, се внесува шифрата на валутата со три бројки дадена во шифрарникот „Валутѝ“, додека доколку позицијата нема валутна клаузула, се внесува истата шифра на валутата којашто е внесена во полето „Валута“.

86. Известувачите мора да обезбедат утврдување на валутната структура на сите позиции од средствата и обврските за периодот за кој се известува.

87. *Поле 28: **Оригинална рочност на достасување (InstORD)***. Полето задолжително се пополнува за позициите за кои се известува на ниво на агрегат согласно помошната табела 4: „Известување за позициите по одделни карактеристики од групата В за кои треба да се извести (со исклучок на карактеристиките за Кредитниот регистар)“. Ова поле се пополнува преку избирање на соодветната шифра на рочни блокови од шифрарникот „Оригинална рочност на достасување“. Полето не се пополнува кај позициите за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор.

88. Оригиналната рочност на достасување се однесува на рокот на траење на финансискиот инструмент.

89. Шифрарникот ги содржи следниве шифри:

- Шифрата „**S**” – **по видување** се внесува во случај да станува збор за агрегат којшто се однесува на депозитите коишто на барање на клиентот може веднаш да се претворат во пари, без одложување, ограничување или плаќање казнени пенали.
- Шифрата „**O**” – **преку ноќ** се внесува во случај да станува збор за агрегат којшто се однесува на депозити преку ноќ. Како примери за депозити преку ноќ се позитивните салда на платежните сметки и депозитите преку ноќ. Депозитите преку ноќ ги вклучуваат како депозитите коишто носат камата, така и бескаматните депозити.
- Шифрата „**M 1**” – **над 1 ден до 1 месец (вклучително и завршетокот на месецот)**, се внесува за агрегатите коишто се однесуваат на инструментите со рок на достасување над еден ден до (вклучително) еден месец;
- Шифрата „**M13**” – **над 1 до 3 месеци**, се внесува за агрегатите коишто се однесуваат на инструментите со рок на достасување над еден месец до (вклучително) три месеци;
- Шифрата „**M3C**” – **над 3 до 12 месеци**, се внесува за агрегатите коишто се однесуваат на инструментите со рок на достасување над три месеци до (вклучително) 12 месеци;
- Шифрата „**Y12**” – **над 12 до 24 месеци**, се внесува за агрегатите коишто се однесуваат на инструментите со рок на достасување над дванаесет месеци до (вклучително) дваесет и четири месеци;
- Шифрата „**Y25**” – **над 24 до 60 месеци**, се внесува за агрегатите коишто се однесуваат на инструментите со рок на достасување над дваесет и четири месеци до (вклучително) шеесет месеци;
- Шифрата „**Y5A**” – **над 60 до 120 месеци**, се внесува за агрегатите коишто се однесуваат на инструментите со рок на достасување над шеесет месеци до (вклучително) сто и дваесет месеци; и
- Шифрата „**YA**” – **над 120 месеци**, се внесува за агрегатите коишто се однесуваат на инструментите со рок на достасување над сто и дваесет месеци.

90. *Поле 29: Датум на склучување на договорот/датум на купување/продавање на хартиите од вредност (InstDatDogovor).* Полето задолжително се пополнува за позициите за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор, согласно помошната табела 4. Полето не се пополнува за позициите за кои се известува на ниво на агрегат.

91. Под датум на склучување на договорот се подразбира датумот кога договорот бил потпишан од двете договорни страни. Така, датумот на склучување на договорот/на изготвување е датумот на кој настанал договорниот однос, односно датумот на кој договорот станува обврзувачки за сите страни. Датумот на склучување на договорот/на изготвување се однесува на датумот на склучување на правниот договор што довел до креирање на инструментот/производот.

92. Датумот на склучување на договорот/на изготвување е ист со датумот на кој договорот од кој произлегува инструментот станува обврзувачки, што од практични причини се смета за датум на потпис, наместо датум на комплетирање на документацијата. Во врска со ова, се појаснува дека иако информациите се обезбедуваат на ниво на инструмент/производ, тоа главно го означува датумот на настанување на договорот од кој произлегува инструментот/производот.

93. За пречекорувањата на платежните сметки со договорен кредитен лимит, датумот на склучување на договорот е датумот на кој кредитниот лимит е договорен со договор.

94. Кога се известува за позиции коишто се однесуваат на хартиите од вредност за кои треба да се известува по одделен договор/позиција, во ова поле се внесува датумот на купување/продавање на хартијата.

95. Договорот може да означува и иден датум $T+1$ на кој инструментот ќе биде осмислен. Во тој случај, во моментот $T+1$ кога инструментот станува релевантен и за него треба да се известува, датумот кога е потпишан договорот (т.е. $T+0$) се смета како датум кога обврските станале обврзувачки (пример: форвард-договори за откуп).

96. Во случај на повторно започнување/обновување или реструктурирање, кога постојниот договор е заменет со нов договор (т.е. кога сите или некои од условите се променети), новиот инструмент/производ што произлегува се внесува како нов запис во базата на инструменти/производи (според новиот договор). Во овој запис е пријавен датумот на креирање на кој е склучен новиот договор.

97. Внесувањето на датумот на склучување на договорот за изложеностите на кредитен ризик е во согласност со подзаконската регулатива на Народната банка за функционирање на Кредитниот регистар, освен доколку побарувањето/обврската се состои само од камата и/или од провизија кога во ова поле се внесува „01.01.1900“.

98. *Поле 30: **Датум на иницијално издавање на хартијата од вредност (InstDatumIzd)***. Полето се пополнува за позициите коишто се однесуваат на вложувањата во хартии од вредност (на страната на средствата) и на обврските врз основа на издадени хартии од вредност (на страната на обврските), а за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор.

99. Во полето се внесува датумот на иницијалното издавање на хартијата од вредност од издавачот. Како „датум на иницијално издавање“ се пишуваат денот, месецот и годината кога е издадена хартијата од вредност.

100. *Поле 31: Датум на одобрување/порамнување (InstDatSett).* Полето задолжително се пополнува за позициите за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор, согласно помошната табела 4.

101. Датум на порамнување се однесува на датумот на кој условите наведени во договорот се или можат да се извршат за првпат, односно датумот на кој финансиските инструменти/производи првично се разменуваат или креираат. Датумот на порамнување на инструментот е датумот на кој инструментот бил употребен или извлечен за прв пат по датумот на креирање на инструментот. Во таа смисла, тоа е датумот на кој се исплаќаат средствата (дел или сите).

102. Датумот на порамнување се однесува на инструментот/производот наместо на договорот врз основа на кој е создаден инструментот. Со други зборови, за разлика од датумот на креирање (склучување на договорот), којшто е наведен во договорот, датумот на порамнување е специфичен за инструментот/производот врз основа на вистинската употреба на условите наведени во договорот.

103. Датумот на кој должникот за првпат повлекува средства по одреден инструмент/производ, или кога средствата за првпат му се исплаќаат на должникот, по склучување законски обврзувачки договор со договорната страна, се пријавува во полето за податоци „датум на одобрување/порамнување“.

104. Имено, во полето се внесува датумот на првиот излез/влез на пари. Доколку станува збор за изложеност кај која нема излез на пари (гаранција, акредитив), изложеност врз основа на дозволени пречекорувања, кредитни картички и слично, во ова поле се става датумот на склучување на договорот (истиот датум од полето „Датум на склучување на договорот/ датум на купување/продавање на хартиите од вредност“ (InstDatDogovor). Доколку побарувањето/обврската се состои само од камата и/или од провизија и во случај на консолидација на повеќе кредитни партии, се внесува „01.01.1900“.

105. За револвинг кредитни инструменти, каде што должникот може да го надополни дебитното салдо, во ова поле се внесува датумот на кој должникот за првпат ги искористил средствата. Исто така, за производите дозволено пречекорување на платежната сметка или производи поврзани со кредитна картичка (производи со договорен кредитен лимит), датум на одобрување/порамнување е датумот на кој должникот повлекол средства од кредитниот лимит за првпат.

106. *Поле 32: Датум на достасување (InstDatDosp).* Полето задолжително се пополнува за позициите за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор, согласно помошната табела 4.

107. Датумот на достасување се однесува на договорниот датум на достасување на инструментот, односно датумот до кој сите средства повлечени/уплатени од тој инструмент договорно треба да бидат крајно платени/вратени и сите неповлечени средства повеќе не можат да се подигнат. Во полето се внесува крајниот датум на достасување на изложеноста/обврската. Се внесува крајниот датум на достасување на побарувањето/обврската, согласно договорот, односно последната договорена исплата/наплата или датумот пред којшто не може предметот на договорот да се откупи (пример: должнички хартии од вредност), или пред којшто може да се откупи, но со плаќање казна (на пример некои видови депозити).

108. Датум на достасување се однесува на датумот наведен (доколку го има) во договорот што доведува до креирање на инструментот. Општо земено, договорот ги специфицира условите за сите инструменти што можат да произлезат од него. Сепак, датумот на достасување во договорот може да не биде конкретно предвиден за секој инструмент. Одредени инструменти (на пр. некои кредитни картички, заеми за акции или отворени договори за обратен откуп) немаат конечен датум на достасување определен во договорот поради фактот што инструментите се од континуирана природа или имаат вградени опционалности. Во овие случаи во ова поле се внесува „01.01.2200“.

109. За инструменти коишто се отплаќаат на барање или на краток рок, ако за таквите инструменти е наведен датумот на достасување, тогаш се пријавува тој датум.

110. За изложеноста врз основа на гаранции, акредитиви, кредитни картички, платежни сметки и слични производи, во оваа позиција се внесува рокот на важноста.

111. За пречекорувањата на платежни сметки со договорен кредитен лимит, датумот на достасување е датумот на кој кредитниот лимит ќе биде отповикан во согласност со договорот за кредитниот лимит.

112. При ануитетска отплата или отплата на рати, се внесува датумот на достасување на последниот ануитет/рата.

113. Доколку побарувањето/обврската се состои само од камата и/или од провизија се внесува „01.01.1900“.

114. Доколку датумот на достасување на инструментот е изминат, тоа не мора да значи дека инструментот е раскинат и затоа повеќе за него не се известува. На пример, доколку се земе предвид инструмент којшто не е исплатен до датумот на достасување, за инструментот и натаму ќе се известува со оглед на тоа дека постои заостанат долг и во овој случај тој сè уште се чува и/или се отплаќа.

115. *Поле 33: **Отказен рок со најава (InstDOtkazRok)***. Полето задолжително се пополнува за депозитите отповикливи со најава, преку избирање шифра од шифрарникот на рочни блокови за отказен рок.

116. Депозитите отповикливи со најава се непреносливи депозити без договорена рочност со кои клиентите не може да располагаат без претходна најава. Во зависност од одредбите од договорот, со средствата не може да се располага пред истекот на периодот на најава или е можно само со плаќање пенали.

117. Отказниот рок е договорениот период помеѓу поднесувањето на барањето за располагање со депозитот и моментот во којшто средствата од депозитот се вистински ставени на располагање.

118. Под отказен рок се подразбира и периодот којшто не е договорен, но кој де факто мора да истече пред можноста да се располага со депозитот.

119. Депозитите достапни во рок од еден работен ден, односно до крајот на работниот ден од денот кога е поднесено барањето за располагање со средствата немаат отказен рок.

120. При изборот на рочниот број за отказниот рок со најава, неопходно е да се вклучи секој започнат месец во вредноста на ова поле како да поминал целиот месец.

121. Вредноста на ова поле е изразена во месеци, при што секој месец има календарски број на денови. Вредноста на полето се одредува како и за полето „Оригинална рочност на достасување“.

122. При внесувањето на вредноста на ова поле треба да се има предвид дека:

- кога се известува за позициите за депозитите различни од депозитите со најава, односно за депозитите без најава не се пополнува полето „Отказен рок со најава“.
- кога се известува за депозитите со отказен рок со најава за кои не е поднесено барање за располагање со депозитот, за вредноста на полето „Отказен рок со најава“ се внесува соодветен рочен блок согласно договорот.

123. *Поле 34: **Субординиран, хибриден или капитален инструмент (InstDSubHibKap)***. Во ова поле се внесува вредност од шифрарникот „Субординиран, хибриден или капитален инструмент“, кај сите означени позиции согласно помошната табела 4: „Известување за позициите по одделни карактеристики од групата В за кои треба да се извести (со исклучок на карактеристиките за Кредитниот регистар)“.

124. Субординираните должнички инструменти се вид на финансиски инструменти коишто може да се извршат откако ќе бидат намирени сите побарувања со повисок приоритет на наплата (на пример депозити и кредити), што им дава карактеристики на акции и останат сопственички капитал.

125. За потребите на известувањето субординираниот долг се третира согласно природата на финансискиот инструмент, односно како депозити, кредити или хартии од вредност освен акции, додека неговиот статус се одредува преку внесување на вредноста за ова поле. Само одредени должнички инструменти може да имаат карактеристики на субординирани и хибридни капитални инструменти и вредноста во оваа поле се внесува само за тие инструменти/позиции.

126. Согласно дадениот шифрарник, кај означените позиции може да се стави една од следниве шифри:

- Шифрата **„SB“ – субординирани** се внесува само кај инструментите/позициите на страната на обврските од билансот на состојба коишто на датумот на известувањето имаат карактеристики на субординиран инструмент.
- Шифрата **„HB“ – хибридни** се внесува само кај инструментите/позициите на страната на обврските од билансот на состојба коишто на датумот на известувањето имаат карактеристики на хибриден инструмент.
- Шифрата **„CP“ – капитални** се внесува само кај инструментите/позициите на страната на обврските од билансот на состојба коишто имаат карактеристики на капитал, а не се опфатени во претходните две шифри.

127. *Поле 35: **Статус на ограничениот износ (InstDOgIznSts)***. Се внесува вредноста од шифрарникот „Статус на ограничениот износ“ за сите позиции означени во помошната табела 4: „Известување за позициите по одделни карактеристики од групата В за кои треба да се известат (со исклучок на карактеристиките за Кредитниот регистар)“.

128. Во полето се внесува статусот на позицијата којашто се однесува на обврските за кои повлекувањето е ограничено, блокирано или ограничено и блокирано врз основа на закон, регулатива или политика на известувачот.

129. Шифрарникот ги содржи следниве шифри:

- Шифрата **„-Z“ – неприменливо** се внесува доколку позициите за кои е означено дека треба да се пополни ова поле немаат статус на ограничена, блокирана или ограничена и блокирана обврска.
- Шифрата **„BO“ – блокирана обврска** се внесува доколку станува збор за позиција којашто се однесува на обврска кај која сопственикот не може да располага со своите средства бидејќи тие се блокирани врз основа на закон, регулатива или политика на известувачот.
- Шифрата **„OO“ – ограничена обврска** се внесува доколку станува збор за позиција којашто се однесува на обврска кај која средствата може само за одредена намена да се префрлат на сметките на сопственикот (на пример, средства издвоени по судски налог и слично).
- Шифрата **„BOO“ – блокирана и ограничена обврска** се внесува доколку станува збор за позиција којашто истовремено има статус и на ограничена и на блокирана обврска.

130. *Поле 36: **Вграден дериват (InstDVqDer)***. Се внесува шифра согласно шифрарникот „Вграден дериват“, за позициите означени во помошната табела 4: „Известување за позициите по одделни карактеристики од групата В за кои треба да се извести (со исклучок на карактеристиките за Кредитниот регистар)“. Се внесува вредноста „1“ доколку позицијата има вграден дериват или „0“ доколку нема вграден дериват.

131. Вградениот дериват е неделива компонента на финансиските инструменти. Дериватот поврзан со финансискиот инструмент којшто може договорно да се издвои од тој инструмент или којшто има различна договорна страна од онаа на инструментот, не е вграден дериват, туку е посебен финансиски инструмент.

132. *Поле 37: **Релативна променлива (InstDRelProm)***. Се внесува шифрата од шифрарникот „Релативна променлива“, за позициите означени во помошната табела 4: „Известување за позициите по одделни карактеристики од групата В за кои треба да се извести (со исклучок на карактеристиките за Кредитниот регистар)“.

133. Релативната променлива е променлива врз основа на која се менува вредноста на дериватот или на финансискиот инструмент/посебна позиција со вграден дериват. Во ова поле се означуваат различните видови дериватни финансиски инструменти, вклучувајќи ги и вградените деривати.

134. Полето е тесно поврзано со полето „вграден дериват“ и со позициите за деривати (од шифрарникот „Позиција“). Доколку позицијата нема вграден дериват, тогаш релативната променлива се однесува на дериватните финансиски инструменти. Доколку позицијата има вграден дериват, тогаш променливата се однесува на тој вграден дериват. Овие две можности се исклучуваат една со друга.

135. Шифрарникот ги содржи следниве шифри:

- Шифрата „**KS**“ се внесува за позициите коишто се однесуваат на дериватен финансиски инструмент чијашто релативна променлива е **каматна стапка** (на пр. фјучерс-договор на каматната стапка).
- Шифрата „**DK**“ се внесува за позициите коишто се однесуваат на дериватен финансиски инструмент чијашто релативна променлива е **девизен курс** (на пр. кредит со еднонасочна валутна клаузула).
- Шифрата „**KK**“ се внесува за позициите коишто се однесуваат на дериватен финансиски инструмент којшто има две релативни променливи, и тоа **и девизен курс и каматни стапки** (на прим. валутно-каматен договор за размена).
- Шифрата „**CH**“ се внесува за позициите коишто се однесуваат на дериватен финансиски инструмент чијашто релативна променлива е **цената на сопственичките хартии од вредност**.
- Шифрата „**CR**“ се внесува за позициите коишто се однесуваат на дериватен финансиски инструмент чијашто релативна променлива е **кредит**.
- Шифрата „**ST**“ се внесува за позициите коишто се однесуваат на дериватен финансиски инструмент чијашто релативна променлива е **стока**, како на пример (1) финансиски инструмент од трансакција со short selling со кој известувачот се обврзал да испорача стока или (2) дериватен финансиски инструмент поврзан со фјучерс-договор за купопродажба на нафта.
- Шифрата „**JX**“ се внесува за позициите коишто се однесуваат на дериватен финансиски инструмент чијашто релативна променлива е **берзански индекс или фиксна кошница со сопственички или должнички инструменти**. На пример, се однесува на дериват чија релативна променлива е специфичен берзански индекс (на пр. опција заснована на некој конкретен берзански индекс) или дериватен финансиски инструмент чија релативна променлива е кошница со акции (на пр. фјучерс-договор за купување акции на одредена институција, каде што се купуваат по 100 единици од секоја акција).
- Шифрата „**NK**“ се внесува за позициите коишто се однесуваат на дериватен финансиски инструмент чијашто релативна променлива се **краткорочни должнички хартии од вредност (инструмент на пазарот на пари)**. Оваа шифра се однесува само на трансакциите со short selling.

- Шифрата „**HD**“ се внесува за позициите коишто се однесуваат на дериватен финансиски инструмент чијашто релативна променлива се **долгорочни должнички хартии од вредност**. Оваа шифра се однесува само на трансакциите со short selling.
- Шифрата „**SH**“ се внесува за позициите коишто се однесуваат на дериватен финансиски инструмент чијашто релативна променлива се **сопственички хартии од вредност**. Оваа шифра се однесува само на трансакциите со short selling.
- Шифрата „**OP**“ се внесува за позициите коишто се однесуваат на дериватен финансиски инструмент чијашто релативна променлива се **останати релативни променливи или комбинација на променливи**.

136. *Поле 38: Идентификатор на хартијата од вредност (InstHoVTip)*. Во ова поле се внесува вредност кај сите означени позиции согласно помошната табела 4: „Известување за позициите по одделни карактеристики од групата В за кои треба да се извести (со исклучок на карактеристиките за Кредитниот регистар)“, преку избирање шифра согласно шифрарникот „Идентификатор на хартија од вредност“.

137. Во полето се внесува шифра согласно шифрарникот „Идентификатор на хартија од вредност“ од ова упатство, односно се означува дали хартијата се идентификува преку ИСИН (шифра „ISIN“), или преку друг идентификациски број (шифра „OTID“).

138. Ова поле се пополнува само за вложувањата во хартии од вредност (на страната на средствата) и за обврските врз основа на издадени хартии од вредност.

139. *Поле 39: Алфанумеричка ознака на хартијата од вредност (InstIDHoV)*. Во ова поле се внесува вредност кај сите означени позиции согласно помошната табела 4: „Известување за позициите по одделни карактеристики од групата В за кои треба да се извести (со исклучок на карактеристиките за Кредитниот регистар)“.

140. Во полето се внесува алфанумеричката ознака на хартијата од вредност согласно видот на идентификаторот на хартијата означен во посебното поле за идентификација.

141. Кодот ИСИН претставува меѓународен идентификациски број на хартијата од вредност одредена во согласност со одредбите на Меѓународната организација за стандарди (ИСО) коишто се употребуваат во меѓународната трговија со хартии од вредност. ИСО пропишува единствен начин на означување на различните видови хартии од вредност за да може меѓународното тргување со тие хартии да биде транспарентно.

142. Доколку хартијата од вредност за која се известува нема код ИСИН, тогаш за истата треба да се означи дали се идентификува преку друг идентификациски број.

143. Податоците за идентификација на издавачот на сопственичките и должничките хартии од вредност коишто ги поседува институцијата што известува мора да бидат ажурирани и во согласност со најновите достапни податоци во извештајниот период. Притоа, известувачот не може да се регистрира себеси како договорна страна доколку нема соодветни информации за вистинските договорни страни.

144. *Поле 40: **Котација (InstHovKotacija)***. Се внесува соодветната шифра од шифрарникот „Котација“, за позициите означени во помошната табела 4: „Известување за позициите по одделни карактеристики од групата В за кои треба да се извести (со исклучок на карактеристиките за Кредитниот регистар)“.

145. Полето се пополнува за вложувањата во сопственички и должнички хартии од вредност за кои се известува по одделна сметка/партија/договор на страната на средствата, за обврските врз основа на издадените должнички хартии од вредност за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор, како и за сопственичките хартии од вредност за кои се известува на ниво на агрегат во рамките на капиталот и резервите од билансот на состојба. Исто така, вредност за котацијата се внесува и кај финансиските деривати за кои се известува на ниво на одделна сметка/партија/договор, на страната на средствата и на страната на обврските во билансот на состојба.

146. Во полето се внесува шифра од шифрарникот „Котација“ со која ќе се означи дали хартиите од вредност или финансиските деривати котираат на берзата или не и дали котацијата е со тикер.

147. Доколку хартиите од вредност истовремено котираат и на примарен и на секундарен пазар, известувачот ќе ја избере шифрата за пазарот на кој тргувал со таа хартија. Доколку тргува на двата пазари, за истата хартија ќе се извести посебно за тргувањето и на двата пазара.

148. Шифрарникот ги содржи следниве шифри:

- Шифрата **„NK“** се внесува за позициите коишто се однесуваат на сопственички и должнички хартии од вредност или финансиски деривати коишто **не котираат на берза**.
- Шифрата **„K“** се внесува за позициите коишто се однесуваат на сопственички и должнички хартии од вредност или финансиски деривати коишто **котираат на берза** (на пример конкретна хартија од вредност котира на пазар ОТС каде што нема тикер, туку котира преку ИСИН).

- Шифрата „КТ“ се внесува за позициите коишто се однесуваат на сопственички и должнички хартии од вредност или финансиски деривати коишто **котираат на берза со тикер** (на пр. конкретна хартија од вредност котира на берза и ѝ се доделува тикер).

149. *Поле 41: **Алфанумеричка ознака на тикерот на хартијата од вредност или финансискиот дериват (InstIDTicker)***. Се внесува вредноста за позициите означени во помошната табела 4: „Известување за позициите по одделни карактеристики од групата В за кои треба да се извести (со исклучок на карактеристиките за Кредитниот регистар)“.

150. Ова поле е условено од полето „Котација“, односно во полето се внесува алфанумеричката ознака на онаа хартија од вредност за којашто во полето „Котација“ е означена дека хартијата од вредност или финансискиот дериват котира на берза со тикер.

V.4 Група карактеристики Г: Вид на износ

151. Со оваа група карактеристики се одредува видот на износот.

152. Оваа група карактеристики овозможува правилно толкување на доставените износи во однос на точното утврдување на состојбите и нивните промени, како и сите други видови износи коишто се карактеристични за одредена позиција/инструмент.

153. *Поле 42: **Реден број на износ (IznVRbr)*** – се внесува единствен, последователен реден број на износот за кој се известува во рамките на едно известување. Во случај на промени и исправка на податоци коишто се веќе доставени до Народната банка, преку повикување на овој атрибут за ова поле за даден датум, ќе се утврди редот којшто се менува или се коригира. Овој податок задолжително се внесува и треба да биде поголем од нула.

154. *Поле 43: **Вид на износот (IznViznosVid)***. Полето се пополнува согласно шифрарникот „Вид на износот“, во согласност со барањата од помошната табела 5: „Поврзување на позициите со видовите на износот, статусот на достасаниот износ и износите во денари и во оригинална валута“. Ова поле содржи податок за состојбата на датумот на известување, промените во состојбата помеѓу два датуми на известување, приходот, расходот, како и преостанатите пропишани видови на износот.

155. Изборот на соодветна шифра за атрибутот „Вид на износот“ зависи и од изборот на видот на портфолиото, односно сметководствената категорија во кој е класифицирана позицијата за којашто се известува. Поврзувањето помеѓу видот на износот и видот на портфолиото е дадено во помошната табела 8: „Поврзување на видот на износот со видовите на портфолиото“.

156. Секое избирање на видот на износот од шифрарникот „Вид на износот“ упатува и на одреден извештај на којшто се однесува тој износ, односно се одредува дали преку износот се известува за состојба или за тек од билансот на состојба, за текови од билансот на успех, или, пак, за износ од вонбилансната евиденција, комисионото работење или интерните односи. Поврзувањето помеѓу видот на износот и извештајот на кој му припаѓа е дадено во помошната табела 7: „Поврзување на видот на износот со припадноста кон извештајот“.

157. Ова поле задолжително се пополнува за секоја позиција за која се известува.

158. Состојбите се однесуваат на позициите на средствата и обврските во одредена точка од времето, на одреден датум. Состојбата ја претставува вредноста на состојбата на средствата и обврските на крајот на извештајниот период (датум на известување).

159. Промените на состојбите помеѓу два последователни извештајни датуми се однесуваат на активностите и резултатите од настани коишто се случиле во текот на одреден временски период (на пример: месечен промет на сметките за средства и обврски). Промените одразуваат создавање, трансформирање, размена, трансфер или згаснување на одредена економска вредност. Тие вклучуваат зголемување/намалување на вредноста на средствата и обврските на известувачот.

160. Податоците за промените помеѓу два последователни извештајни датуми се внесуваат и за позициите (сметка/партија/договор и/или агрегат) коишто на датумот на известување имаат состојба нула (затворени сметка/партија/договор или агрегат).

161. Постојат два вида економски промени: трансакции и други промени во средствата/обврските. Трансакциите претставуваат меѓусебен однос на резидентните институционални единици или на резидентните и нерезидентните институционални единици, врз основа на меѓусебен договор, со кој истовремено се создава или се згаснува одредено средство и/или соодветна обврска и се променува сопственоста на средството или се презема обврска. Трансакциите не се предмет за кој се известува. Другите промени во средствата и обврските се однесуваат на промени врз основа на курсни разлики, ценовни промени и останати промени.

162. Промените врз основа на курсни разлики се однесуваат на секоја промена во состојбите како резултат на влијанието на движењето на девизниот курс врз средствата и обврските деноминирани во странска валута. За промените врз основа на курсни разлики се известува во посебни позиции (соодветни шифри во шифрарникот „Позиција“), а не како вид на износот.

163. Ценовните промени се однесуваат на флукуацијата во вредноста на средствата и обврските којашто произлегува од промената на цената по која се евидентирани или се тргувани средствата и обврските. Ценовното приспособување ги вклучува промените во објективната вредност коишто се јавуваат во состојбата на средствата и обврските помеѓу два периода на

известување, на крајот на тие периоди. Под промена на цената исто така се подразбира и промената којашто произлегува од промената кај трансакциите со средства и обврски, т.е. остварени добивки и загуби. Известувачите ќе известуваат за ценовните промени и за должничките хартии од вредност (средства и обврски) коишто за сметководствени цели се класифицирани како чувани до достасување. За ценовните промени се известува преку избирање соодветни шифри од шифрарникот „Вид на износот“.

164. Под останати промени се евидентираат сите промени на состојбата на средствата и обврските помеѓу почетокот и крајот на периодот, што не се резултат на трансакции, ценовни промени или промени од курсни разлики.

165. Шифрарникот ги содржи следниве шифри:

165.1. Видови на износи коишто се однесуваат на **состојби од биланс на состојба**:

- Шифра **„DRVR“** – номинална/набавна/фер вредност и др. и износ од БУ. Под оваа шифра се известува за износите коишто претставуваат кредитна изложеност за којашто известувачот не утврдил друга соодветна шифра за видот на износот во рамките на овој шифрарник. Под шифрата „DRVR“ ќе се извести и за тековите на позициите од билансот на успех;
- Шифра **„DAN1“** – Пресметани обврски врз основа на даноци;
- Шифра **„GLV“** – Побарување/обврска врз основа на главница;
- Шифра **„KMT“** – Побарување/обврска врз основа на камата (редовна и казнена)/дивиденда;
- Шифра **„GLV ISPVR“** – Состојба на исправката на вредноста на главницата (вклучително и за побарувања врз основа на основен долг по други основи) на билансните побарувања;
- Шифра **„PR ISPVR“** – Состојба на посебната резерва за вонбилансна изложеност на кредитен ризик;
- Шифра **„KMT ISPVR“** Состојба на исправката на вредноста на побарување врз основа на камата/дивиденда;
- Шифра **„PN ISPVR“** – Состојба на исправката на вредноста на побарувањата врз основа на провизии и надоместоци и други побарувања;
- Шифра **„DSK“** – Дисконт;
- Шифра **„PRM“** – Премија;
- Шифра **„POBJ“** – Состојба на промените во објективната вредност на инструментот (може да има „+“ или „-“ предзнак);
- Шифра **„AA“** – Состојба на акумулираната амортизација за финансиски побарувања и обврски, како и за недвижности и нематеријални средства (може да има „+“ или „-“ предзнак);
- Шифра **„PN“** – Побарување/обврска врз основа на провизии и надоместоци;

- Шифра **„VD NOMVR“** – Номинална вредност на вградените деривати во финансиските средства/обврски;
- Шифра **„PRSV PSV“** – Почетна сметководствена вредност на преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања;
- Шифра **„PRSV O“** – Оштетување на нематеријални средства, земјиште, недвижности и опрема, нетековни средства кои се чуваат за продажба, залихи и преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања; и
- Шифра **„POTENC O“** – Потенцијални обврски, должи.

165.2. Видови на износи коишто се однесуваат на **тековите од билансот на состојба**:

- Шифра **„VD OBJVR“** – Објективна вредност на вградените деривати во финансиските средства/обврски;
- Шифра **„ISPVR ZGL“** – Зголемување на исправката на вредноста, вклучително и зголемување врз основа на негативна курсна разлика на состојбата на исправката на вредноста на изложеностите на кредитен ризик во странска валута (за главница, побарување врз основа на камата, провизии и надоместоци, казнена камата);
- Шифра **„ISPVR NML“** – Намалување на исправката на вредноста, вклучително и намалување врз основа на позитивна курсна разлика на состојбата на исправката на вредноста на изложеностите на кредитен ризик во странска валута (за главница, побарување врз основа на камата, провизии и надоместоци, казнена камата);
- Шифра **„PREZ ZGL“** – Зголемување на посебната резерва за вонбилансна изложеност на кредитен ризик, вклучително и зголемување врз основа на негативна курсна разлика на состојбата на исправката на вредноста на изложеностите на кредитен ризик во странска валута;
- Шифра **„PREZ NML“** – Намалување на посебната резерва за вонбилансна изложеност на кредитен ризик, вклучително и намалување врз основа на позитивна курсна разлика на состојбата на исправката на вредноста на изложеностите на кредитен ризик во странска валута;
- Шифра **„GLV OTP“** – Отпис на побарување/обврски врз основа на главница;
- Шифра **„KMT OTP“** – Отпис на побарување/обврски врз основа на камата;
- Шифра **„PN OTP“** – Отпис на провизии и надоместоци и други побарувања;
- Шифра **„POTENC - OTP“** – Отпис на вонбилансна позиција; и
- Шифра **„NMTR OTP“** – Отпис на недвижности, опрема и нематеријални средства.

165.3. Видови на износи коишто се однесуваат на **тековите од билансот на успех**:

- Шифра **„PNPR OBJVR“** – Пресметани нереализирани промени во објективната вредност на финансиски инструмент (може да е „+“ или „-“, зависно дали има пораст или пад на објективната вредност).

- Под шифрата **„PNPR OBJVR“** ќе се извести и за текови од билансот на состојба за позициите коишто се однесуваат на должничките хартии од вредност (средства и обврски) кои за сметководствени цели се класифицирани како чувани до достасување;
- Шифра **„RPR OBJVR“** – Реализирани промени во објективната вредност на финансиски инструмент (може да е „+“ или „-“, зависно дали има пораст или пад на објективната вредност);
 - Шифра **„NMTR AMT“** – Трошок за амортизација на недвижностите, опремата и нематеријалните средства;
 - Шифра **„OTP PL“** – Наплата/плаќања на претходно отпишани побарувања/обврски“;
 - Шифра **„KMT PH“** – Приходи од камата;
 - Шифра **„KMT RH“** – Расходи за камата;
 - Шифра **„PN PH“** – Приходи од провизии и надоместоци;
 - Шифра **„PN RH“** – Расходи за провизии и надоместоци;
 - Шифра **„PDPVL PH“** – Приходи од вложувањата во придружени друштва, подружници и во заеднички вложувања;
 - Шифра **„PDPVL RH“** – Расходи од вложувањата во придружени друштва, подружници и во заеднички вложувања;
 - Шифра **„PRODS KPZR“** – Капитална загуба реализирана од продажба на средства;
 - Шифра **„PRODS KPDR“** – Капитални добивки реализирани од продажбата на средства;
 - Шифра **„ISPVR“** – Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на финансиските средства;
 - Шифра **„PR“** – Посебна резерва за вонбилансна изложеност;
 - Шифра **„ISPVR OSL“** – Ослободување на исправката на вредноста (загуби поради оштетување) на финансиските средства;
 - Шифра **„PR OSL“** – Ослободување на посебната резерва за вонбилансна изложеност;
 - Шифра **„ISPVR NMTR“** – Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на недвижностите и опремата и на нематеријалните средства, на нето-основа (може да е „+“ или „-“, зависно од тоа дали има издвоено или ослободено загуба за оштетување);
 - Шифра **„ISPVR IZKP“** – Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на имотот даден под закуп и на нетековните средства кои се чуваат за продажба, на нето-основа (може да е „+“ или „-“, зависно дали има издвоено или ослободено загуба за оштетување);
 - Шифра **„ISPVR NN“** – Загуби поради оштетување на преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања;
 - Шифра **„ISPVR ONFS“** – Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на останатите нефинансиски средства (може да е „+“ или „-“, зависно дали има издвоено или ослободено загуба за оштетување);
 - Шифра **„ISPVR GDVL“** – Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на гудвилот; и
 - Шифра **„DVD“** – Принос од вложувања во сопственички инструменти (дивиденда и принос од вложувања во сопственички инструменти, може да е „+“ или „-“).

166. *Поле 44: **Припадност кон извештај (IznVIzv)***. Полето задолжително се пополнува за сите видови на износи за кои се известува по одделни позиции, согласно шифрарникот „Припадност кон извештај“, со што ќе се овозможи единствена идентификација на извештајот на кој му припаѓа видот на износот.

167. За сите позиции се известува преку одделните видови износи и извештајот на кој му припаѓа износот. Се известува за податоците за состојбите и за тековите на средствата и обврските од билансот на состојба, податоците за приходите и за расходите од билансот на успех, за состојбите и тековите на вонбилансните ставки, за состојбите и тековите од комисионото работење, за состојбите и тековите на интерните односи помеѓу различни организациски единици кај известувачот (доколку има ваква евиденција). Врската помеѓу видовите на износот и извештајот кон кој може да му припаѓаат е дадена во помошната табела 7: „Поврзување на видот на износот со припадноста кон извештајот“. Врската помеѓу секоја позиција и соодветниот извештај е дадена во помошната табела 3: „Припадност на позициите кон одреден извештај“.

168. *Поле 45: **Вид на портфолиото (IznVPortfolioVid)***. Полето задолжително се пополнува за сите податоци за кои се известува за сите позиции, преку избор од шифрарникот „Вид на портфолио“. Ова поле ја означува сметководствената категорија на којашто му припаѓа позицијата за која се известува, согласно сметководствената евиденција на известувачот. Ова поле се пополнува согласно помошната табела 8: „Поврзување на видот на износот со видовите на портфолиото“, како и помошната табела 6: „Поврзување на позициите со видовите на портфолиото“.

169. При пополнувањето на ова поле, известувачите ги следат одредбите од Одлуката за методологија за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиски извештаи.

170. Шифрарникот ги содржи следниве шифри:

170.1 Шифрата „**OST**“ – **Останато неспомнато**. Шифрата се користи во случај кога позицијата за која се известува не е класифицирана во ниту една од шифрите од овој шифрарник опишани подолу.

170.2 Шифрата „**FIT**“ – **Финансиски инструменти чувани за тргување (средства и обврски)**. Финансискиот инструмент се класифицира во портфолиото на финансиски инструменти коишто се чуваат за тргување доколку е:

- стекнат или настанат за целите на купопродажба во блиска иднина,

- дел од портфолио на идентификуваните финансиски инструменти со кои збирно/групно се управува и за коишто постои доказ за скорешен, фактички/реален модел на тргување и остварување краткорочен профит; или
- финансиски дериват којшто не се чува за целите на управувањето со ризици или за заштита од ризик. Финансиските деривати за тргување вклучуваат: термински договори чиј предмет се девизните курсеви, свопови чиј предмет се каматните стапки, термински договори чиј предмет се стапките, индексите и сл., различни видови опции и фјучерси.

Оваа шифра за сметководствена категорија е применлива и за финансиските средства и за финансиските обврски.

170.3 Шифрата **„FVO“ – Финансиски инструменти по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање (средства и обврски)**. Ова портфолио ги опфаќа оние финансиски инструменти кои известувачот, при почетното признавање ги определил како финансиски инструмент по објективна вредност преку билансот на успех. Кој било финансиски инструмент може да биде определен, при почетното признавање, во оваа категорија, освен вложувањата во сопственички инструменти коишто не котираат на активен пазар и чијашто објективна вредност не може реално да се измери.

Оваа шифра за сметководствена категорија е применлива и за финансиските средства и за финансиските обврски.

170.4 Шифрата **„AFS“ – Финансиски инструменти расположливи за продажба (средства)**. Тоа се оние средства коишто банката ги држи заради наплата на договорните парични текови и/или за продажба; и коишто согласно договорните услови на средството го исполнуваат условот на СППИ (банката очекува парични текови на одредени датуми „единствено врз основа на отплата на главница и камата“).

Оваа шифра за сметководствена категорија е применлива единствено за финансиските средства.

170.5 Шифрата **„HTM“ – Финансиски инструменти коишто се чуваат до достасување (средства)**. Тоа се должничките финансиски средства со коишто известувачот управува заради наплата на договорните парични текови и коишто согласно договорните услови на средството го исполнуваат условот на СППИ (се очекуваат парични текови на одредени датуми „единствено врз основа на отплата на главница и камата“). Во оваа позиција не се вклучуваат финансиските средства коишто банката: при почетното признавање ги определила по објективната вредност преку билансот на успех; ги класифицира како расположливи за продажба; и коишто ја исполнуваат дефиницијата за кредити и побарувања.

Сопственичките инструменти не го исполнуваат условот на СППИ и не можат да бидат класифицирани како финансиски средства коишто се чуваат до достасување.

Оваа шифра за сметководствена категорија е применлива единствено за финансиските средства.

170.6 Шифрата **„KRD“ – Побарувања/обврски врз основа на кредити (средства и обврски)**. Тоа се недериватни финансиски инструменти, коишто го исполнуваат условот на СППИ. Кредитите и побарувањата не ги вклучуваат инструментите коишто известувачот при почетното признавање ги класифицирал како финансиски инструменти по објективната вредност преку билансот на успех (шифра FVO), финансиски инструменти чувани за тргување (шифра FIT), или коишто ги определил како расположливи за продажба (шифра AFS).

Уделот стекнат во група средства, освен кредити или побарување (на пр. удел во заедничко вложување во инвестициски фонд или сличен фонд) не е кредит или побарување.

Оваа шифра за сметководствена категорија е применлива и за финансиските средства и за финансиските обврски.

170.7 Шифрата **„DEP“ – Побарувања/обврски врз основа на депозити (средства и обврски)**. Тоа се финансиски инструменти коишто известувачот ги класифицира како „депозити“ опфаќајќи ги платежните сметки, депозитите по видување, депозитите со најава, орочените депозити, покритијата врз основа на акредитиви и гаранции, електронските пари и специјалните сметки.

Оваа шифра за сметководствена категорија е применлива и за финансиските средства и за финансиските обврски.

170.8 Шифрата **„ANV“ – Останати финансиски средства и обврски коишто се мерат по амортизирана набавна вредност, освен кредитите, депозитите и финансиските инструменти коишто се чуваат до достасување (т.е. освен KRD, DEP и HTM)** ги опфаќа финансиските инструменти коишто се вреднуваат според амортизираната набавна вредност, а коишто не се категоризирани во некоја од шифрите KRD, DEP и HTM.

170.9 Шифрата **„SNP“ – Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања** може да се употребува само за земјиште, згради (или дел од згради), опрема и други вредности добиени врз основа на ненаплатени побарувања. Одредено средство се смета за преземено во моментот на стекнување правна основа за запишување на

сопственоста. Преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања се признаваат само во случај кога постапките за преземање се законски извршени (стекната е правна основа за запишување на сопственоста).

170.10 Шифрата **„VPR“ – Вложувања во придружени друштва**. Тоа се вложувања во друштво/правно лице во кое известувачот остварува учество во донесувањето на и управувањето со финансиските и деловните политики и одлуки на другото правно лице, меѓутоа не го контролира тоа правно лице. Учеството претставува директно или индиректно поседување на најмалку 20% од вкупниот број акции или удели или правата на глас на други правни лица, освен ако се покаже дека таквата сопственост не претставува значително влијание. Значително влијание, исто така, постои кога известувачот поседува помалку од 20% од вкупниот број акции или удели или правата на глас на други правни лица, доколку: (1) известувачот има свои претставници во органите на управување на другото правно лице; (2) известувачот учествува во носењето на финансиски и деловни одлуки на другото правно лице, како и на одлуките за распределба на финансискиот резултат и за исплата на дивиденда; (3) известувачот и другото правно лице остваруваат значителен материјален интерес во меѓусебните деловни односи; или (4) известувачот и другото правно лице имаат едно исто лице како член на органите на управување.

170.11 Шифрата **„VPO“ – Вложувања во подружници** – вложувања во правни лица контролирани од известувачот. Контрола постои кога се исполнети следниве критериуми:

- известувачот поседува, директно или индиректно, најголем дел од управувачката моќ на лицето, освен ако се покаже дека таквата состојба не претставува контрола;
- известувачот има право на поврат од вложувањето, без разлика дали повратот е позитивен или негативен (како поврат на инвестицијата се сметаат: дивиденди и други форми на распределба на финансискиот резултат, промени во вредноста на вложувањето, камата, управувачка провизија, надоместоци за услуги, гаранции, даночни поволности, учество во паричните текови на лицето во кое се вложува и слично); и
- известувачот може да ја употреби својата управувачка моќ за да влијае врз износот на повратот од вложувањето.

Контрола, исто така, постои и кога известувачот поседува помал дел од управувачката моќ доколку постои:

- право на најголемиот дел од гласачките права, според договор;
- право да се управува со финансиските и деловните политики и одлуки;
- право да се назначи и да се отстрани мнозинството од членовите на органите на управување на другото правно лице;

- право да се гласа мнозински на состанокот на органите на управување на другото право лице (на пример Надзорен одбор);
- поврзаност на мнозинството членови на органите на управување на другото правно лице со известувачот.

170.12 Шифрата **„VJV“ – Заеднички вложувања**. Тоа се договорни аранжмани во чии рамки известувачот, заедно со една или повеќе договорни страни презема деловна активност којашто е предмет на заедничка контрола. Заедничката контрола е договорно воспоставена поделба на контролата над деловната активност којашто постои кога за донесувањето на потребните стратегиски финансиски и деловни одлуки поврзани со деловните активности се бара заемна согласност на страните коишто имаат заедничка контрола. Лицата кои дејствуваат заеднички се солидарно одговорни за обврските коишто произлегуваат од нивното заедничко дејствување.

170.13 Шифрата **„NSP“ – Нетековни средства коишто се чуваат за продажба**. Тоа се сите нетековни средства коишто се чувани за да бидат отуѓени (со продажба или поинаку), од оние што се за сопствена употреба или за административни цели. За овие средства се очекува дека нивната сметководствена вредност ќе се надомести преку продажба, наместо преку континуирана употреба (сите нетековни средства за кои не се очекува дека ќе бидат употребени во нормалниот тек на работењето мора да се одвојат од останатите нетековни средства). Средството мора да биде расположливо за моментална продажба (се очекува дека продажбата ќе се оствари во период од една година од датумот на класификација) и неговата продажба мора да биде многу веројатна.

170.14 Шифрата **„GZP“ – Група имот за отуѓување (група средства и обврски класифицирани како "имот наменет за продажба")**. Тоа е група средства коишто ќе се отуѓат заедно, како група, во една трансакција, заедно со обврските што се директно поврзани со овие средства. Група за отуѓување може да биде група единици коишто создаваат пари, поединечна единица којашто создава пари или дел од единицата којашто создава пари. Групата за отуѓување може да вклучи кое било средство и обврска на банката, вклучувајќи ги тековните средства и тековните обврски.

170.15 Шифрата **„DFV“ – Финансиски деривати чувани за управување со ризик** вклучува финансиски деривати за заштита од ризик, со цел известувачот да ја намали изложеноста кон различни финансиски ризици, како на пример валутен ризик, каматен ризик, ценовен ризик и друго. Терминот „заштита од ризик“ („хеџинг“) се однесува на стратегијата и активностите за управување со ризик. Финансиските деривати чувани за управување со ризик вклучуваат: деривати за заштита од ризик, други деривати коишто не се квалификуваат за заштита од ризик и вградени деривати.

170.16 Шифрата **„DMS“ – Финансиски деривати чувани за управување со ризик – макрохецирање** се однесува на делот од портфолиото на финансиски средства или финансиски обврски чијашто објективна вредност сака да ја заштити од каматниот ризик. За таа цел, известувачот може да ги групира ставките на средствата и обврските во две или повеќе групи (на пример, институцијата што известува може да ги групира своите „средства расположливи за продажба“ во посебно портфолио). Портфолиото може да вклучува само средства, само обврски или и двете (средства и обврски). Портфолиото се користи за одредување на износот на средствата или обврските што институцијата известувач сака да ги заштити, додека самото портфолио не е заштитена ставка.

170.17 Шифрата **„DFI“ – Финансиски деривати за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење** ги опфаќа финансиските инструменти чија цел е заштита на нето-вложувањата во странско работење, вклучително и заштита на монетарните средства коишто се сметаат за дел од нето-вложувањата. Сметководство за заштита од ризик од нето-вложување во странско работење може да биде применето само за изложеноста на странска валута (поточно за курсните разлики) којашто настанува помеѓу функционалната валута во работењето со странство (функционалната валута на странското работење) и функционалната валута на матичното лице (во случајот, известувачот).

171. *Поле 46: **Кредитна изложеност (IznVKrIzl)***. Полето задолжително се пополнува за позициите и износите коишто согласно Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик претставуваат изложеност на кредитен ризик и за коишто согласно Одлуката за содржината и начинот на функционирање на Кредитниот регистар банките и штедилниците доставуваат податоци до Народната банка за потребите на кредитниот регистар.

172. Во ова поле се внесува вредност „0“ – НЕ или вредност „1“ – ДА, во зависност од тоа дали договорната партија за чија позиција се известува и видот на износот претставуваат кредитна изложеност или не (на пример за кредити, депозити и други позиции од комисионо работење ќе се внесе вредноста „0“).

173. *Поле 47: **Статус на достасаниот износ (IznVDostIznStatus)***. Полето се пополнува согласно шифрарникот „Статус на достасаниот износ“. Ова поле содржи податок за достасаноста на побарувањето/обврската (односно дали е недостасано или достасано), како и за статусот на нефункционално побарување. Во ова поле се внесува вредност за позициите означени во помошната табела 5: „Поврзување на позициите со видовите на износот, статусот на достасаниот износ и износите во денари и во оригинална валута“.

174. Шифрарникот ги содржи следниве шифри:

- Шифра **„ND“ – недостасан износ**;
- Шифра **„DUE“ – достасан не(на)платен износ** (за побарувањата: достасани побарувања коишто имаат редовен статус, односно не ги исполнуваат барањата на шифрата „NPL“); и

- Шифра „NPL“ – **нефункционално побарување¹**, вклучително и за исправката на вредноста на нефункционалното побарување (оваа шифра е применлива само за средствата/побарувањата).

175. За износите коишто се однесуваат на видот на износот: акумулирана амортизација, состојба на исправка на вредноста од билансот на состојба, како и приходите и расходите од билансот на успех во ова поле задолжително се внесува шифрата „DUE“.

176. *Поле 48: **Износ во денари (IznViznosDen)*** – Задолжително се пополнува износот на позицијата во денари, на датумот на известувањето. Полето се пополнува во апсолутен износ во денари и го содржи податокот за износот на секој вид на износ за позицијата за која се известува.

177. Сите износи во ова поле се изразени во денари. Доколку во описот на опцијата не е експлицитно наведено дека износите се прикажани со негативен предзнак, сите износи во принцип се прикажани со позитивен предзнак (+). Исклучок се ставките чие име веќе укажува дека може да се појави позитивен или негативен предзнак (на пример, ставки со добивка/загуба), одредени резерви, износи на промените во цените и сторно на податоците.

178. Вредноста на сите девизни инструменти се пресметува со конвертирање на оригиналниот износ на валута во еквивалент на денари по средниот курс на Народната банка важечки на извештајниот датум.

179. Во случај на позиции договорени со валутна клаузула (еднонасочна или двонасочна), еквивалентот во денари се пресметува по средниот курс на Народната банка важечки на извештајниот датум.

180. *Поле 49: **Износ во оригинална валута (IznViznosOrig)***. Се внесува условно износот на позицијата во оригинална валута во кој таа е деноминирана на датумот на известувањето. Полето се пополнува со апсолутен износ и го содржи податокот за износот на секоја состојба, промена, за позициите деноминирани во странска валута.

V.5 Група карактеристики Д: Дополнителни полиња за доставување податоци и информации за потребите на Кредитниот регистар

181. Со оваа група карактеристики се доставуваат податоци и информации за потребите на Кредитниот регистар.

¹ Во Одлуката за сметковниот (контниот) план за банките, сметките за нефункционалните побарувања се именувани како сомнителни и спорни побарувања.

182. Оваа група карактеристики овозможува да се комплетира сетот податоци за позициите и износите коишто означуваат кредитна изложеност, дадени во помошната табела 9: „Известување на податоци за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

183. Полињата од групата карактеристики Д се пополнуваат само за позициите и износите коишто согласно Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик, претставуваат изложеност на кредитен ризик.

184. Начинот на пополнување на дополнителните полиња од групата карактеристики Д се дадени во „Упатството за спроведување на Одлуката за содржината и начинот на функционирање на Кредитниот регистар“.

185. Дополнителни полиња за доставување информации за Кредитниот регистар се следниве:

186. **Поле 50: Тип на промената (KRPrIznTip).** Во ова поле се внесува шифра само доколку има промена, односно е извршено реструктурирање, продолжување на рокот на достасување, промена на договорните услови или излез од реструктурирани за означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

187. Во полето се внесува шифра согласно шифрарникот „Тип на промената“. Вредноста на ова поле се изразува со една од следниве опции во согласност со шифрарникот:

- Шифра „**R**“ – **Реструктурирање;**
- Шифра „**T**“ – **Кредитна партија којашто веќе не се смета за реструктурирана;**
- Шифра „**P**“ – **Продолжувањето на рокот на достасување;**
- Шифра „**C**“ – **Промена на договорните услови.**

188. Доколку не е извршено реструктурирање во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за управување со кредитниот ризик или продолжување на рокот на достасување, како и промена на договорните услови во согласност со точката 58-б од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик, ова поле не се пополнува.

189. **Поле 51: Број на РПЦ (KRBrRPC).** Во ова поле се внесува нумеричка вредност само доколку има промена, односно е извршено реструктурирање, продолжување на рокот на достасување или промена на договорните услови согласно точката 58-б од „Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик“ („Службен весник на Република Македонија“ бр. 149/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 76/20, 116/20 и 83/22) за означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

190. Во полето се внесува бројот на продолжувањата на рокот на достасување/бројот на реструктурирањата/бројот на промените на договорните услови којшто се однесува на ознаките R/P/C внесена во полето „Тип на промената“ (KRPrIznTip) од ова упатство. Доколку не е извршено ниту едно продолжување на рокот на достасување или реструктурирање на кредитната изложеност во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за управување со кредитниот ризик, или промена на договорните услови согласно точката 58-б од „Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик“ („Службен весник на Република Македонија“ бр. 149/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 76/20, 116/20 и 83/22), или доколку кредитната партија веќе не ги исполнува условите за реструктурирана кредитна изложеност, како и за изложеностите коишто за потребите на Кредитниот регистар се прикажуваат на збирна основа (во полето „Кредитна партија вклучена во збирен износ“ (KRKPvoZbir)) е внесена вредност „0“, во ова поле се внесува вредноста „0“.

191. **Поле 52: Датум на реструктурирање, продолжување на рокот на достасување, промена на договорните услови или датум на кој кредитната партија престанала да ги исполнува условите за реструктурирана (KRDatRPC).** Во ова поле се внесува датумот на реструктурирањето, продолжувањето на рокот на достасување, промената на договорните услови или датумот на кој кредитната партија престанала да ги исполнува условите за реструктурирана.

192. Во ова поле се внесува вредноста за сите кредитни партии кај кои е извршено реструктурирање во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за управување со кредитниот ризик или продолжување на рокот на достасување, како и за кредитните партии кај кои е извршена промена на договорните услови во согласност со точката 58-б од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 149/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 76/20, 116/20 и 83/22) за означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

193. **Поле 53: Износ при промената (KRInosRPC).** Во ова поле се внесува износот на кредитната изложеност на датумот на реструктурирањето, продолжувањето на рокот на достасување или промената на договорните услови. Ова поле се пополнува за сите кредитни партии кај кои е извршено реструктурирање во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за управување со кредитниот ризик или продолжување на рокот на достасување, како и за кредитните партии кај кои е извршена промена на договорните услови во согласност со точката 58-б од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 149/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 76/20, 116/20 и 83/22).

194. Во ова поле се внесува вредност само доколку има промена, односно ако е извршено реструктурирање, продолжување на рокот на достасување или промена на договорните услови за означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

195. Поле 54: Нов датум на достасување на изложеноста при РПЦ (KRDatDospNov). Во ова поле се внесува новиот датум на достасување само доколку има промена, односно ако е извршено реструктурирање или продолжување на рокот на достасување во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за управување со кредитниот ризик, како и за кредитните партии кај кои се извршила промена на договорните услови во согласност со точката 58-б од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 149/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 76/20, 116/20 и 83/22) за означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“. Ова поле се пополнува за сите кредитни партии за кои е пополнето полето „Тип на промената“ (KRPrIznTip) од ова упатство.

196. Во полето се внесува новиот датум на достасување согласно правилата за пополнување од полето „Датум на достасување“ (InstDatDosp). Овој податок се внесува само доколку е променет датумот на достасување на кредитната изложеност (во спротивно, ова поле останува празно).

197. Поле 55: Број на старите кредитни партии (KRKPStari). Доколку при реструктурирањето, продолжувањето на рокот на достасување или промената на договорните услови, банката одобрува кредитна партија со нов број, во тој случај одделно се наведуваат броевите на кредитните партии коишто се опфатени со тоа реструктурирање, продолжување на рокот на достасување или промена на договорните услови. За една кредитна партија може да се пријават повеќе ознаки.

198. Ова поле се пополнува за сите кредитни изложености кај кои е извршено реструктурирање во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за управување со кредитниот ризик или продолжување на рокот на достасување, како и за кредитните партии кај кои се извршила промена на договорните услови во согласност со точката 58-б од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 149/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 76/20, 116/20 и 83/22).

199. Поле 56: Кредитна партија вклучена во збирен износ (KRKPvoZbir). Во ова поле се внесува дали партијата е дел од збирниот износ за кој е известно во кредитниот регистар согласно лимитите пропишани со „Одлуката за содржината и начинот на функционирање на Кредитниот регистар“. Ова поле задолжително се пополнува за сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност, согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

200. Во полето се внесува „1“ доколку кредитната партија за која се известува е дел од известувањето на збирна основа за потребите на Кредитниот регистар (кредитни партии на население, правни лица, трговците на мало и други клиенти, чијшто збиен износ е под лимитот пропишан со Одлуката за содржината и начинот на функционирање на Кредитниот регистар, поделен според категоријата на ризик, валута, претежна дејност и видот на исправката на вредноста/посебната резерва). Доколку кредитната партија за која се известува не е дел од известувањето на збирна основа за потребите на Кредитниот регистар, во ова поле се внесува „0“.

201. **Поле 57: Тип на кредитот (KRKreditTip)**. Во ова поле се внесува шифрата според шифрарникот „Тип на отплата на кредитот“, а се пополнува за сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност, согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

202. Во полето се внесува начинот на отплаќање на кредитот со една од следниве можни опции согласно шифрарникот:

- Шифра „**A**“ – **ануитетски**;
- Шифра „**E**“ – **еднократен** (се вклучуваат и изложеностите коишто произлегуваат од една кредитна партија, на пример: провизија);
- Шифра „**K**“ – **кредитни картички и платежни сметки**.

203. **Поле 58: Износ на ануитет (KRIznosAn)**. Во ова поле се внесува вредност кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“, коишто во полето „Тип на кредитот“ (KRKreditTip), имаат вредност „A“ = ануитетски за типот на кредитот.

204. Во полето се внесува износот на ануитетот на датумот на известувањето. Доколку ануитетот е определен со поинаква фреквенција, се сведува на месечна основа.

205. **Поле 59: Одобрен износ на изложеноста (KRIznosIzl)**. Во ова поле се внесува вредност кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

206. Во полето се внесува одобрениот износ на изложеност врз основа на кредит, гаранција, акредитив, рамковен кредит, кредитна картичка и слично согласно договорот. Ова поле не се пополнува во случај на консолидација на повеќе кредитни партии. Ова поле не се пополнува доколку изложеноста се состои само од други побарувања и/или камата. Ова поле не е задолжително доколку изложеноста се состои само од средства по видување и депозити преку ноќ кај банки.

207. *Поле 60: **Датум на првото достасување на главницата (KRDatDospGlav)***. Во ова поле се внесува датум за кредитните изложености одобрени од 1 декември 2014 година за кои полето „Тип на кредитот“ (KRKreditTip) е „А“ или за кои е одобрено одложено плаќање на главницата.

208. Во полето се внесува датумот на достасување на првата обврска за плаќање на главницата (првиот ануитет или датумот на истекување на грејс-периодот).

209. *Поле 61: **Максимален број денови на доцнење за главницата на датумот на известување (KRDDenDocGMax)***. Во ова поле се внесува вредност кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

210. Во полето се внесува максималниот број денови на доцнење за главницата на датумот на известување. Полето се пополнува со „0“ доколку нема доцнење (бројот на денови на доцнење е еднаков на 0).

211. *Поле 62: **Износ на кој се однесува максималниот број денови на доцнење за главницата на датумот на известување (KRDIznGDoc)***. Во ова поле се внесува вредност кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

212. Во полето се внесува износот на кој се однесува максималниот број денови на доцнење за главницата на датумот на известувањето. Полето се пополнува со „0“ доколку нема износ на кој се однесува максималниот број денови на доцнење“.

213. *Поле 63: **Максимален број денови на доцнење за каматата на датумот на известување (KRDDenDocKMax)***. Во ова поле се внесува вредност кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

214. Во полето се внесува максималниот број денови на доцнење за каматата на датумот на известување. Полето се пополнува со „0“ доколку нема доцнење.

215. *Поле 64: **Износ на кој се однесува максималниот број денови на доцнење за каматата на датумот на известување (KRDIznKDoc)***. Во ова поле се внесува вредност кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

216. Во полето се внесува износот на кој се однесува максималниот број денови на доцнење за каматата на датумот на известувањето. Полето се пополнува со „0“ доколку нема износ на кој се однесува максималниот број денови на доцнење.

217. *Поле 65: **Максимален број денови на доцнење за други побарувања на датумот на известување (KRDDenDocDMax)***. Во ова поле се внесува вредност кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Ивестување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

218. Во полето се внесува максималниот број денови на доцнење за другите побарувања на датумот на известувањето. Полето се пополнува со „0“ доколку нема доцнење.

219. *Поле 66: **Износ на кој се однесува максималниот број денови на доцнење за други побарувања на датумот на известување (KRDIznDDoc)***. Во ова поле се внесува вредност кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Ивестување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

220. Во полето се внесува износот на кој се однесува максималниот број денови на доцнење за другите побарувања на датумот на известувањето. Полето се пополнува со „0“ доколку нема износ на кој се однесува максималниот број денови на доцнење.

221. *Поле 67: **Тип на каматната стапка според склучениот договор (K RKamStTip)***. Во ова поле се внесува типот на каматна стапка согласно шифрарникот „Тип на каматната стапка според склучениот договор“.

222. Вредноста на ова поле се изразува со една од следниве опции во согласност со шифрарникот:

- Шифра **„F“ – фиксна каматна стапка**, којашто е непроменлива;
- Шифра **„P“ – прилагодлива каматна стапка**, којашто се менува според одлука на надлежен орган на банката;
- Шифра **„V“ – променлива каматна стапка**, којашто се менува во зависност од движењата на одредена референтна каматна стапка.

223. Пополнувањето на ова поле не е задолжително доколку изложеноста се состои само од други побарувања, вонбилансни ставки или нефункционална камата.

224. *Поле 68: **Каматна стапка (K RKamStapka)***. Во ова поле се внесува процентот на каматната стапка.

225. Во полето се внесува процентот на номиналната каматна стапка (на годишно ниво), важечка на датумот за кој се доставуваат податоците, претставен до четири децимални места. Ова поле не се пополнува за вонбилансните ставки и за другите побарувања.

226. *Поле 69: **Процент на извршената исправка на вредноста и издвоената посебна резерва (KRIspravkaPr)***. Во ова поле се внесува децимален број кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

227. Во полето се внесува процентот на извршената исправка на вредноста и издвоената посебна резерва и се внесува децимален број од 0 до 100 до четири децимални места.

228. *Поле 70: **Вид на исправка (KRIspravkaVid)***. Во ова поле се внесува шифра кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

229. Во полето се внесува шифра согласно шифрарникот „Вид на исправката“. Вредноста на ова поле се изразува со една од следниве опции во согласност со шифрарникот:

- Шифра **„G“ – за исправка на вредноста/посебна резерва** (очекувана кредитна загуба) на групна основа за портфолио на кредити;
- Шифра **„P“ – за исправка на вредноста/посебна резерва** (очекувана кредитна загуба) на поединечна основа.

230. *Поле 71: **Намена на кредитот во девизи (KRDevNamena)***. Во ова поле се внесува шифра кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

231. Во полето се внесува шифра согласно шифрарникот „Намена на кредитот во девизи“. Вредноста на ова поле се изразува со една од следниве опции во согласност со шифрарникот:

- Шифра **„PS“ – кредит во девизи за плаќање во странство;**
- Шифра **„PZ“ – кредит во девизи за плаќање во земјата.**

232. Ова поле се пополнува за склучените кредитни работи во девизи со резиденти согласно подзаконската регулатива на Народната банка за условите и начинот под кои резидентите можат да склучуваат кредитни работи во девизи и да вршат плаќања врз основа на тие кредитни работи.

233. *Поле 72: **Вид на обезбедувањето (KRObezVid)***. Во ова поле се внесува шифра/шифри кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

234. Во полето се внесува шифра согласно шифрарникот „Вид на обезбедувањето“. Вредноста на ова поле се изразува со еден или повеќе од следниве опции во согласност со шифрарникот:

- Шифра „001“ – Паричен депозит/депо;
- Шифра „002“ – Гаранции и хартии од вредност издадени од РСМ;
- Шифра „003“ – Хартии од вредност (со исклучок на хартиите од вредност издадени од РСМ);
- Шифра „004“ – Гаранции од финансиски институции;
- Шифра „005“ – Гаранции издадени од правни лица;
- Шифра „006“ – Станбен простор за живеење и издавање за живеење;
- Шифра „007“ – Друг станбен простор;
- Шифра „008“ – Деловен простор;
- Шифра „009“ – Магацински простор;
- Шифра „010“ – Производствени капацитети;
- Шифра „011“ – Друг недвижен имот;
- Шифра „012“ – Моторни возила;
- Шифра „013“ – Други подвижни предмети;
- Шифра „014“ – Жиранти и меници;
- Шифра „015“ – Кокредитобарател;
- Шифра „016“ – Останато обезбедување;
- Шифра „017“ – Необезбедено;
- Шифра „018“ – Залог на побарувања од Република Северна Македонија;
- Шифра „019“ – Залог на побарувања, освен побарувањата од Република Северна Македонија.

235. При пополнувањето на полето 72 за една кредитна партија може да се пријават повеќе ознаки од точката 234.

236. *Поле 73: Ред на обезбедувањето (KRObezRed)*. Во ова поле се внесува вредност кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

237. Во полето се внесува редот на обезбедување како реден број (прв – се внесува – 1, втор – се внесува 2, 3.....n). Ова поле не е задолжително за шифрите на обезбедување од 001 до 005 и од 014 до 017 во полето „Вид на обезбедувањето“ (KRObezVid).

238. При пополнувањето на полето 73 за една кредитна партија може да се пријават повеќе ознаки од точката 237.

239. *Поле 74: Износ на обезбедувањето (KRObezIzn)*. Во ова поле се внесува вредност кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

240. Во полето се внесува износот на обезбедувањето. Ако еден ист предмет се користи како обезбедување за повеќе кредитни партии, тогаш се наведува износ/вредност на обезбедувањето (делот) што се однесува на конкретната кредитна партија. Ако за обезбедување една иста кредитна партија се користат повеќе видови обезбедување, се наведува вредноста на секој вид обезбедување за кој е внесен податок во полето „Вид на обезбедувањето“. Во случај кога видот на обезбедувањето за кредитната изложеност има шифра 014, 015 и 017, согласно полето „Вид на обезбедувањето“, се внесува вредноста „0“.

241. *Поле 75: **Општина во која се наоѓа обезбедувањето (KRopObez)***. Ова поле се пополнува со шифри за општината во која се наоѓа обезбедувањето во согласност со шифрарникот „Општини“.

242. Ова поле се пополнува за кредитните партии коишто се целосно или делумно обезбедени со обезбедување според шифрите 006, 007, 008, 009, 010 или 011 од шифрарникот „Вид на обезбедувањето“.

243. При пополнувањето на полето 75 за една кредитна партија може да се пријават повеќе ознаки од шифрарникот „Општини“.

244. *Поле 76: **Жирант и кокредитобарател (KRZirantTip)***. Во ова поле се внесува шифра кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

245. Во полето се внесува шифра согласно шифрарникот „Жирант и кокредитобарател“. Вредноста на ова поле се изразува со една од следниве опции во согласност со шифрарникот:

- Шифра **„Z“ за жирант;**
- Шифра **„K“ за кокредитобарател.**

246. При пополнувањето на полето 76 за една кредитна партија може да се пријават повеќе ознаки од шифрарникот „Жирант и кокредитобарател“.

247. *Поле 77: **Матичен број/ЕМБГ на правното/физичкото лице жирант/кокредитобарател (KRZirantID)***. Во ова поле се внесува вредност кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

248. Во полето се внесува матичен број/ЕМБГ на правното/физичкото лице жирант/кокредитобарател. Доколку нема жирант/кокредитобарател, ова поле не се пополнува.

249. При пополнувањето на полето 77 за една кредитна партија може да се пријават повеќе ознаки од точката 248.

250. *Поле 78: **Даночен број на жирантот/кокредитобарателот (KRZirantDanBr)***. Во ова поле се внесува вредност кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

251. Во полето се внесува даночен број на жирантот/кокредитобарателот. Доколку полето „Матичен број/ЕМБГ на правното/физичкото лице жирант/кокредитобарател“ (KRZirantID) не е пополнето, ова поле не се пополнува.

252. При пополнувањето на полето 78 за една кредитна партија може да се пријават повеќе ознаки од точката 251.

253. *Поле 79: **Назив на жирантот/кокредитобарателот (KRZirantNaziv)***. Во ова поле се внесува називот кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

254. Во полето се внесува називот на жирантот/кокредитобарателот при што за домашни правни субјекти не е потребно да се известува.. Доколку полето „Матичен број/ЕМБГ на правното/физичкото лице жирант/кокредитобарател“ (KRZirantID) не е пополнето, ова поле не се пополнува.

255. При пополнувањето на полето 79 за една кредитна партија може да се пријават повеќе називи од точката 254.

256. *Поле 80: **Име на жирантот/кокредитобарателот (KRZirantIme)***. Во ова поле се внесува името кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

257. Во полето се внесува името на физичкото лице жирантот/кокредитобарателот. Доколку полето „Матичен број/ЕМБГ на правното/физичкото лице жирант/кокредитобарател“ (KRZirantID) не е пополнето, ова поле не се пополнува.

258. При пополнувањето на полето 80 за една кредитна партија може да се пријават повеќе имиња од точката 257.

259. *Поле 81: **Презиме на жирантот/кокредитобарателот (KRZirantPrezime)***. Во ова поле се внесува презимето кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

260. Во полето се внесува презимето на физичко лице жирантот/кокредитобарателот. Доколку полето „Матичен број/ЕМБГ на правното/физичкото лице жирант/кокредитобарател“ (KRZirantID) не е пополнето, ова поле не се пополнува.

261. При пополнувањето на полето 81 за една кредитна партија може да се пријават повеќе ознаки од точката 260.

262. *Поле 82: **Намирување на обврските (KRNamObvrski)***. Во ова поле се внесува шифра кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

263. Во полето се внесува шифра за намирувањето на обврските во месецот за кој се известува, согласно шифрарникот „Намирување на обврските во месецот за кој се известува“, преку избирање од следните шифри:

- Шифра „**KP1**“ – (KP1) доколку отплатите (делумно или целосно) ги врши жирантот;
- Шифра „**KP2**“ – (KP2) доколку отплатите (делумно или целосно) ги врши друго лице врз основа на склучен договор за пристапување кон долг;
- Шифра „**KP1i2**“ – (KP1i2) доколку отплатите (делумно или целосно) ги врши жирантот и друго лице врз основа на склучен договор за пристапување кон долг.

264. Во случај кога отплатите ги врши кокредитобарателот, како и во сите други случаи на намирување на обврските, ова поле не се пополнува. Ознаката во ова поле ќе се ажурира секој месец и ќе се однесува на податоците за намирувањето на обврските во месецот за кој се известува.

265. *Поле 83: **Усогласена девизна позиција на клиентот (KRDevPozUs)***. Во ова поле се внесува шифра кај сите означени позиции коишто претставуваат кредитна изложеност согласно помошната табела 9: „Известување за податоците за Кредитниот регистар по одделни позиции“.

266. Во полето се внесува шифра за усогласена девизна позиција на клиентот, согласно шифрарникот „Усогласена девизна позиција на клиентот“. Вредноста на ова поле се изразува со една од следниве опции во согласност со шифрарникот:

- Шифра „**D1**“ – нето-извозници;
- Шифра „**D2**“ – правни лица кај кои цената на најзастапениот производ зависи од движењата на цената на тој производ на светските берзи;
- Шифра „**D**“ – останати правни лица и физички лица со усогласена девизна позиција;
- Шифра „**N**“ – правни и физички лица со неусогласена девизна позиција.

267. Кога одреден клиент ги исполнува условите за нето-извозник и истовремено цената на неговиот најзастапен производ зависи од движењата на цената на тој производ на светските берзи, банката ја пополнува ознаката „D1“.

268. Ова поле не се пополнува за нерезиденти и за исклучоците за следење на (не)усогласеноста на девизната позиција на клиентот пропишани во регулативата на Народната банка за методологијата за управување со кредитниот ризик.

269. *Поле 84: **Нова кредитна изложеност (KRNKredIzl)***. Ова поле се пополнува за кредитните партии одобрени на физичките лица за кои во согласност со регулативата на Народната банка за макропрудентните инструменти за квалитетот на кредитната побарувачка од физичките лица, банката е должна да ги утврдува показателите ДСТИ, ТДТИ и ЛТВ согласно шифрарникот „Нова кредитна изложеност“. Вредноста на ова поле се изразува со една од следниве опции во согласност со шифрарникот:

- Шифра „**B1**“ – воспоставена нова кредитна изложеност по 1.7.2023 година;
- Шифра „**B2**“ – промена на договорните услови на постојна кредитна изложеност доколку се одобрува дополнителен износ на кредит по 1.7.2023 година и доколку е направено скратување на договорниот рок, при што се зголемила вкупната месечна обврска;
- Шифра „**B3**“ – замена на недвижноста над која е воспоставен залогот по 1.7.2023 година.

270. Доколку истовремено се исполнети условите за внесување на ознаките B1 и B2, банката ја внесува ознаката B2. Доколку истовремено се исполнети условите за внесување на ознаките B2 и B3, банката ја внесува ознаката B2.

271. *Поле 85: **Показател ДСТИ (KRDsti)***. Ова поле се пополнува само за кредитните партии одобрени на физичките лица за кои, во согласност со регулативата на Народната банка за макропрудентните инструменти за квалитетот на кредитната побарувачка од физичките лица, банката е должна да го утврдува показателот ДСТИ, во случаите кога полето „Нова кредитна изложеност“ (KRNKredIzl) е пополнето со ознаките B1 или B2.

272. Показателот се внесува како процент, претставен со едно децимално место.

273. *Поле 86: **Показател ТДТИ (KRTdti)***. Ова поле се пополнува само за кредитните партии одобрени на физичките лица за кои, во согласност со регулативата на Народната банка за макропрудентните инструменти за квалитетот на кредитната побарувачка од физичките лица, банката е должна да го утврдува показателот ТДТИ, во случаите кога полето „Показател ДСТИ“ (KRDsti) е пополнето.

274. Показателот се внесува како децимален број, претставен со едно децимално место.

275. Поле 87: Датум на пресметка на показателите ДСТИ и ТДТИ (KRDatDstiTdti).

Се внесува датумот на пресметка на показателите ДСТИ и ТДТИ прикажани во полињата „Показател ДСТИ“ (KRDsti) и „Показател ТДТИ“ (KRTdti). Ова поле се пополнува само доколку се пополнети полињата „Показател ДСТИ“ (KRDsti) и „Показател ТДТИ“ (KRTdti).

276. Поле 88: Показател ЛТВ (KRLtv). Ова поле се пополнува само за кредитните партии одобрени на физичките лица за кои, во согласност со регулативата на Народната банка за макропрудентните инструменти за квалитетот на кредитната побарувачка од физичките лица, банката е должна да го утврдува показателот ЛТВ, односно за кредитните партии коишто се целосно или делумно обезбедени со обезбедување според шифрите 006, 007, 008, 009, 010 или 011, согласно шифрарникот „Вид на обезбедувањето“. Ова поле се пополнува само доколку е пополнето полето „Нова кредитна изложеност“ (KRNKredIzl).

277. Показателот се внесува како процент, претставен со едно децимално место.

278. Поле 89: Датум на пресметка на показателот ЛТВ (KRDatLtv). Се внесува датумот на пресметката на показателот ЛТВ. Ова поле се пополнува само кога полето „Показател ЛТВ“ (KRLtv) е пополнето.

279. Поле 90: Зелени кредити и проектно финансирање (KRZKPF). Ова поле се пополнува во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за управување со кредитниот ризик. Доколку кредитната партија нема третман на зелен кредит и/или доколку не е одобрена за проектно финансирање, полето не се пополнува. Вредноста на ова поле се изразува со една од следниве опции во согласност со шифрарникот „Зелени кредити и проектно финансирање“:

- Шифра „**ZK**“ – за кредитните партии коишто имаат третман на зелени кредити;
- Шифра „**PF**“ – за кредитните партии одобрени на правни лица и други клиенти, коишто имаат третман на „кредитна изложеност врз основа на финансирање проекти“ или „проектно финансирање“;
- Шифра „**ZKPF**“ – за кредитните партии на правни лица и други клиенти, коишто имаат третман на зелен кредит и на „кредитна изложеност врз основа на финансирање проекти“ или „проектно финансирање“.

280. Поле 91: Датум на првото одобрување станбен кредит или друг кредит на физичко лице обезбеден со недвижност (KRdatPRV). Во ова поле се внесува датумот на договорот врз основа на кој е извршено првото одобрување на изложеноста врз основа на станбениот кредит или друг кредит на физичко лице обезбеден со недвижност во согласност со регулативата на Народната банка за макропрудентните инструменти за квалитетот на кредитната побарувачка од физичките лица, пред каква било промена на договорните услови со која се продолжува рокот на достасување и пред рефинансирање од банката или од друга банка.

281. При продолжување на рокот, вклучително и консолидација на повеќе побарувања во едно побарување доколку се продолжува рокот на достасување, како и при рефинансирање, во ова поле се внесува датумот на првичното одобрување на кредитот. Притоа, доколку се врши консолидација на повеќе изложености во една, се внесува датумот на првото одобрување на кредитот опфатен со консолидацијата којшто бил одобрен најрано.

282. При рефинансирање, се внесува датумот на одобрување на првиот договор кај банката или друга банка. Доколку се направени повеќе од едно рефинансирање или рефинансирања од повеќе банки, се внесува датумот на првото одобрување пред каква било промена на договорните услови со која се продолжува рокот на достасување и пред рефинансирање кај банката или кај другата/другите банки.

283. За станбен кредит или за друг кредит на физичко лице обезбеден со недвижност одобрени пред 1 јули 2023 година, во ова поле се внесува датумот „01.07.2023“.

284. **Поле 92: Ненаплатена кредитна изложеност на физичко лице (KRParKliFL)**. Ова поле се пополнува само за физички лица, резиденти и нерезиденти, во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за управување со кредитниот ризик. Вредноста на ова поле се изразува со една од следниве опции во согласност со шифарникот „Ненаплатена кредитна изложеност на физичко лице“:

- Шифра „**PKIFL**“ – доколку утврдувањето на ненаплатената кредитна изложеност е ниво на поединечна кредитна изложеност;
- Шифра „**KLFL**“ – доколку утврдувањето на ненаплатената кредитна изложеност е ниво на клиент.

285. **Поле 93: Праг на значајност (KRpragZnac)**. Во ова поле се внесува износот на неплатените обврски доколку е надминат прагот на значајност определен во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за управување со кредитниот ризик на датумот на известување. Полето се пополнува со „0“ доколку не е надминат прагот на значајност.

286. **Поле 94: Број на денови откако е надминат прагот на значајност (KRBDpragZnac)**. Се внесува бројот на последователните денови откако е надминат прагот на значајност (исполнување на апсолутната и релативната компонента) утврден во согласност со барањата од регулативата на Народната банка за методологијата за управување со кредитниот ризик на датумот на известување. Ова поле се пополнува за сите кредитни изложености и доколку не е надминат прагот на значајност, се пополнува со „0“.

287. *Поле 95: **Неможност за наплата (KRnemNaplata)***. Ова поле се пополнува за кредитните изложеност за кои банката оценува дали постои неможност за наплата од клиентот во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за управување со кредитниот ризик. Вредноста на ова поле се изразува со следниве опции во согласност со шифрарникот „Неможност за наплата“:

- Шифра „**PKIZ**“ – продажба на кредитна изложеност на клиентот со значителна загуба;
- Шифра „**RKIZP**“ – реструктурирање на кредитната изложеност со значителна промена на договорните услови како резултат на што доаѓа до значително намалување на обврските на клиентот
- Шифра „**SP**“ – во случај кога е поднесен предлог за отворање стечајна постапка, кога над клиентот е отворена стечајна или друга слична постапка;
- Шифра „**AO**“ – банката го активирала обезбедувањето;
- Шифра „**IP**“ – банката утврдила други интерни показатели за оценување на неможноста за наплата од клиентот.

288. При пополнувањето на полето 95 за една кредитна партија може да се пријават повеќе ознаки од шифрарникот „Неможност за наплата“.

289. *Поле 96: **Датум на исклучувањето од категоријата на реструктурирана нефункционална кредитна изложеност (KRdatIRNKI)***. Се внесува датумот кога биле исполнети условите за исклучување на кредитната изложеност од категоријата на реструктурирана нефункционална кредитна изложеност утврден во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за управување со кредитниот ризик.

290. Ова поле се пополнува за сите реструктурирани нефункционални кредитни изложености коишто исполнеле услови за исклучување од нефункционална кредитна изложеност.

291. За реструктурираните нефункционални кредитни изложености на 31 декември 2023 година (затекнати реструктурирани нефункционални кредитни изложености), ова поле се пополнува со последниот датум кога таа изложеност станала нефункционална.

292. *Поле 97: **Реструктурирани нефункционални кредитни изложености (KRRNKI)***. Ова поле се пополнува условно, само доколку полето „Тип на промената“ (KRPrIznTip) има ознака „R“. Вредноста на ова поле се изразува со една или повеќе од следниве опции во согласност со шифрарникот „Реструктурирани нефункционални кредитни изложености“:

- Шифра „**RNKI58.1**“ – кредитна изложеност којашто имала третман на нефункционална кредитна изложеност или би станала нефункционална кредитна изложеност доколку не било извршено реструктурирањето;
- Шифра „**RNKI58.2.1**“ – реструктурирана кредитна изложеност кај која за време на пробниот период е извршено реструктурирање со значителна промена на договорните услови;
- Шифра „**RNKI58.2.2**“ – реструктурирана кредитна изложеност кај која за време на пробниот период е исполнет кој било од показателите за неможност за наплата;
- Шифра „**RNKI58.2.3**“ – реструктурирана кредитна изложеност кај која за време на пробниот период клиентот доцни повеќе од 60 дена;
- Шифра „**RNKI58.3**“ – кредитна изложеност на која се врши реструктурирање со значителна промена на договорните услови;
- Шифра „**RNKI58.3dp**“ – кредитна изложеност на која се врши реструктурирање коешто исполнува некој од другите показатели за неможност за наплата.

293. При пополнувањето на полето 97 за една кредитна партија може да се пријават повеќе ознаки од шифрарникот „Реструктурирани нефункционални кредитни изложености“.

IV. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

294. Ова упатство влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе започне со примена од 1 септември 2026 година.

У. бр. 02-4234/1
6 февруари 2026 година
Скопје

Гувернер,
д-р Трајко Славески, с.р.

ПРИЛОГ 1 ШИФРАРНИЦИ

Шифрарник - Вид на известување

Шифра	Опис
NP	Месечни податоци
NZ	Податоци по неревидираниот годишен финансиски извештај

Шифрарник - Фреквенција на известување

Шифра	Опис
N	Минутно
H	Часовно
D	Дневно
T	Декадно
W	Неделно
M	Месечно
Q	Квартално
S	Полугодишно
A	Годишно
F	Завршна сметка
B	Дневно - работна недела

Шифрарник - Тип на договорната страна

Шифра	Опис
RL	Резидент - правно лице
RI	Резидент - физичко лице
RS	Резидент - самостоен вршител на дејност
NL	Нерезидент - правно лице
NI	Нерезидент - физичко лице
NS	Нерезидент - самостоен вршител на дејност

Шифрарник - Тип на документот за идентификација

Шифра	Опис
LK	Лична карта
PS	Пасош
RF	Регистрација на фирма
DD	Друг документ за идентификација

Шифрарник - Општини

Шифра	Назив на општината
101	Арачиново
102	Берово
103	Битола
104	Богданци
105	Боговиње
106	Босилово
107	Брвеница
108	Валандово
109	Василево
110	Вевчани
111	Велес
112	Виница
114	Врапчиште
115	Гевгелија
116	Гостивар
117	Градско
118	Дебар
119	Дебарца
120	Делчево
121	Демир Капија
122	Демир Хисар
123	Дојран
124	Долнени
126	Желино
128	Зелениково
129	Зрновци
130	Илинден
131	Јегуновце
132	Кавадарци
133	Карбинци
134	Кичево
135	Конче
136	Кочани
137	Кратово
138	Крива Паланка
139	Кривогаштани
140	Крушево
141	Куманово

142	Липково
143	Лозово
144	Маврово и Ростуше
145	Македонски Брод
146	Македонска Каменица
147	Могила
148	Неготино
149	Новаци
150	Ново Село
152	Охрид
153	Петровец
154	Пехчево
155	Пласница
156	Прилеп
157	Пробиштип
158	Радовиш
159	Ранковце
160	Ресен
161	Росоман
162	Старо Нагоричане
163	Свети Николе
164	Сопиште
165	Струга
166	Струмица
167	Студеничани
168	Теарце
169	Тетово
170	Центар Жупа
171	Чашка
172	Чешиново и Облешево
173	Чучер Сандево
174	Штип
175	Аеродром
176	Бутел
177	Гази Баба
178	Горче Петров
179	Карпош
180	Кисела Вода
181	Сарај
182	Центар
183	Чаир
184	Шуто Оризари
185	Град Скопје

Шифрарник - Земји на договорната страна и меѓународни институции

Шифра	Име на земја/меѓународна институција	Ознака
AF	Авганистан	Z
AX	Аландски Острови	Z
AL	Албанија	Z
DZ	Алжир	Z
AS	Американска Самоа	Z
AD	Андора	Z
AO	Ангола	Z
AI	Ангвила	Z
AQ	Антарктик	Z
AG	Антигва и Барбуда	Z
AR	Аргентина	Z
AM	Ерменија	Z
AW	Аруба	Z
AU	Австралија	Z
AT	Австрија	Z
AZ	Азербејџан	Z
BS	Бахами	Z
BH	Бахреин	Z
BD	Бангладеш	Z
BB	Барбадос	Z
BY	Белорусија	Z
BE	Белгија	Z
BZ	Белизе	Z
BJ	Бенин	Z
BM	Бермуди	Z
BT	Бутан	Z
BO	Боливија	Z
BA	Босна и Херцеговина	Z
BW	Боцвана	Z
BV	Островот Буве	Z
BR	Бразил	Z
IO	Британска Територија на Индискиот Океан	Z
BN	Брунеи Дарусалам	Z
BG	Бугарија	Z
BF	Буркина Фасо	Z

BI	Бурунди	Z
KH	Камбоџа	Z
CM	Камерун	Z
CA	Канада	Z
CV	Зеленортски Острови	Z
KY	Кајмански Острови	Z
CF	Централноафриканска Република	Z
TD	Чад	Z
CL	Чиле	Z
CN	Кина	Z
CX	Божикен Остров	Z
CC	Кокосови (Келинг) Острови	Z
CO	Колумбија	Z
KM	Коморос	Z
CG	Конго	Z
CD	Демократска Република Конго	Z
CK	Кукови Острови	Z
CR	Костарика	Z
CI	Брегот на Слоновата Коска	Z
HR	Хрватска	Z
CU	Куба	Z
CY	Кипар	Z
CZ	Чешка	Z
DK	Данска	Z
DJ	Џибути	Z
DM	Доминика	Z
DO	Доминиканска Република	Z
EC	Еквадор	Z
EG	Египет	Z
SV	Ел Салвадор	Z
GQ	Екваторијална Гвинеја	Z
ER	Еритреја	Z
EE	Естонија	Z
ET	Етиопија	Z
FK	Фолкландски Острови (Малвини)	Z
FO	Фарски Острови	Z
FJ	Фиџи	Z
FI	Финска	Z
FR	Франција	Z
GF	Француска Гвајана	Z
PF	Француска Полинезија	Z

TF	Француски Јужни Територии	Z
GA	Габон	Z
GM	Гамбија	Z
GE	Грузија	Z
DE	Германија	Z
GH	Гана	Z
GI	Гибралтар	Z
GR	Грција	Z
GL	Гренланд	Z
GD	Гренада	Z
GP	Гваделупе	Z
GU	Гуам	Z
GT	Гватемала	Z
GG	Гернси	Z
GN	Гвинеја	Z
GW	Гвинеја - Бисао	Z
GY	Гијана	Z
HT	Хаити	Z
HM	Островите Херд и Мекдоналд	Z
VA	Света Столица (Ватикан град држава)	Z
HN	Хондурас	Z
HK	Хонгконг	Z
HU	Унгарија	Z
IS	Исланд	Z
IN	Индија	Z
ID	Индонезија	Z
IR	Исламска Република Иран	Z
IQ	Ирак	Z
IE	Ирска	Z
IM	Островот Мен (Човечки Остров)	Z
IL	Израел	Z
IT	Италија	Z
JM	Јамајка	Z
JP	Јапонија	Z
JE	Џерси	Z
JO	Јордан	Z
KZ	Казахстан	Z
KE	Кенија	Z
KI	Кирибати	Z
KP	Демократска Народна Република Кореја	Z
KR	Република Кореја	Z

KW	Кувајт	Z
KG	Киргистан	Z
LA	Народна Демократска Република Лаос	Z
LV	Латвија	Z
LB	Либан	Z
LS	Лесото	Z
LR	Либерија	Z
LY	Либија	Z
LI	Лихтенштајн	Z
LT	Литванија	Z
LU	Луксембург	Z
MO	Макао	Z
MK	Северна Македонија	Z
MG	Мадагаскар	Z
MW	Малави	Z
MY	Малезија	Z
MV	Малдиви	Z
ML	Мали	Z
MT	Малта	Z
MH	Маршалски Острови	Z
MQ	Мартиник	Z
MR	Мавританија	Z
MU	Маврициус	Z
YT	Мајоти	Z
MX	Мексико	Z
FM	Федерални Држави на Микронезија	Z
MD	Молдавија	Z
MC	Монако	Z
MN	Монголија	Z
ME	Црна Гора	Z
MS	Монсерат	Z
MA	Мароко	Z
MZ	Мозамбик	Z
MM	Мјанмар	Z
NA	Намибија	Z
NR	Науру	Z
NP	Непал	Z
NL	Холандија	Z
CW	Куракао	Z
NC	Нова Каледонија	Z
NZ	Нов Зеланд	Z

NI	Никарагва	Z
NE	Нигер	Z
NG	Нигерија	Z
NU	Ниуе	Z
NF	Островот Норфолк	Z
MP	Северни Маријански Острови	Z
NO	Норвешка	Z
OM	Оман	Z
PK	Пакистан	Z
PW	Палау	Z
PS	Држава Палестина	Z
PA	Панама	Z
PG	Папуа Нова Гвинеја	Z
PY	Парагвај	Z
PE	Перу	Z
PH	Филипини	Z
PN	Питкаирн	Z
PL	Полска	Z
PT	Португалија	Z
PR	Порто Рико	Z
QA	Катар	Z
RE	Реунион	Z
RO	Романија	Z
RU	Руска Федерација	Z
RW	Руанда	Z
BL	Сент Бартоломеј	Z
SH	Сент Елена	Z
KN	Сент Китс и Невис	Z
LC	Сент Лучија	Z
MF	Сент Мартин	Z
PM	Сент Пјер и Микелон	Z
VC	Сент Винсент и Гренадини	Z
WS	Самоа	Z
SM	Сан Марино	Z
ST	Сао Томе и Принчипе	Z
SA	Саудиска Арабија	Z
SN	Сенегал	Z
RS	Србија	Z
SC	Сејшели	Z
SL	Сиера Леоне	Z
SG	Сингапур	Z

SK	Словачка	Z
SI	Словенија	Z
SB	Соломонски Острови	Z
SO	Сомалија	Z
ZA	Јужна Африка	Z
GS	Јужна Џорџија и Јужни Сендвички Острови	Z
ES	Шпанија	Z
LK	Шри Ланка	Z
SD	Судан	Z
SR	Суринам	Z
SJ	Свалбард и Јан Мајен	Z
SZ	Есватини	Z
SE	Шведска	Z
CH	Швајцарија	Z
SY	Сириска Арапска Република	Z
TW	Кинеска Провинција Тајван	Z
TJ	Таџикистан	Z
TZ	Обединета Република Танзанија	Z
TH	Тајланд	Z
TL	Тимор - Лесте	Z
TG	Того	Z
TK	Токелау	Z
TO	Тонга	Z
TT	Тринидад и Тобаго	Z
TN	Тунис	Z
TR	Турција	Z
TM	Туркменистан	Z
TC	Островите Туркс и Каикос	Z
TV	Тувалу	Z
UG	Уганда	Z
UA	Украина	Z
AE	Обединети Арапски Емирати	Z
GB	Обединето Кралство	Z
US	Соединети Американски Држави	Z
UM	Мали Оддалечени Острови, САД	Z
UY	Уругвај	Z
UZ	Узбекистан	Z
VU	Вануату	Z
VE	Боливарска Република Венецуела	Z
VN	Виетнам	Z
VG	Британски Девствени Острови	Z

VI	Девствени Острови на САД	Z
WF	Волис и Футуна	Z
EH	Западна Сахара	Z
YE	Јемен	Z
ZM	Замбија	Z
ZW	Зимбабве	Z
SX	Сент Мартин	Z
BQ	Бонер, Сент Евстатиј и Саба	Z
SS	Јужен Судан	Z
XK	Косово	Z
1C	Меѓународен монетарен фонд	M
1D	Светска трговска организација	M
1E	Меѓународна банка за обнова и развој	M
1F	Меѓународна асоцијација за развој	M
1H	Организација на ОН за образование, наука и култура	M
1J	Организација за храна и земјоделство	M
1K	Светска здравствена организација	M
1L	Меѓународен фонд за развој на земјоделството	M
1M	Меѓународна финансиска корпорација	M
1N	Мултилатерална агенција за гарантирање на инвестициите	M
1O	Детски фонд на ОН	M
1P	Висок комесаријат на ОН за бегалци	M
1Q	Агенција за врски и прашања за Палестина на ОН	M
1R	Меѓународна агенција за атомска енергија	M
1S	Меѓународна организација на трудот	M
1T	Меѓународна унија за телекомуникации	M
1U	Останати организации на ОН, невклучени на друго место	M
1U1	Економска комисија на Обединетите нации за Европа	M
4B	Европски монетарен систем	M
4C	Европска инвестициска банка	M
4D	Европска комисија	M
4E	Европски фонд за развој	M
4F	Европска централна банка	M
4G	Европски инвестициски фонд	M
4H	Европска унија за јаглен и челик	M
4I	Заеднички меѓусоседски инвестициски иницијативи	M
4J1	Европски парламент	M
4J2	Совет на Европската Унија	M
4J3	Европски суд на правдата	M
4J4	Европски суд на ревизори	M
4J5	Европски совет	M

4J6	Економски и социјален совет	М
4J7	Комитет на регионите	М
4J8	Други тела, меѓуинституционални служби и агенции на Европската унија	М
4S	Европски механизам за стабилност	М
4T1	Европски банкарски орган	М
4T2	Европски орган за хартии од вредност и пазари	М
4T3	Европски орган за осигурување и професионални пензии	М
4V	Иницијатива за еврамедитерански инвестиции и партнерства	М
5 F	Европска банка за реконструкција и развој	М
5B	Банка за меѓународни порамнувања	М
5C	Интерамериканска банка за развој	М
5D	Африканска банка за развој	М
5E	Азиска банка за развој	М
5G	Интерамериканска инвестициска корпорација	М
5H	Нордиска инвестициска банка	М
5I	Централна банка на Источни Кариби	М
5J	Меѓународна банка за економска соработка	М
5K	Меѓународна инвестициска банка	М
5L	Карипска банка за развој	М
5M	Арапски монетарен фонд	М
5N	Арапска банка за економски развој на Африка	М
5P	Банка за развој на централноафриканските земји	М
5Q	Африкански фонд за развој	М
5R	Азиски фонд за развој	М
5S	Специјален унифициран фонд за развој	М
5T	Централноамериканска банка за економска интеграција	М
5U	Андеанска развојна корпорација	М
5W	Централна банка на државите од Централна Африка	М
5Z	Останати меѓународни финансиски организации не вклучени на друго место	М
5Z7	Европска заедница за слободна трговија	М
5O	Централна банка на државите од Западна Африка	М
6A8	Фонд за меѓународен развој при ОПЕК	М
6B	Северноатланска алијанса за соработка	М
6B1	Организација за поддршка и набавки на НАТО	М
6C	Совет на Европа	М
6D	Меѓународен комитет на Црвениот крст	М
6E	Европска вселенска агенција	М
6F	Европска канцеларија за патенти	М
6G	Европска организација за безбедност во контролата на летање	М
6H	Европска телекомуникациска и сателитска организација	М

6I	Европска молекуларнобиолошка лабораторија	M
6J	Меѓународна телекомуникациска и сателитска организација	M
6K	Европска радиотелевизиска унија	M
6L	Европска организација за употребата на метеоролошки сателити	M
6M	Европска јужна опсерваторија	M
6N	Европски центар за среднорочна временска прогноза	M
6O	Организација за економска соработка и развој	M
6P	Европска организација за нуклеарни истражувања	M
6Q	Меѓународна организација за миграции	M
6Z	Други меѓународни организации (нефинансиски институции)	M
7A	Економска и монетарна заедница на Западна Африка	M
7B	Исламска банка за развој	M
7C	Евроазиска банка за развој	M
7E	Банка за развој при Советот на Европа	M
7F	Меѓународна унија на кредитни и инвестициони осигурителни компании	M
-Z	Неидентификувано	Z

Шифрарник - Сектор

Шифра	Институционални сектори
	C.1 Домашна (вкупна) економија
11001	C.11001 Јавни нефинансиски друштва
11002	C.11002 Домашни приватни нефинансиски друштва
11003	C.11003 Нефинансиски друштва контролирани од странство
121	C.121 Централна банка
122	C.122 Друштва кои прибираат депозити освен централната банка
12201	C.12201 Јавни друштва кои прибираат депозити освен централна банка
12202	C.12202 Домашни приватни друштва кои прибираат депозити освен централна банка
12203	C.12203 Друштва кои прибираат депозити освен централна банка контролирани од странство
123	C.123 Фондови на пазарот на пари
12301	C.12301 Јавни фондови на пазарот на пари
12302	C.12302 Домашни приватни фондови на пазарот на пари
12303	C.12303 Фондови на пазарот на пари контролирани од странство
124	C.124 Инвестициски фондови на непаричниот пазар
12401	C.12401 Јавни инвестициски фондови на непаричниот пазар
12402	C.12402 Домашни приватни инвестициски фондови на непаричниот пазар
12403	C.12403 Инвестициски фондови на непаричниот пазар контролирани од странство
125	C.125 Други финансиски посредници освен осигурителни друштва и пензиски фондови
12501	C.12501 Други јавни финансиски посредници освен осигурителни друштва и пензиски фондови

12502	C.12502 Други домашни приватни финансиски посредници освен осигурителни друштва и пензиски фондови
12503	C.12503 Други финансиски посредници освен осигурителни друштва и пензиски фондови контролирани од странство
125K	C.125 КИБС – Клириншки интербанкарски системи АД Скопје (КИБС)
126	C.126 Помошни финансиски институции
12601	C.12601 Јавни помошни финансиски институции
12602	C.12602 Домашни приватни помошни финансиски институции
12603	C.12603 Помошни финансиски институции контролирани од странство
127	C.127 Затворени финансиски институции и позајмувачи на пари
12701	C.12701 Јавни затворени финансиски институции и позајмувачи на пари
12702	C.12702 Домашни приватни затворени финансиски институции и позајмувачи на пари
12703	C.12703 Затворени финансиски институции и позајмувачи на пари контролирани од странство
128	C.128 Осигурителни друштва
12801	C.12801 Јавни осигурителни друштва
12802	C.12802 Домашни приватни осигурителни друштва
12803	C.12803 Осигурителни друштва контролирани од странство
129	C.129 Пензиски фондови
12901	C.12901 Јавни пензиски фондови
12902	C.12902 Домашни приватни пензиски фондови
12903	C.12903 Пензиски фондови контролирани од странство
1311	C.1311 Централна влада
1313	C.1313 Локална самоуправа
1314	C.1314 Фондови за социјално осигурување
14	C.14 Домаќинства (физички лица без самостојни вршители на дејност)
141	C.141 Домаќинства - самостојни вршители на дејност
15	C.15 Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата
	C.2 Странство
21	C.21 Нефинансиски друштва
21001	C.21001 Јавни нефинансиски друштва
21002	C.21002 Приватни нефинансиски друштва
221	C.221 Централна банка
222	C.222 Друштва кои прибираат депозити освен централна банка
22201	C.22201 Јавни друштва кои прибираат депозити освен централна банка
22202	C.22202 Приватни друштва кои прибираат депозити освен централна банка
223	C.223 Фондови на пазарот на пари
22301	C.22301 Јавни фондови на пазарот на пари
22302	C.22302 Приватни фондови на пазарот на пари
224	C.224 Инвестициски фондови на непаричниот пазар
22401	C.22401 Јавни инвестициски фондови на непаричниот пазар
22402	C.22402 Приватни инвестициски фондови на непаричниот пазар

225	C.225 Други финансиски посредници освен осигурителни друштва и пензиски фондови
22501	C.22501 Други јавни финансиски посредници освен осигурителни друштва и пензиски фондови
22502	C.22502 Други приватни финансиски посредници освен осигурителни друштва и пензиски фондови
226	C.226 Помошни финансиски институции
22601	C.22601 Јавни помошни финансиски институции
22602	C.22602 Приватни помошни финансиски институции
227	C.227 Затворени финансиски институции и позајмувачи на пари
22701	C.22701 Јавни затворени финансиски институции и позајмувачи на пари
22702	C.22702 Приватни затворени финансиски институции и позајмувачи на пари
228	C.228 Осигурителни друштва
22801	C.22801 Јавни осигурителни друштва
22802	C.22802 Приватни осигурителни друштва
229	C.229 Пензиски фондови
22901	C.22901 Јавни пензиски фондови
22902	C.22902 Приватни пензиски фондови
23	C.23 Држава
2311	C.2311 Централна влада
2313	C.2313 Локална самоуправа
2314	C.2314 Фондови за социјално осигурување
24	C.24 Домаќинства (физички лица без самостојни вршители на дејност)
241	C.241 Домаќинства - самостојни вршители на дејност
25	C.25 Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата
26	C.26 Меѓународни финансиски институции

Шифрарник - Дејности

Шифра	Дејност
01.110	Одгледување жита, освен ориз, мешункасти растенија и маслодајни семиња
01.120	Одгледување ориз
01.130	Одгледување зеленчук, дињи и лубеници, коренест и трупчест зеленчук
01.140	Одгледување шеќерна трска
01.150	Одгледување тутун
01.160	Одгледување растенија за производство на растителни влакна
01.190	Одгледување други едногодишни насади и посеви
01.210	Одгледување грозје
01.220	Одгледување тропско и суптропско овошје
01.230	Одгледување агруми

01.240	Одгледување јаболчесто и коскесто овошје
01.250	Одгледување јагодесто, јатчесто и друго овошје
01.260	Одгледување маслодајни плодови
01.270	Одгледување растенија за производство на пијалаци
01.280	Одгледување зачински, ароматични и лековити растенија и растенија за употреба во фармацијата
01.290	Одгледување други повеќегодишни посеви
01.300	Одгледување саден материјал
01.410	Одгледување молзни крави
01.420	Одгледување други говеда и биволи
01.430	Одгледување коњи и останати сродни животни
01.440	Одгледување камили и останати сродни животни
01.450	Одгледување овци и кози
01.460	Одгледување свињи
01.470	Одгледување живина
01.480	Одгледување други животни
01.500	Мешовито земјоделство
01.610	Помошни дејности за одгледување посеви
01.620	Помошни дејности за одгледување животни
01.630	Дејности што се извршуваат по прибирање на посевите и доработка на семето за семенски материјал
01.700	Лов, траперство и услужни дејности поврзани со нив
02.100	Одгледување шуми и други дејности поврзани со шумарството
02.200	Сечење дрва
02.300	Собирање шумски плодови и производи, освен дрва
02.400	Помошни услуги во шумарството
03.110	Морски риболов
03.120	Слатководен риболов
03.210	Морска аквакултура
03.220	Слатководна аквакултура
03.300	Помошни дејности во риболовот и аквакултурата
05.100	Вадење камен јаглен
05.200	Вадење лигнит
06.100	Вадење сурова нафта
06.200	Вадење природен гас
07.100	Вадење руди на железо
07.210	Вадење руди на уран и ториум
07.290	Вадење други руди на обоени метали
08.110	Вадење декоративен камен, варовник, гипс, шкрилци и други камења
08.120	Вадење чакал, песок, глина и каолин

08.910	Вадење хемиски минерали и минерални ѓубрива
08.920	Вадење тресет
08.930	Вадење сол
08.990	Друго рударство и вадење камен, н.д.м.
09.100	Помошни дејности за вадење сурова нафта и природен гас
09.900	Помошни дејности за друго рударство и вадење камен
10.110	Преработка и конзервирање месо, освен месо од живина
10.120	Преработка и конзервирање месо од живина
10.130	Производство на месо и производи од месо од живина
10.200	Преработка и конзервирање риба, ракови и мекотели
10.310	Преработка и конзервирање компири
10.320	Производство на сокови од овошје и зеленчук
10.390	Друга преработка и конзервирање овошје и зеленчук
10.410	Производство на масла и масти
10.420	Производство на маргарин и слични масти за јадење
10.510	Производство на млечни производи
10.520	Производство на сладолед и други производи од мраз за јадење
10.610	Производство на мелнички производи
10.620	Производство на скроб и производи од скроб
10.710	Производство на леб; производство на свежи печива и слатки
10.720	Производство на двопек, бисквити, производство на трајни печива и слатки
10.730	Производство на тестенини
10.810	Производство на шеќер
10.820	Производство на какао, чоколади и кондиторски производи
10.830	Преработка на чај и кафе
10.840	Производство на зачини и други додатоци
10.850	Производство на готови јадења и оброци
10.860	Производство на хомогенизирани прехранбени препарати и диететска храна
10.890	Производство на други прехранбени производи, н.д.м.
10.910	Производство на готова храна за домашни животни
10.920	Производство на готова храна за домашни миленици
11.010	Дестилација, прочистување и мешање алкохолни пијалаци
11.020	Производство на вино од грозје
11.030	Производство на јаболковина и други ферментирани овошни пијалаци
11.040	Производство на други недестилирани ферментирани пијалаци
11.050	Производство на пиво
11.060	Производство на слад
11.070	Производство на освежителни/безалкохолни пијалаци и вода во шишиња

12.000	Производство на тутунски производи
13.100	Подготовка и предење текстилни влакна
13.200	Ткаење текстил
13.300	Довршување текстил
13.910	Производство на плетени и хеклани ткаенини
13.920	Производство на текстилни производи за домаќинство и готови производи за домаќинство
13.930	Производство на теписи и килими
13.940	Производство на јажиња, конопии, плетенки и мрежи
13.950	Производство на неткаен текстил и неткаени производи
13.960	Производство на друг технички и индустриски текстил
13.990	Производство на друг текстил, н.д.м.
14.100	Производство на плетена и хеклана облека
14.210	Производство на горна облека
14.220	Производство на долна облека
14.230	Производство на работна облека
14.240	Производство на кожена облека и производи од крзно
14.290	Производство на друга облека и додатоци, н.д.м.
15.110	Штавење, доработка, боење кожа и крзно
15.120	Производство на патни и рачни торби, седларски и сарачки производи од секаков материјал
15.200	Производство на обувки
16.110	Пилење и стружење дрво
16.120	Обработка и доработка на дрво
16.210	Производство на фурнир и други плочи од дрво
16.220	Производство на составени паркетни плочи
16.230	Производство на друга градежна столарија и елементи
16.240	Производство на дрвена амбалажа
16.250	Производство на дрвени врати и прозорци
16.260	Производство на цврсти горива од растителна биомаса
16.270	Доработка на производи од дрво
16.280	Производство на останати производи од дрво и плута, слама и плетачки материјал
17.110	Производство на целулоза (пулпа)
17.120	Производство на хартија и картон
17.210	Производство на брановидна хартија и картон и амбалажа од хартија и картон
17.220	Производство на предмети за санитарни и тоалетни потреби за домаќинствата
17.230	Производство на канцелариски материјал од хартија
17.240	Производство на сидни тапети
17.250	Производство на други предмети од хартија и картон

18.110	Печатење весници
18.120	Друго печатење
18.130	Услуги за подготовка на печатење и објавување
18.140	Книговезничарски и сродни услуги
18.200	Репродукција на снимени медиуми
19.100	Производство на производи од печка за коксирање
19.200	Производство на рафинирани нафтени производи и производи од фосилни горива
20.110	Производство на индустриски гас
20.120	Производство на бои и пигменти
20.130	Производство на други основни неоргански хемикалии
20.140	Производство на други основни органски хемикалии
20.150	Производство на вештачки ѓубрива и азотни соединенија
20.160	Производство на пластични маси во примарни облици
20.170	Производство на синтетички каучук во примарни облици
20.200	Производство на пестициди, средства за дезинфекција и други агрохемиски производи
20.300	Производство на бои, лакови и слични премази, печатарско мастило и китови
20.410	Производство на сапуни и детергенти, препарати за чистење и полирање
20.420	Производство на парфеми и тоалетни препарати
20.510	Производство на течни биогорива
20.590	Производство на други хемиски производи, н.д.м.
20.600	Производство на вештачки влакна
21.100	Производство на основни фармацевтски производи
21.200	Производство на фармацевтски препарати
22.110	Производство, протектирање и обновување надворешни гуми и производство на внатрешни гуми
22.120	Производство на други производи од гума
22.210	Производство на плочи, листови, цевки и профили од пластични маси
22.220	Производство на амбалажа од пластични маси
22.230	Производство на врати и прозорци од пластични маси
22.240	Производство на производи од пластични маси за градежништво
22.250	Обработка и доработка на производи од пластични маси
22.260	Производство на други производи од пластични маси
23.110	Производство на рамно стакло
23.120	Обликување и обработка на рамно стакло
23.130	Производство на шупливо стакло
23.140	Производство на стаклени влакна

23.150	Производство и обработка на друго стакло, вклучувајќи и техничка стаклена стока
23.200	Производство на огноотпорни производи
23.310	Производство на керамички плочки и подни плочи
23.320	Производство на цигли, ќерамиди и производи од печена глина за градежништвото
23.410	Производство на керамички предмети за домаќинствата и керамички украсни предмети
23.420	Производство на керамички санитарни уреди
23.430	Производство на керамички изолатори и прибор за изолација
23.440	Производство на други технички производи од керамика
23.450	Производство на други керамички производи
23.510	Производство на цемент
23.520	Производство на вар и гипс
23.610	Производство на производи од бетон за градежни цели
23.620	Производство на производи од гипс за градежни цели
23.630	Производство на готова бетонска смеса
23.640	Производство на малтер
23.650	Производство на влакнест цемент
23.660	Производство на други производи од бетон, цемент и гипс
23.700	Сечење, обликување и доработка на камен
23.910	Производство на абразивни производи
23.990	Производство на други неметални минерални производи, н.д.м.
24.100	Производство на сурово железо, челик и феролегури
24.200	Производство на цевки, шупливи профили и слични производи од челик
24.310	Ладно влечење прачки
24.320	Ладно валање тесни ленти
24.330	Ладно обликување или свиткување
24.340	Ладно извлекување жица
24.410	Производство на благородни метали
24.420	Производство на алуминиум
24.430	Производство на олово, цинк и калај
24.440	Производство на бакар
24.450	Производство на други обоени метали
24.460	Преработка на нуклеарно гориво
24.510	Леене железо
24.520	Леене челик
24.530	Леене лесни метали
24.540	Леене други обоени метали
25.110	Производство на метални конструкции и делови на конструкции
25.120	Производство на врати и прозорци од метал

25.210	Производство на радијатори, парни котли и котли за централно греење
25.220	Производство на други цистерни, резервоари и садови од метал
25.300	Производство на оружје и муниција
25.400	Ковање и обликување метал и металургија на прав
25.510	Пресвлекување метали
25.520	Топлинска обработка на метали
25.530	Машинска обработка на метали
25.610	Производство на кујнски прибор и сечила
25.620	Производство на брави и шарки
25.630	Производство на алати
25.910	Производство на челични буриња и слични садови
25.920	Производство на амбалажа за пакување од лесни метали
25.930	Производство на жичени производи, синџири и пружини
25.940	Производство на сврзувачки елементи и завртни машински производи
25.990	Производство на други фабрикувани метални производи, н.д.м.
26.110	Производство на електронски составни делови (компоненти)
26.120	Производство на полни електронски плочи
26.200	Производство на компјутери и периферна опрема
26.300	Производство на опрема за комуникација
26.400	Производство на електроника за широка потрошувачка
26.510	Производство на инструменти и апарати за мерење, испитување и навигација
26.520	Производство на часовници и рачни часовници
26.600	Производство на опрема за зрачење, електромедицинска и електротерапевтска опрема
26.700	Производство на оптички инструменти, магнетни и оптички медиуми и фотографска опрема
27.110	Производство на електромотори, генератори и трансформатори
27.120	Производство на апарати за дистрибуција и контрола на електричната енергија
27.200	Производство на батерии и акумулатори
27.310	Производство на кабли од оптички влакна
27.320	Производство на други електронски и електрични жици и кабли
27.330	Производство на електроинсталациски материјал
27.400	Производство на опрема за осветлување
27.510	Производство на електрични апарати за домаќинството
27.520	Производство на неелектрични апарати за домаќинството
27.900	Производство на друга електрична опрема
28.110	Производство на мотори и турбини, освен мотори за авиони и моторни возила

28.120	Производство на хидраулични погонски уреди (хидраулична опрема)
28.130	Производство на други пумпи и компресори
28.140	Производство на други славини и вентили
28.150	Производство на лежишта, преносници, како и преносни и погонски елементи
28.210	Производство на печки, горилници и опрема за греење на домаќинствата
28.220	Производство на уреди за кревање и пренесување
28.230	Производство на канцелариски машини и опрема, освен производство на компјутери и периферна опрема
28.240	Производство на механизирани рачни алати
28.250	Производство на опрема за климатизација која не е за примена во домаќинството
28.290	Производство на други машини за општа намена, н.д.м.
28.300	Производство на машини за земјоделството и шумарството
28.410	Производство на машини за обликување метали и алатни машини за обработка на метал
28.420	Производство на други алатни машини
28.910	Производство на машини за металургијата
28.920	Производство на машини за рударство, вадење камен и градежништво
28.930	Производство на машини за индустријата за храна, пијалаци и тутун
28.940	Производство на машини за индустријата за текстил, облека и кожа
28.950	Производство на машини за индустријата за хартија и картон
28.960	Производство на машини за обработка на пластика и гума
28.970	Производство на машини за адитивно производство
28.990	Производство на други машини за посебни намени, н.д.м.
29.100	Производство на моторни возила
29.200	Производство на каросерии за моторни возила; производство на приколки и полуприколки
29.310	Производство на електрична и електронска опрема за моторни возила
29.320	Производство на други делови и дополнителен прибор за моторни возила
30.110	Изградба на цивилни бродови и пловни објекти
30.120	Изградба на чамци за рекреација и спортски чамци
30.130	Изградба на воени бродови и пловни објекти
30.200	Производство на железнички локомотиви и шински возила
30.310	Производство на цивилни воздухопловни и вселенски летала и сродна машинерија

30.320	Производство на воени воздухопловни и вселенски летала и сродна машинерија
30.400	Производство на воени борбени возила
30.910	Производство на мотоцикли
30.920	Производство на велосипеди и инвалидски колички
30.990	Производство на други превозни средства, н.д.м.
31.000	Производство на мебел
32.110	Производство на монети
32.120	Производство на накит и слични производи
32.130	Производство на бижутерија и слични производи
32.200	Производство на музички инструменти
32.300	Производство на спортска опрема
32.400	Производство на игри и играчки
32.500	Производство на медицински и стоматолошки инструменти и средства
32.910	Производство на метли и четки
32.990	Останато производство, н.д.м.
33.110	Поправка и одржување фабрикувани производи од метал
33.120	Поправка и одржување машини
33.130	Поправка и одржување електронска и оптичка опрема
33.140	Поправка и одржување електрична опрема
33.150	Поправка и одржување цивилни бродови и чамци
33.160	Поправка и одржување цивилни авиони и вселенски летала
33.170	Поправка и одржување други цивилни превозни средства
33.180	Поправка и одржување воени борбени возила, бродови, чамци, авиони и вселенски летала
33.190	Поправка и одржување останата опрема
33.200	Инсталирање индустриски машини и опрема
35.110	Производство на електрична енергија од необновливи извори
35.120	Производство на електрична енергија од обновливи извори
35.130	Пренос на електрична енергија
35.140	Дистрибуција на електрична енергија
35.150	Трговија со електрична енергија
35.160	Складирање електрична енергија
35.210	Производство на гас
35.220	Дистрибуција на гасовити горива преку дистрибутивните системи
35.230	Трговија на гас преку дистрибутивните системи
35.240	Складирање гас како дел од услугите за снабдување преку мрежа
35.300	Снабдување со пареа и климатизација
35.400	Дејности на брокери и застапници за електрична енергија и гас
36.000	Собирање, обработка и снабдување со вода

37.000	Отстранување отпадни води
38.110	Собирање безопасен отпад
38.120	Собирање опасен отпад
38.210	Обновување материјали од отпадот
38.220	Обновување енергија од отпадот
38.230	Друго обновување на отпадот
38.310	Согорување отпад без обновување енергија
38.320	Отстранување или трајно складирање на отпадот
38.330	Друго отстранување отпад
39.000	Дејности за санација и останати услуги за управување со отпад
41.000	Изградба на станбени и нестанбени згради
42.110	Изградба на патишта и автопати
42.120	Изградба на железници и подземни железници
42.130	Изградба на мостови и тунели
42.210	Изградба на комунални објекти за течности
42.220	Изградба на електрични водови и телекомуникациски линии
42.910	Изградба на хидроградежни објекти
42.990	Изградба на други објекти од нискоградба, н.д.м.
43.110	Уривање
43.120	Подготвителни работи на градилиште
43.130	Пробно дупчење и сондирање
43.210	Електроинсталатерски работи
43.220	Поставување водоводни и канализациски инсталации и инсталации за греење и клима-уреди
43.230	Работи за поставување изолација
43.240	Други градежни инсталатерски работи
43.310	Малтерисување
43.320	Поставување столарија
43.330	Поставување подни и ѕидни облоги
43.340	Бојадисување (молерисување) и застаклување
43.350	Други завршни градежни работи
43.410	Покривни работи
43.420	Други специјализирани градежни работи во изградба на објекти од високоградба
43.500	Специјализирани градежни работи во нискоградба
43.600	Дејности за посредување при обезбедување специјализирани градежни услуги
43.910	Сидарски работи
43.990	Други специјализирани градежни работи, н.д.м.
46.110	Посредување во трговијата на големо со земјоделски сировини, живи животни, текстилни сировини и полупроизводи

46.120	Посредување во трговијата на големо со горива, руди, метали и индустриски хемикалии
46.130	Посредување во трговија на големо со дрво и градежни материјали
46.140	Посредување во трговијата на големо со машини, индустриска опрема, бродови и авиони
46.150	Посредување во трговијата на големо со мебел, производи за домаќинството и железарија
46.160	Посредување во трговијата на големо со текстил, облека, крзно, обувки и производи од кожа
46.170	Посредување во трговијата на големо со храна, пијалаци и тутун
46.180	Посредување во трговијата на големо со останати посебни производи
46.190	Посредување во неспецијализирана трговија на големо
46.210	Трговија на големо со жита, суров тутун, семе и добиточна храна
46.220	Трговија на големо со цвеќе и садници
46.230	Трговија на големо со живи животни
46.240	Трговија на големо со сурова, недовршена и довршена кожа
46.310	Трговија на големо со овошје и зеленчук
46.320	Трговија на големо со месо, производи од месо, риба и производи од риба
46.330	Трговија на големо со млечни производи, јајца и масла и масти за јадење
46.340	Трговија на големо со пијалаци
46.350	Трговија на големо со производи од тутун
46.360	Трговија на големо со шеќер, чоколада и слатки од шеќер
46.370	Трговија на големо со кафе, чај, какао и зачини
46.380	Трговија на големо со друга храна
46.390	Неспецијализирана трговија на големо со храна, пијалаци и тутун
46.410	Трговија на големо со текстил
46.420	Трговија на големо со облека и обувки
46.430	Трговија на големо со електрични апарати за домаќинствата
46.440	Трговија на големо со порцелан, стакларија и средства за чистење
46.450	Трговија на големо со парфимериски и козметички препарати
46.460	Трговија на големо со фармацевтски и медицински производи
46.470	Трговија на големо со мебел за домаќинства, канцеларии и продавници, теписи и опрема за осветлување
46.480	Трговија на големо со рачни часовници и накит
46.490	Трговија на големо со друга стока за домаќинствата
46.500	Трговија на големо со информатичка и комуникациска опрема
46.610	Трговија на големо со земјоделски машини, опрема и прибор
46.620	Трговија на големо со алатни машини
46.630	Трговија на големо со машини за рударството и градежништвото

46.640	Трговија на големо со други машини и опрема
46.710	Трговија на големо со моторни возила
46.720	Трговија на големо со делови и прибор за моторни возила
46.730	Трговија на големо со мотоцикли и делови и прибор за мотоцикли
46.810	Трговија на големо со цврсти, течни и гасовити горива и слични производи
46.820	Трговија на големо со метали и метални руди
46.830	Трговија на големо со дрва, градежен материјал и санитарна опрема
46.840	Трговија на големо со метална стока, цевки, уреди и опрема за водовод и централно греење
46.850	Трговија на големо со хемиски производи
46.860	Трговија на големо со останати полупроизводи
46.870	Трговија на големо со отпадоци и остатоци
46.890	Друга специјализирана трговија на големо, н.д.м.
46.900	Неспецијализирана трговија на големо
47.110	Неспецијализирана трговија на мало претежно со храна, пијалаци и тутун
47.120	Друга неспецијализирана трговија на мало
47.210	Трговија на мало со овошје и зеленчук
47.220	Трговија на мало со месо и производи од месо
47.230	Трговија на мало со риби, ракови и мекотели
47.240	Трговија на мало со леб, печива, колачи и слатки
47.250	Трговија на мало со пијалаци
47.260	Трговија на мало со производи од тутун
47.270	Трговија на мало со други прехранбени производи
47.300	Трговија на мало со моторни горива и мазива
47.400	Трговија на мало со информатичка и комуникациска опрема
47.510	Трговија на мало со текстил
47.520	Трговија на мало со метална стока, градежни материјали, бои и стакло
47.530	Трговија на мало со килими, теписи, сидни и подни облоги
47.540	Трговија на мало со електрични апарати за домаќинствата
47.550	Трговија на мало со мебел, опрема за осветлување, кујнски садови и прибор и други производи за домаќинството
47.610	Трговија на мало со книги
47.620	Трговија на мало со весници и други периодични списанија и канцелариски материјал
47.630	Трговија на мало со спортска опрема
47.640	Трговија на мало со игри и играчки
47.690	Трговија на мало со производи за култура и рекреација, н.д.м.
47.710	Трговија на мало со облека

47.720	Трговија на мало со обувки и предмети од кожа
47.730	Трговија на мало со фармацевтски производи
47.740	Трговија на мало со медицински препарати и ортопедски помагала
47.750	Трговија на мало со козметички и тоалетни препарати
47.760	Трговија на мало со цвеќе, садници, ѓубриво, домашни миленици и храна за домашни миленици
47.770	Трговија на мало со рачни часовници и накит
47.780	Трговија на мало со останати нови производи
47.790	Трговија на мало со половни производи
47.810	Трговија на мало со моторни возила
47.820	Трговија на мало со делови и прибор за моторни возила
47.830	Трговија на мало со мотоцикли, нивни делови и прибор
47.910	Дејности за посредување во неспецијализирана трговија на мало
47.920	Дејности за посредување во специјализирана трговија на мало
49.110	Национален и меѓународен железнички транспорт на патници
49.120	Друг железнички транспорт на патници
49.200	Товарен железнички транспорт
49.310	Линиски патен транспорт на патници
49.320	Повремен патен транспорт на патници
49.330	Дејности за транспорт на патници на барање, со возило со возач
49.340	Транспорт на патници со жичници и ски-лифтови
49.390	Друг патнички копнен транспорт, н.д.м.
49.410	Товарен патен транспорт
49.420	Услуги за преселување
49.500	Цевководен транспорт
50.100	Поморски и крајбрежен патнички воден транспорт
50.200	Поморски и крајбрежен товарен воден транспорт
50.300	Внатрешен патнички воден транспорт
50.400	Внатрешен товарен воден транспорт
51.100	Патнички воздухопловен транспорт
51.210	Товарен воздухопловен транспорт
51.220	Вселенски транспорт
52.100	Складирање стока
52.210	Услужни дејности поврзани со копнениот транспорт
52.220	Услужни дејности поврзани со водниот транспорт
52.230	Услужни дејности поврзани со воздухопловниот транспорт
52.240	Претовар на товар
52.250	Услужни дејности во логистиката
52.260	Други помошни дејности во транспортот
52.310	Дејности за посредување во товарниот транспорт
52.320	Дејности за посредување во патничкиот транспорт

53.100	Дејности за давање универзални поштенски услуги
53.200	Дејности за давање други поштенски и курирски услуги
53.300	Дејности за посредување во обезбедувањето поштенски и курирски услуги
55.100	Хотелско и слично сместување
55.200	Сместување во одморалишта и останати објекти за пократок престој
55.300	Кампови, автокампови и простори за кампирање
55.400	Дејности за посредување во сместувањето
55.900	Друг вид сместување
56.110	Дејности на ресторани
56.120	Дејности на подвижни објекти за послужување храна
56.210	Дејности за кетеринг за различни настани
56.220	Дејности за кетеринг врз основа на договори и други дејности за подготовка и послужување храна
56.300	Подготовка и послужување пијалаци
56.400	Дејности за посредување при подготовка и послужување храна и пијалаци
58.110	Издавање книги
58.120	Издавање весници
58.130	Издавање списанија и периодични публикации
58.190	Други издавачки дејности, освен издавање софтвер
58.210	Издавање видеоигри
58.290	Друго издавање софтвер
59.110	Продукција на филмови, видео и телевизиска програма
59.120	Постпродукција на филмови, видео и телевизиска програма
59.130	Дистрибуција на филмови и видео
59.140	Дејности за прикажување филмови
59.200	Дејности за снимање звучни записи и издавање музички записи
60.100	Дејности за емитување радиопрограма и дистрибуција на аудиосодржина
60.200	Дејности за емитување телевизиски програми и дистрибуција на видеосодржина
60.310	Дејности на новински агенции
60.390	Други дејности за дистрибуција на содржини
61.100	Жичени, безжични и сателитски телекомуникациски дејности
61.200	Дејности на препродажба на телекомуникациски услуги и дејности за посредување во телекомуникациските дејности
61.900	Други телекомуникациски дејности
62.100	Компјутерско програмирање
62.200	Компјутерски конулантски дејности и дејности за управување со компјутерска опрема

62.900	Останати дејности поврзани со информатичка технологија и компјутери
63.100	Компјутерска инфраструктура, обработка на податоци, серверски услуги и сродни дејности
63.910	Дејности на интернетски портали
63.920	Други информациски услужни дејности
64.110	Дејност на централната банка
64.190	Друго монетарно посредување
64.210	Дејности на холдинг-друштва
64.220	Дејности на канали за финансирање
64.310	Дејности на парични и непарични инвестициски фондови
64.320	Дејности на трустови, имотни сметки и сметки за застапување
64.910	Финансиски лизинг
64.920	Друго кредитно посредување
64.990	Други финансиско-услужни дејности, освен осигурување и пензиски фондови, н.д.м.
65.110	Осигурување на живот
65.120	Неживотно осигурување
65.200	Реосигурување
65.300	Пензиски фондови
66.110	Управување со финансиски пазари
66.120	Дејности на посредување во работењето со хартии од вредност и стоковни договори
66.190	Останати помошни дејности кај финансиските услуги, освен осигурување и пензиски фондови
66.210	Процена на ризици и штети
66.220	Дејности на застапници во осигурување и осигурителни посредници
66.290	Помошни дејности во осигурувањето и пензиските фондови, н.д.м.
66.300	Дејности на управување со фондови
68.110	Купување и продажба на сопствен недвижен имот
68.120	Изработка на градежни проекти
68.200	Изнајмување и управување со сопствен недвижен имот или недвижен имот под закуп (лизинг)
68.310	Дејности за посредување во дејноста со недвижен имот
68.320	Останати дејности поврзани со недвижен имот врз основа на надомест или договор
69.101	Адвокатски дејности
69.102	Дејности на нотари
69.103	Законски извршни дејности, т.е. Извршители
69.104	Дејности на правна арбитража и дејности за посредување (арбитри и медијатори)
69.105	Дејности на застапување од областа на интелектуална сопственост

69.200	Сметководствени, книговодствени и ревизорски дејности; даночно советување
70.100	Управувачки дејности
70.200	Дејности на советување во врска со работењето и останато управување
71.110	Архитектонски дејности
71.120	Инженерски дејности и поврзано техничко советување
71.200	Техничко испитување и анализа
72.100	Истражување и експериментален развој во природните, техничките и технолошките науки
72.200	Истражувања и експериментален развој во општествените и хуманстички науки
73.110	Дејности на рекламни агенции
73.120	Огласување преку медиуми
73.200	Истражување на пазарот и испитување на јавното мислење
73.300	Дејности за односи со јавноста и комуникации
74.110	Дејности за индустриски и моден дизајн
74.120	Дејности за графички дизајн и визуелни комуникации
74.130	Дејности за внатрешен дизајн
74.140	Други специјализирани дизајнерски дејности
74.200	Фотографски дејности
74.300	Дејности за преведување и толкување
74.910	Дејности за посредување и маркетинг на интелектуална сопственост
74.990	Сите останати стручни, научни и технички дејности, н.д.м.
75.000	Ветеринарни дејности
77.110	Изнајмување и давање под закуп (лизинг) на автомобили и моторни возила од лесна категорија
77.120	Изнајмување и давање под закуп (лизинг) на камиони
77.210	Изнајмување и давање под закуп (лизинг) опрема за рекреација и спорт
77.220	Изнајмување и давање под закуп (лизинг) останати предмети за лична употреба и за домаќинствата
77.310	Изнајмување и давање под закуп (лизинг) земјоделски машини и опрема
77.320	Изнајмување и давање под закуп (лизинг) машини и опрема за градежништвото и инженерството
77.330	Изнајмување и давање под закуп (лизинг) канцелариски машини, опрема и компјутери
77.340	Изнајмување и давање под закуп (лизинг) водни превозни средства
77.350	Изнајмување и давање под закуп (лизинг) воздушни превозни средства

77.390	Изнајмување и давање под закуп (лизинг) останати машини, опрема и материјални добра, н.д.м.
77.400	Давање под закуп (лизинг) на правото на користење интелектуална сопственост и слични производи, освен дела кои се заштитени со авторски права
77.510	Дејности за посредување при изнајмување и давање под закуп (лизинг) автомобили, кампинг-возила и приколки
77.520	Дејности за посредување при изнајмување и давање под закуп (лизинг) останати материјални добра и нефинансиски нематеријални средства
78.100	Дејности на агенциите за вработување
78.200	Дејности на агенциите за привремени вработувања и друго обезбедување човечки ресурси
79.110	Дејности на туристички агенции
79.120	Дејности на организатори на патувања (туроператори)
79.900	Останати резервациски услуги и дејности поврзани со нив
80.010	Истражни дејности и дејности за приватна заштита
80.090	Заштитни дејности, н.д.м.
81.100	Комбинирани помошни дејности на објектите
81.210	Основно чистење згради
81.220	Останати дејности на чистење згради и индустриско чистење
81.230	Останати дејности на чистење
81.300	Услужни дејности за уредување и одржување на животната средина
82.100	Канцелариско-административни и помошни дејности
82.200	Дејности на повикувачки центри
82.300	Организација на конвенции и деловни саеми
82.400	Дејности за посредување во деловно-помошните дејности, н.д.м.
82.910	Дејности на агенциите за прибирање и наплата на сметки и кредитни бироа
82.920	Дејности на пакување
82.990	Останати деловно-помошни дејности, н.д.м.
84.110	Општи дејности на јавната управа
84.120	Регулирање здравствени, образовни, културни и други социјални услуги
84.130	Регулирање и давање помош за поуспешно деловно работење
84.210	Надворешни работи
84.220	Дејности на одбраната
84.230	Судски и правосудни дејности
84.240	Дејности на јавниот ред и безбедноста
84.250	Дејности на пожарникарската служба
84.300	Дејности на задолжителното социјално осигурување

85.100	Предучилишно образование
85.200	Основно образование
85.310	Средно општо образование
85.320	Средно стручно образование
85.330	Постсредно образование кое не е високо
85.400	Високо образование
85.510	Образование и настава од областа на спортот и рекреацијата
85.520	Образование и настава од областа на културата
85.530	Дејност на школите за возачи
85.590	Останато образование, н.д.м.
85.610	Дејности за посредување за курсеви и менторство
85.690	Помошни дејности во образованието, н.д.м.
86.100	Дејности на болниците
86.210	Дејности на општа медицинска пракса
86.220	Дејности на специјалистичка медицинска пракса
86.230	Дејности на стоматолошка пракса
86.910	Услуги за дијагностичко снимање и дејности на медицински лаборатории
86.920	Превоз на пациенти со итна помош
86.930	Дејности на психолози и психотерапевти, освен доктори на медицина
86.940	Дејности на медицински сестри и акушерки
86.950	Дејности на физиотерапевти
86.960	Дејности на традиционална, комплементарна и алтернативна медицина
86.970	Дејности за посредување за медицински, стоматолошки и други здравствени услуги
86.990	Останати дејности за здравствена заштита, н.д.м.
87.100	Дејности на социјалната заштита со сместување и нега
87.200	Дејности на социјалната заштита со сместување за луѓе кои страдаат од недијагностицирана или дијагностицирана ментална болест или зависност од алкохол, дрога и други опојни средства
87.300	Дејности на социјалната заштита со сместување на стари лица или лица со телесен инвалидитет
87.910	Дејности за посредување за дејностите на социјалната заштита со сместување
87.990	Останати дејности на социјалната заштита со сместување
88.100	Дејности на социјалната заштита без сместување за стари лица или лица со попреченост
88.910	Дејности за дневна социјална заштита на деца
88.990	Останати дејности на социјалната заштита без сместување, н.д.м.
90.110	Литературно и музичко творештво

90.120	Визуелни уметности
90.130	Останато уметничко творештво
90.200	Изведувачки уметности
90.310	Работење на објекти за уметнички настани
90.390	Останати помошни дејности во уметничкото творештво и изведувачките уметности
91.110	Дејности на библиотеки
91.120	Дејности на архиви
91.210	Дејности на музеи и збирки
91.220	Дејности на историски локалитети и споменици на културата
91.300	Конзерваторски, реставраторски и други помошни дејности од областа на културното наследство
91.410	Дејности на ботанички и зоолошки градини
91.420	Дејности на природни резервати
92.000	Дејности на игри на среќа
93.110	Работа на спортски објекти
93.120	Дејности на спортски клубови
93.130	Дејности на фитнес-центри
93.190	Спортски дејности, н.д.м.
93.210	Дејности на забавни и тематски паркови
93.290	Забавни и рекреативни дејности, н.д.м.
94.110	Дејности на деловни организации и организации на работодавци врз база на зачленување
94.120	Дејности на професионални организации врз база на зачленување
94.200	Дејности на синдикатите
94.910	Дејности на верски организации
94.920	Дејности на политички организации
94.990	Дејности на други организации врз база на зачленување, н.д.м.
95.100	Поправка и одржување компјутери и комуникациска опрема
95.210	Поправка и одржување електронски уреди за широка потрошувачка
95.220	Поправка и одржување апарати за домаќинството и опрема за домови и градини
95.230	Поправка и одржување обувки и производи од кожа
95.240	Поправка и одржување мебел и покуќнина
95.250	Поправка и одржување часовници, рачни часовници и накит
95.290	Поправка и одржување предмети за лична употреба и за домаќинствата, н.д.м.
95.310	Поправка и одржување моторни возила
95.320	Поправка и одржување мотоцикли
95.400	Дејности за посредување при поправка и одржување компјутери, предмети за лична употреба и за домаќинствата и моторни возила и мотоцикли

96.100	Перење и чистење текстилни и крзнени производи
96.210	Дејности на фризерски салони и берберници
96.220	Дејности на салони за убавина и други третмани за убавина
96.230	Дејности на дневни спа-третмани, сауни и парни бањи
96.300	Погребни и слични дејности
96.400	Дејности за посредување во личните услуги
96.910	Обезбедување лични услужни дејности на домаќинствата
96.990	Останати лични услужни дејности, н.д.м.
97.000	Дејности на домаќинствата како работодавачи што вработуваат послуга
98.100	Дејности на приватните домаќинства што произведуваат разновидна стока за сопствени потреби
98.200	Дејности на приватните домаќинства што вршат различни услуги за сопствени потреби
99.000	Дејности на екстратериторијални организации и тела

Шифрарник - Големина на договорната страна

Шифра	Опис
G	големо
S	средно
M	мало
Z	микро

Шифрарник - Позиција

Шифра	Опис
N131G-01	Немонетарно злато
N131G-02	Други благородни метали
N131G-03	Други метали
F21-A01	Готовина во трезорот и во благајната
F21-A02	Готовина на пат во земјата
F21-A03	Готовина на пат во странство
F21-A04	Готовина за бензински бонови
F21-A05	Девизи во странство - купени во странство, но недонесени во Република Северна Македонија
F21-A06	Порто-благајна
F21-A07	Готовина - времена сметка
F22-A010	Побарувања по чекови
F22-A011	Побарувања по чекови пратени на наплата
F22-A002	Побарувања по меници

F22-A003	Побарувања по индосирани меници
F22-A004	Побарувања по меници за повторен дисконт
F22-A005	Побарувања по дисконтирани меници
F22-A006	Времена сметка за чекови (средство)
F22-A007	Трансакциски сметки/платежни сметки (средство)
F22-A008	Преодна сметка на трансакциска сметка (средство)
F22-A09	Сметка на банката за вршење работи преку деловни единици (средство)
F22-A10	Преодна сметка на банката за вршење работи преку деловни единици (средство)
F22-A11	Времени сметки на трансакциски сметки (средство)
F22-A02	Задолжителна резерва (средство)
F22-A03	Резервен гарантен фонд кај платен систем според посебни прописи (средство)
F22-A07	Специјални тековни сметки
F29-A01	Задолжителни депозити (средство)
F29-01	Депозити по видување (средство)
F29A	Орочени депозити (средство)
F29-A02	Побарување за Покритие врз основа на акредитиви
F29-A03	Побарување за Покритие врз основа на гаранции
F29-A04	Побарувања за извршени плаќања врз основа на дадени гаранции и акредитиви
F4R-A	Обратни репо-трансакции
F4-A02	Побарување за удели во синдицирани кредити
F4-A03	Побарување за финансиски лизинг
F4-A01	Побарувања за кредити
F4-A011	Побарување за факторинг и форфетинг
F81B-A1	Побарување за дадени аванси
F89-A01	Побарување од купувачи
F3-A01	Вложувања во обврзници
F3-A02	Вложувања во комерцијални записи
F3-A1	Вложувања во благајнички записи
F3-A2	Вложувања во трезорски записи
F3-A03	Вложувања во депозитни сертификати
F3-A04	Вложувања во останати должнички ХВР
F51K-A1	Вложувања во акции – обични акции
F51K-A2	Вложувања во акции – приоритетни акции
F52-A1	Вложувања во удели во инвестициски фондови
F519-A1	Вложувања во останати сопственички вложувања
F89-A02	Побарувања за провизии и надоместоци по други основи (освен за кредити и вонбилансна изложеност)
F89-A03	Други побарувања кои претставуваат изложеност на кредитен ризик
F711A	Финансиски деривати – опции (средство)
F712AC	Финансиски деривати – договори за размена – своп (средство)

F712AA	Финансиски деривати – термински договори – форвард (средство)
F712AB	Финансиски деривати – термински договори – фјучерс (средство)
F71R-A01	Финансиски деривати – вариант (средство)
F71R-A02	Останати финансиски деривати (средство)
F71R-A03	Финансиски деривати – промена на фер вредноста кај макрозаштитата (средство)
F89A-A1	Тековни даночни побарувања
F89A-A2	Одложени даночни средства
N11G-01	Земјиште преземено врз основа на ненаплатени побарувања
N11G-02	Градежни објекти преземени врз основа на ненаплатени побарувања
N11G-03	Опрема преземена врз основа на ненаплатени побарувања
N11G-04	Станбени објекти и станови преземени врз основа на ненаплатени побарувања
N11G-05	Други вредности преземени врз основа на ненаплатени побарувања
N11G-06	Земјиште
N11G-07	Бетонски, армирани бетонски или сидани градежни објекти
N11G-08	Метални градежни објекти
N11G-09	Градежни објекти изградени од дрво и од други материјали
N11G-10	Машини
N11G-11	Транспортни средства
N11G-12	Телекомуникациска опрема
N11G-13	Специјални и општи алатки
N11G-14	Греење, вентилација и опрема за одржување
N11G-15	Канцелариски мебел, постројки, друг мебел и канцелариска опрема
N11G-16	Противпожарна опрема и друга безбедносна опрема
N11G-17	Опрема, инструменти, алати и уреди за мерење и контрола
N11G-18	Информациони системи и компјутерска опрема
N11G-19	Други ставки на недвижностите и опремата
N11G-20	Недвижности и опрема во подготовка
N11G-21	Платени аванси за материјални средства
N11G-22	Залихи на материјал
N11G-23	Залихи на ситен инвентар
N11G-24	Ситен инвентар во употреба
N11G-27	Залиха на ковани пари за продажба
N11G-28	Нумизматички колекции
N11G-29	Други материјали
N2KG-01	Гудвил
N2KG-02	Апликативен софтвер
N2KG-03	Вложување во недвижности и во опрема земена под наем
N2KG-06	Трошоци за развој
N2KG-07	Вложување за стекнување права на патенти
N2KG-08	Вложување за стекнување права на лиценци

N2KG-09	Вложување за стекнување концесии
N2KG-11	Дизајн, модел и заштитни знаци
N2KG-13	Средства со право на користење (средства земени под наем)
N2KG-14	Средства под финансиски наем
N2KG-15	Други нематеријални права
N2KG-16	Аванси за вложувања во нематеријални средства
N2KG-17	Други вложувања во нематеријални средства
N2KG-18	Вложување во нематеријални средства земени под наем
N2KG-19	Нематеријални средства во подготовка
N2KG-20	Вложување во студии и истражувања
N2KG-21	Вложување во физибилити студии
N2KG-22	Вложување во техничка обука и во специјализација на вработените
N2KG-23	Трошоци за камати (поврзани со основањето) (средство)
N2KG-24	Трошоци за осигурителни премии (поврзани со основањето) (средство)
N2KG-25	Други трошоци поврзани со основањето на банките и на други финансиски институции или други организациски делови (средство)
F9-A01	Побарувања за дивиденди
F9-A02	Разграничени трошоци
F9-A03	Однапред платени трошоци од претходната година
F9-A04	Одложени приходи различни од камата
F9-A05	Побарувања за запишан, а неуплатен капитал
F9-A06	Побарувања во пресметка
F9-A07	Преодни ставки (средство)
F9-A08	Останати средства
F9-A09	Побарувања од комитентите за помалку платен износ на денари во замена за странски валути
F9-A10	Кусок во благајна (средство)
F9-A11	Побарувања за платени камати и за провизии платени за сметка на други
F9-A12	Побарувања за платени купони за обврзници издадени од трети страни
F9-A13	Побарувања за плати за персонал
F9-A14	Побарувања врз основа на издадени хартии од вредност и депозити
F9-A15	Побарувања од банките и поштите за работење со домаќинствата
F9-A16	Други побарувања од персоналот на банката
F9-A17	Сметка за краткорочно порамнување на операциите со кредитни картички (средство)
F9-A18	Побарувања во денари врз основа на договор за купување ефективни домашни пари со странска банка
F9-A19	Побарувања во странска валута врз основа на платени камати, провизии и други трошоци за сметка на други
F9-A21	Оперативни трошоци за работење врз основа на работење во име и за сметка на други (средство)

F22-L001	Обврски за издадени чекови
F22-L002	Обврски за издадени меници
F22-L003	Обврски за индосирани меници
F22-L004	Обврски за меници за повторен дисконт
F22-L005	Обврски за дисконтирани меници
F22-L006	Времена сметка за чекови (обврска)
F22-L007	Трансакциски сметки/платежни сметки (обврска)
F22-L05	Електронски пари засновани на хардвер (обврска)
F22-L06	Електронски пари засновани на софтвер (обврска)
F22-L008	Преодна сметка на трансакциска сметка (обврска)
F29-L001	Обврски за депозити по видување
F29BL	Обврски за депозити со најава
F29L	Обврски за орочени депозити
F22-L007A	Трансакциски сметки/платежни сметки (обврска) на физички лица
F22-L05A	Електронски пари засновани на хардвер (обврска) на физички лица
F22-L05A	Електронски пари засновани на софтвер (обврска) на физички лица
F29-L001A	Обврски за депозити по видување на физички лица
F29BLA	Обврски за депозити со најава на физички лица
F29LA	Обврски за орочени депозити на физички лица
F29-L01	Обврски за покриени акредитиви
F29-L02	Обврски за покриени гаранции
F29-L002	Други средства за документарно работење
F4-L02	Обврски за удели во синдицирани кредити
F4-L03	Обврски за наем – финансиски лизинг
F5-L0L	Обврски за наем – оперативен лизинг
F4-L01	Обврски за кредити
F4-L011	Обврски за факторинг и форфетинг
F81B-L1	Обврски за примени аванси
F89-L001	Обврски кон добавувачи
F3-L01	Обврски за издадени обврзници
F3-L02	Обврски за комерцијални записи
F3-L03	Обврски за депозитни сертификати
F3-L04	Обврски за останати должнички ХВР
F89-L002	Обврски за провизии и надоместоци по други основи (освен за кредити и вонбилансна изложеност)
F711L	Финансиски деривати – опции (обврска)
F712LC	Финансиски деривати – договори за размена – своп (обврска)
F712LA	Финансиски деривати – термински договори – форвард (обврска)
F712LB	Финансиски деривати – термински договори – фјучерс (обврска)
F71R-01	Финансиски деривати – варант (обврска)
F71R-02	Останати финансиски деривати (обврска)

F71R-03	Финансиски деривати – промена на фер вредноста кај макрозаштитата (обврска)
F29-L03	Обврски за неизвршени исплати по наплати од странство
F29-L04	Обврски за нераспределени приливи во пресметковна валута
F29-L05	Обврски во странска валута за привремени уплати од домашни и странски лица за основање трговски друштва во Република Северна Македонија
F29-L06	Други обврски по други основи
F29-L09	Средства на Буџетот за исплата на девизните штедни влогови за кои гарант е државата (обврска)
F22-L15	Специјални сметки во странска валута на овластените менувачи (обврска)
F22-L16	Специјални сметки на правните лица овластени за брз трансфер на парични средства во странска валута (обврска)
F22-L17	Специјални сметки на правните лица овластени за приредување игри на среќа (обврска)
F4RX-L01	Преземени обврски во странска валута, однос резидент-резидент (обврска)
F4RX-L02	Преземени обврски во странска валута, однос нерезидент-нерезидент (обврска)
F4R-L	Обврски врз основа на репо-трансакции
F51K-L1	Кумулативни приоритетни акции - целосно платени
F51K-L2	Кумулативни приоритетни акции - неплатени во целост
F51K-L3	Премија од кумулативните приоритетни акции
FIA-L01	Резервирања за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови
FIA-L02	Резервации за користи поради престанок на вработувањето и други долгорочни користи
FIA-L03	Резервации за пензии
FIA-L04	Останати резервации
F89-L01	Обврски за данок, придонеси и други давачки
F89-L02	Обврски за плати и надоместоци за плати
F89-L03	Обврски за нето-плати
F89-L04	Обврски за надоместоци за нето-плати
F89-L05	Обврски за придонеси од плати
F89-L06	Обврски за даноци од плати
F89-L07	Други обврски за даноци, придонеси и плати
F89-L08	Обврски за дивиденди
B103-L1	Добивка за годината
B103-L2	Загуба за годината
F89-L09	Обврски за нефактурирани стоки и услуги
F89-L10	Обврски за данок на добивка
F89-L11	Обврски за придонеси од добивка
F89-L12	Обврски за данок на додадена вредност
F89-L13	Обврски за други даноци и придонеси
F81B-L1SPS	Добиени аванси за набавка на странски парични средства
F4RX-L03	Обврски за плаќање врз основа на акредитиви и гаранции платени за банката

F29-L11	Обврски за неподмирени плаќања кон МИПС
F29-L12	Сметки за краткорочно работење со кредитни картички (обврска)
F29-L13	Обврски за издадени чекови и кредитни писма во странска валута
F29-L14	Обврски за издадени чекови и акредитиви во пресметковна валута
F89-L14	Пресметани расходи различни од камата
F89-L15	Разграничени приходи од претходната година
F89-L16	Други разграничени приходи
F89-L17	Обврски во пресметка од деловните односи по девизно работење
F89-L18	Обврски по реализирани камати врз основа на краткорочни депозити во странство
F89-L19	Обврски во пресметка врз други основи
F89-L20	Обврски во пресметка по депозити по видување
F89-L21	Обврски во пресметка по краткорочни депозити
F89-L22	Обврски во пресметка по долгорочни депозити
F89-L23	Обврски во пресметка по краткорочни кредити
F89-L24	Обврски во пресметка по долгорочни кредити
F89-L25	Останати обврски во пресметка
KR-02	Обврски по старателски сметки
F89-L26	Одложени даночни обврски
F89-L29	Обврски кон вработените
F89-L30	Преодни сметки - останато (обврска)
F89-L31	Ограничени сметки - останато (обврска)
F51-L03	Обични акции во паричен облик
F51-L04	Приоритетни акции во паричен облик, освен кумулативни приоритетни акции
F51-L05	Обични акции во непаричен облик
F51-L06	Приоритетни акции во непаричен облик, освен кумулативни приоритетни акции
F51-L07	Удели во паричен облик
F51-L08	Удели во непаричен облик
K7-L01	Премија од обични акции
K7-L02	Премија од приоритетни акции
F51-L09	Сопствени акции
FR2-L02	Законски резервен фонд
FR2-L03	Зголемување на резервите врз основа на распределба на ревалоризациската резерва
FR2-L04	Зголемување/намалување на резервите од распределбата на реализираниот годишен финансиски резултат
K7-L03	Разлики од вреднувањето на средствата расположливи за продажба
K7-L04	Разлики од вреднувањето на нетековните средства чувани за продажба или на групата за отуѓување
K7-L05	Ревалоризациски резерви од курсни разлики
K7-L06	Ревалоризациска резерва и останати разлики од вреднувањето на заштитата од ризик на нето-вложувањата во странска валута

K7-L07	Ревалоризациска резерва и останати разлики од вреднувањето на заштитата од ризик од паричните текови
K7-L08	Промени во кредитната способност на банката, за финансиски обврски кои се мерат по објективна вредност
K7-L10	Нереализирани позитивни промени во објективната вредност на вложувањата
K7-L11	Ревалоризациска резерва и останати разлики од вреднувањето на други ставки
F5A-L01	Задржана добивка расположлива за распределба на акционерите
F5A-L02	Задржана добивка ограничена за распределба на акционерите
F5A-L03	Акумулирани загуби
F51-L10	Останат капитал – компонента на капиталот на финансиските инструменти
F51-L11	Останат капитал – останати сопственички инструменти
FR2-L05	Други резервни фондови
F89-L32	Приходи врз основа на работење во име и за сметка на други (обврска)
D11	Трошоци за плати
D1-01	Надоместоци за плати
D1-02	Надоместоци за вработените врз основа на колективни договори
GOTEE-01	Материјални и слични трошоци
GOTEE-02	Трошоци за услуги
GOTEE-03	Трошоци за службени патувања
GOTEE-04	Трошоци за репрезентација, маркетинг и пропаганда
GOTEE-05	Други административни трошоци
GOTEE-06	Премии за осигурување на депозити
GOTEE-07	Трошоци од минати години
GOTEE-08	Трошоци за данок на имот
GOTEE-09	Трошоци за фирмарина
D51	Даноци и придонеси од приход
GOTEE-11	Трошоци за парични казни, такси и судски решенија
GOTEE-14	Трошоци за девизно валутно работење
GOTEE-15	Други трошоци
B3G-01	Приходи од минати години
B3G-02	Приходи врз основа на судски тужби, даноци и други административни такси
B3G-03	Приходи врз основа на девизно работење
B3G-04	Други приходи
B3G-05	Вонредни приходи
GOTEE-16	Дополнителни останати резервирања (за судски спорови, за пензиски и други користи за вработените и други резервирања)
GOTEE-17	Ослободување на останати резервирања (за судски спорови, за пензиски и други користи за вработените и други резервирања)
B3G-06	Реализирани добивки од курсни разлики
B3G-07	Нереализирани добивки од курсни разлики, ефект од курсни разлики на исправката на вредноста и посебната резерва
B3G-08	Нереализирани добивки од курсни разлики, останати

GOTEE-18	Реализирани загуби од курсни разлики
GOTEE-19	Нереализирани загуби од курсни разлики, ефект од курсни разлики на исправката на вредноста и посебната резерва
GOTEE-20	Нереализирани загуби од курсни разлики, останати
GOTEE-21	Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на приходот од камата
GOTEE-22	Ослободување на исправката на вредноста (загуби поради оштетување) на приходот од камата
B3G-09	Наплатени претходно отпишани приходи од камата
KR-01	Побарувања по старателски сметки (средство)
F221	Интерни пресметковни односи (средство и обврска)
VE-01	Издадени непокриени гаранции (вонбилансна евиденција)
VE-02	Издадени меници како гаранции (вонбилансна евиденција)
VE-03	Неискористени неотповикливи кредитни лимити (вонбилансна евиденција)
VE-04	Издадени непокриени акредитиви (вонбилансна евиденција)
VE-05	Други вонбилансни преземени обврски (вонбилансна евиденција)
VE-06	Отпишани побарувања по кредити (вонбилансна евиденција)

Шифрарник - Намена на кредитите и депозитите

Шифра	Опис
F22-L0401	Депозити за порамнување на отворените акредитиви во домашниот платен промет
F22-L0402	Депозити за порамнување на отворените гаранции во домашниот платен промет
F22-L0403	Депозити за плаќање налози и дознаки во странство
F22-L0404	Депозити за покрите за акредитиви во странство
F22-L0405	Депозити за покрите за гаранции во странство
F22-L0406	Депозити за покрите за акредитиви во земјата
F22-L0407	Депозити за покрите за гаранции во земјата
F22-L0408	Депозити за купување странски парични средства
F22-L0409	Депозити кај НБРСМ по вредноста на увозот на одредени стоки и услуги и користење странски кредити
F22-L0410	Депозити за покрите за чекови
F22-L0411	Депозити за покрите за кредитни писма
OD	Други намени на депозитите
F4AP	Потрошувачки кредити со дефинирана намена
F4ANP	Потрошувачки кредити без дефинирана намена
F4A21	Автомобилски кредити
F4B-1	Кредити за купување, изградба и реновирање станбен простор
F4B-2	Кредити за купување, изградба и реновирање деловен простор
F4C-57	Кредити врз основа на издадени кредитни картички
F4C-58	Пречекорување на платежни сметки

F4C-2	Кредити за обртни средства
F4C-52	Кредити за купување други недвижности
F4C-53	Кредити за купување опрема
F4C-54	Кредити за други основни средства
F4C-55	Кредити за финансирање на извозот
F4C-56	Кредити за финансирање на увозот
F4C-1	Други кредити

Шифрарник - Револвинг кредит

Шифра	Опис
0	Не претставува револвинг кредит
1	Револвинг кредит

Шифрарник - Валути

Шифра	Ознака	Назив на валута*
036	AUD	австралиски долар
124	CAD	канадски долар
156	CNY	кинески јуан
203	CZK	чешка круна
208	DKK	данска круна
344	HKD	хонгконшки долар
348	HUF	унгарска форинта
356	INR	индиска рупија
360	IDR	индонезиска рупија
376	ILS	израелски шекел
392	JPY	јапонски јен
410	KRW	јужнокорејски вон
458	MYR	малезиски рингит
484	MXN	мексиканско песо
554	NZD	новозеландски долар
578	NOK	норвешка круна
608	PHP	филипинско песо
643	RUB	руска рубља
702	SGD	сингапурски долар
710	ZAR	јужноафрикански ранд
752	SEK	шведска круна
756	CHF	швајцарски франк
764	THB	тајландски бахт

807	MKD	македонски денар
826	GBP	британска фунта
840	USD	САД-долар
941	RSD	српски динар
946	RON	нов романски леу
949	TRY	турска лира
960	SDR	специјално право на влечење (СДР)
975	BGN	бугарски лев
978	EUR	евро
985	PLN	полска злота
986	BRL	бразилски реал
040	ATS	австриски шилинг
056	BEF	белгиски франк
246	FIM	финска марка
250	FRF	француски франк
280	DEM	германска марка
300	GRD	грчка драхма
372	IEP	ирска фунта
380	ITL	лира
442	LUF	луксембуршки франк
528	NLG	холандски гулден
620	PTE	португалско ескудо
724	ESP	шпанска пезета

** Заради можноста на замена на старите валути на ЕМУ за ЕВРО, за потребите на работењето со готовина во странска валута, за потребите на овој шифрарник во употреба се и шифрите на старите валути ЕМУ.*

Шифрарник – Оригинална рочност на достасување

Шифра	Опис
S	По видување
O	Преку ноќ
M_1	Над 1 ден до 1 месец (вклучително и завршетокот на месецот)
M13	Над 1 до 3 месеци
M3C	Над 3 до 12 месеци
Y12	Над 12 до 24 месеци
Y25	Над 24 до 60 месеци
Y5A	Над 60 до 120 месеци
YA_	Над 120 месеци

Шифрарник - Отказен рок со најава

Шифра	Опис
OR1	Депозити со отказен рок до 3 месеци
OR2	депозити со отказен рок над 3 месеци
OR3	Депозити со отказен рок над 24 месеци

Шифрарник - Субординиран, хибриден или капитален инструмент

Шифра	Опис
SB	Субординирани
HB	Хибридни
CP	Капитални

Шифрарник - Статус на ограничениот износ

Шифра	Опис
-Z	Неприменливо
BO	Блокирана обврска
OO	Ограничена обврска
BOO	Блокирана и ограничена обврска

Шифрарник - Вграден дериват

Шифра	Опис
0	Инструментот нема вграден дериват
1	Инструментот има вграден дериват

Шифрарник - Релативна променлива

Шифра	Опис
KS	Каматни стапки
DK	Девизен курс
KK	Девизен курс и каматни стапки
CH	Цена на сопственичките хартии од вредност
CR	Кредит
ST	Стока
IX	Индекс

NK	Краткорочни должнички хартии од вредност (инструмент на пазарот на пари)
ND	Долгорочни должнички хартии од вредност
SH	Сопственички хартии од вредност
OP	Останати релативни променливи или комбинација на променливи

Шифрарник - Идентификатор на хартија од вредност

Шифра	Опис
ISIN	ИСИН
OTID	Друг идентификациски број

Шифрарник - Котација

Шифра	Опис
NK	Не котира
K	Котира
KT	Котира (со тикер)

Шифрарник - Вид на износот

Шифра	Опис	Состојба/Текови
DRVR	Номинална/набавна/фер вредност и др. и износ од БУ	БС/состојби и/или БУ/текови
DAN1	Пресметани обврски врз основа на даноци	БС/состојби
GLV	Побарување/обврска врз основа на главница	БС/состојби
KMT	Побарување/обврска врз основа на камата (редовна и казнена)/дивиденда	БС/состојби
GLV_ISPVR	Состојба на исправката на вредноста на главница на билансните побарувања	БС/состојби
PR_ISPVR	Состојба на посебната резерва за вонбилансна изложеност на кредитен ризик	БС/состојби
KMT_ISPVR	Состојба на исправката на вредноста на побарување врз основа на камата/дивиденда	БС/состојби
PN_ISPVR	Состојба на исправката на вредноста на побарувањата врз основа на провизии и надоместоци и други побарувања	БС/состојби
DSK	Дисконт (може да има предзнак + или -)	БС/состојби
PRM	Премија (може да има предзнак + или -)	БС/состојби

POBJ	Состојба на промените во објективната вредност на инструментот (може да има предзнак + или -)	БС/состојби
AA	Состојба на акумулираната амортизација за финансиски побарувања и обврски, како и за недвижности и нематеријални средства (може да има предзнак + или -)	БС/состојби
PN	Побарување/обврска врз основа на провизии и надоместоци	БС/состојби
VD_NOMVR	Номинална вредност на вградените деривати во финансиските средства/обврски	БС/состојби
PRSV_PSV	Почетна сметководствена вредност на преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања	БС/состојби
PRSV_O	Оштетување на нематеријални средства, земјиште, недвижности и опрема, нетековни средства кои се чуваат за продажба, залихи и преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	БС/состојби
POTENC_O	Потенцијални обврски, должи	БС/состојби
VD_OBJVR	Објективна вредност на вградените деривати во финансиските средства/обврски	БС/текови
ISPVR_ZGL	Зголемување на исправката на вредноста, вклучително и зголемување врз основа на негативна курсна разлика на состојбата на исправката на вредноста на изложеностите на кредитен ризик во странска валута (за главница, побарување врз основа на камата, провизии и надоместоци, казнена камата)	БС/текови
ISPVR_NML	Намалување на исправката на вредноста, вклучително и намалување врз основа на позитивна курсна разлика на состојбата на исправката на вредноста на изложеностите на кредитен ризик во странска валута (за главница, побарување врз основа на камата, провизии и надоместоци, казнена камата)	БС/текови
PREZ_ZGL	Зголемување на посебната резерва за вонбилансна изложеност на кредитен ризик, вклучително и зголемување врз основа на негативна курсна разлика на состојбата на исправката на вредноста на изложеностите на кредитен ризик во странска валута	БС/текови
PREZ_NML	Намалување на посебната резерва за вонбилансна изложеност на кредитен ризик, вклучително и намалување врз основа на позитивна курсна разлика на состојбата на исправката на вредноста на изложеностите на кредитен ризик во странска валута	БС/текови
GLV_OTP	Отпис на побарување/обврски врз основа на главница	БС/текови

KMT_OTP	Отпис на побарување/обврски врз основа на камата	БС/текови
PN_OTP	Отпис на провизии и надоместоци и други побарувања	БС/текови
POTENC_OTP	Отпис на вонбилансна позиција	БС/текови
NMTR_OTP	Отпис на недвижности, опрема и нематеријални средства	БС/текови
PNPR_OBJVR	Пресметани нереализирани промени во објективната вредност на финансиски инструмент (може да е + или -, зависно дали има пораст или пад на ОБ)	БС/текови и/или БУ/текови
RPR_OBJVR	Реализирани промени во објективната вредност на финансиски инструмент (може да е + или -, зависно дали има пораст или пад на ОБ)	БУ/текови
NMTR_AMT	Трошок за амортизација на недвижностите, опремата и нематеријалните средства	БУ/текови
OTP_PL	Наплата/плаќања на претходно отпишани побарувања/обврски	БУ/текови
KMT_PH	Приходи од камата	БУ/текови
KMT_RH	Расходи за камата	БУ/текови
PN_PH	Приходи од провизии и надоместоци	БУ/текови
PN_RH	Расходи за провизии и надоместоци	БУ/текови
PDPVL_PH	Приходи од вложувањата во придружени друштва, подружници и во заеднички вложувања	БУ/текови
PDPVL_RH	Расходи од вложувањата во придружени друштва, подружници и во заеднички вложувања	БУ/текови
PRODS_KPZR	Капитална загуба реализирана од продажба на средства	БУ/текови
PRODS_KPDR	Капитални добивки реализирани од продажбата на средства	БУ/текови
ISPVR	Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на финансиските средства	БУ/текови
PR	Посебна резерва за вонбилансна изложеност	БУ/текови
ISPVR_OSL	Ослободување на исправката на вредноста (загуби поради оштетување) на финансиските средства	БУ/текови
PR_OSL	Ослободување на посебната резерва за вонбилансна изложеност	БУ/текови

ISPVR_NMTR	Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на недвижностите и опремата и на нематеријалните средства, на нето-основа (може да е + или -, зависно дали има издвоено или ослободено загуба за оштетување)	БУ/текови
ISPVR_IKZP	Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на имотот даден под закуп и на нетековните средства кои се чуваат за продажба, на нето-основа (може да е + или -, зависно дали има издвоено или ослободено загуба за оштетување)	БУ/текови
ISPVR_NN	Загуби поради оштетување на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	БУ/текови
ISPVR_ONFS	Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на останатите нефинансиски средства (може да е + или -, зависно дали има издвоено или ослободено загуба за оштетување)	БУ/текови
ISPVR_GDVL	Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на гудвилот	БУ/текови
DVD	Принос од вложувања во сопственички инструменти (дивиденда и принос од вложувања во сопственички инструменти, може да е „+“ или „-“)	БУ/текови

Шифрарник - Припадност кон извештај

Шифра	Опис
BS	Биланс на состојба
BU	Биланс на успех
VK	Вонбилансна евиденција (изложеност на кредитен ризик)
VD	Вонбилансна евиденција за дериватни средства и обврски
KR	Комисионо работење
IO	Интерни односи

Шифрарник - Вид портфолио

Шифра	Опис
OST	Останато неспомнато
FIT	Финансиски инструменти чувани за тргување (средства и обврски)
FVO	Финансиски инструменти по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање (средства и обврски)
AFS	Финансиски инструменти расположливи за продажба (средства)
HTM	Финансиски инструменти коишто се чуваат до достасување (средства)
KRD	Побарувања/обврски врз основа на кредити (средства и обврски)
DEP	Побарувања/обврски врз основа на депозити (средства и обврски)
ANV	Останати финансиски средства и обврски коишто се мерат по амортизирана набавна вредност, освен кредитите, депозитите и финансиските инструменти коишто се чуваат до достасување (т.е. освен KRD, DEP и HTM)
SNP	Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања
VPR	Вложувања во придружени друштва
VPO	Вложувања во подружници
VJV	Заеднички вложувања
NSP	Нетековни средства коишто се чуваат за продажба
GZP	Група на имот за отуѓување (група средства и обврски класифицирани како "имот наменет за продажба")
DFV	Финансиски деривати чувани за управување со ризик
DMC	Финансиски деривати чувани за управување со ризик - макрохеџирање
DFI	Финансиски деривати за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење

Шифрарник - Статус на достасаниот износ

Шифра	Опис
ND	Недостасан износ
DUE	Достасан не(на)платен износ
NPL	Нефункционално побарување (само за средства), вклучително и за исправката на вредноста на нефункционалното побарување

Шифрарник - Тип на отплата на кредитот

Шифра	Опис
A	Ануитетски
E	Еднократен
K	Кредитни картички и платежни сметки

Шифрарник - Тип на каматната стапка според склучениот договор

Шифра	Опис
F	Фиксна каматна стапка, којашто е непроменлива
P	Прилагодлива каматна стапка, којашто се менува според одлука на надлежен орган на банката
V	Променлива каматна стапка, којашто се менува во зависност од движењата на одредена референтна каматна стапка

Шифрарник - Тип на промената

Шифра	Опис
R	Реструктурирање
I	Кредитна партија којашто веќе не се смета за реструктурирана
P	Продолжувањето на рокот на достасување
C	Промена на договорните услови

Шифрарник - Вид на исправката

Шифра	Опис
G	Исправка на вредноста/посебна резерва, односно очекувана кредитна загуба на групна основа за портфолио на кредити
P	Исправка на вредноста/посебна резерва, односно очекувана кредитна загуба на поединечна основа.

Шифрарник - Намена на кредитот во девизи

Шифра	Опис
PS	Кредит во девизи за плаќање во странство
PZ	Кредит во девизи за плаќање во земјата

Шифрарник - Вид на обезбедувањето

Шифра	Опис
001	Паричен депозит/депо
002	Гаранции и хартии од вредност издадени од РСМ
003	Хартии од вредност (со исклучок на хартиите од вредност издадени од РСМ)
004	Гаранции од финансиски институции
005	Гаранции издадени од правни лица
006	Станбен простор за живеење и издавање за живеење
007	Друг станбен простор
008	Деловен простор
009	Магацински простор
010	Производствени капацитети
011	Друг недвижен имот
012	Моторни возила
013	Други подвижни предмети
014	Жиранти и меници
015	Кокредитобарател
016	Останато обезбедување
017	Необезбедено
018	Залог на побарувања од Република Северна Македонија
019	Залог на побарувања, освен побарувањата од Република Северна Македонија

Шифрарник - Жирант и кокредитобарател

Шифра	Опис
Z	Жирант
K	Кокредитобарател

Шифрарник - Намирување на обврските во месецот за кој се известува

Шифра	Опис
KP1	Доколку отплатите (делумно или целосно) ги врши жирантот
KP2	Доколку отплатите (делумно или целосно) ги врши друго лице врз основа на склучен договор за пристапување кон долг
KP1i2	Доколку отплатите (делумно или целосно) ги врши жирантот и друго лице врз основа на склучен договор за пристапување кон долг

Шифрарник - Усогласена девизна позиција на клиентот

Шифра	Опис
D1	Нето-извозници
D2	Правни лица кај кои цената на најзастапениот производ зависи од движењата на цената на тој производ на светските берзи
D	Останати правни лица и физички лица со усогласена девизна позиција
N	Правни и физички лица со неусогласена девизна позиција

Шифрарник - Нова кредитна изложеност

Шифра	Опис
B1	Воспоставена нова кредитна изложеност по 1.7.2023 година
B2	Промена на договорните услови на постојна кредитна изложеност доколку се одобрува дополнителен износ на кредит по 1.7.2023 година
B3	Замена на недвижноста над која е воспоставен залогот по 1.7.2023 година

Шифрарник - Зелени кредити и проектно финансирање

Шифра	Опис
ZK	Кредитни партии коишто имаат третман на зелени кредити
PF	Кредитни партии одобрени на правни лица и други клиенти, коишто имаат третман на „кредитна изложеност врз основа на финансирање проекти“ или „проектно финансирање“
ZKPF	Кредитни партии на правни лица и други клиенти, коишто имаат третман на зелен кредит и на „кредитна изложеност врз основа на финансирање проекти“ или „проектно финансирање“

Шифрарник - Ненаплатена кредитна изложеност на физичко лице

Шифра	Опис
PKIFL	На ниво на поединечна кредитна изложеност
KLFL	На ниво на клиент

Шифрарник - Неможност за наплата

Шифра	Опис
PKIZ	Продажба на кредитна изложеност на клиентот со значителна загуба
RKIZP	Реструктурирање на кредитната изложеност со значителна промена на договорните услови како резултат на што доаѓа до значително намалување на обврските на клиентот
SP	Поднесен предлог за отворање стечајна постапка, кога над клиентот е отворена стечајна или друга слична постапка
AO	Банката го активирала обезбедувањето
IP	Банката да утврдила други интерни показатели за оценување на неможноста за наплата од клиентот

Шифрарник - Реструктурирани нефункционални кредитни изложености

Шифра	Опис
RNKI58.1	Кредитна изложеност којашто имала третман на нефункционална кредитна изложеност или би станала нефункционална кредитна изложеност доколку не било извршено реструктурирањето
RNKI58.2.1	Реструктурирана кредитна изложеност кај која за време на пробниот период е извршено реструктурирање со значителна промена на договорните услови
RNKI58.2.2	Реструктурирана кредитна изложеност кај која за време на пробниот период е исполнет кој било од показателите за неможност за наплата
RNKI58.2.3	Реструктурирана кредитна изложеност кај која за време на пробниот период клиентот доцни повеќе од 60 дена
RNKI58.3	Кредитна изложеност на која се врши реструктурирање со значителна промена на договорните услови
RNKI58.3dp	Кредитна изложеност на која се врши реструктурирање коешто исполнува некој од другите показатели за неможност за наплата